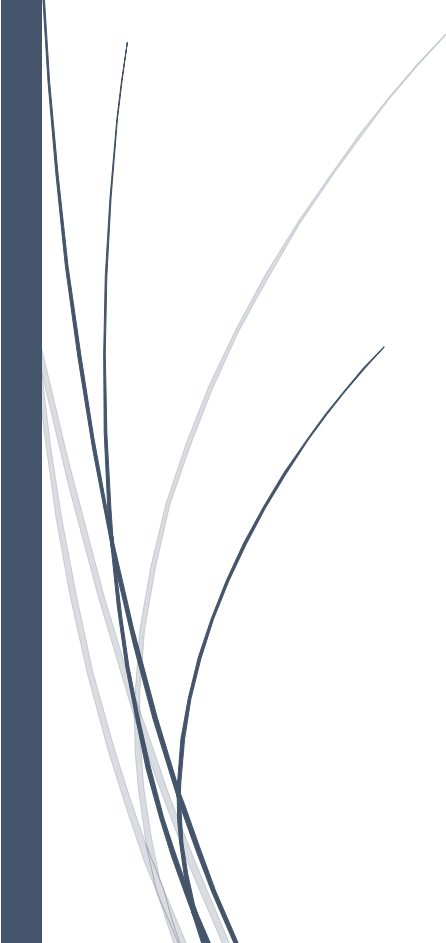
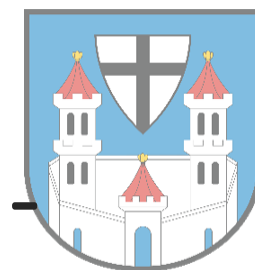

Lokalny Program Rewitalizacji Bytowa Projekt-

Bytów, luty 2017 roku

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
1. Wstęp.....	3
2. Słowniczek pojęć	4
3. Założenia, metodologia i zakres opracowania	6
4. Kontekst strategiczny	8
4.1 Powiązanie LPR z wspólnotowymi, krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi	8
4.2 Powiązanie LPR z lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi	15
II. Obszar rewitalizacji objęty programem	18
1. Predelimitacja gminy.....	18
2. Charakterystyka Miasta	19
3. Delimitacja obszaru miejskiego	26
4. Metodologia identyfikacji zróżnicowania wewnątrzmijskiego	41
5. Wyniki porównania wewnątrzmijskiego	42
5.1. Podsystem społeczny.....	42
5.2. Podsystem gospodarczy	50
5.3. Podsystem przestrzenny.....	53
6. Wybór obszaru zdegradowanego typowanego do rewitalizacji.....	56
6.1 Dokumentacja fotograficzna obszaru rewitalizacji.....	59
III. Program rewitalizacji.....	66
1. Diagnoza obszaru	66
2. Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji	81
3. Cele szczegółowe rewitalizacji oraz założenia procesu	82
4. Narzędzia realizacji celów.....	91
5. Komplementarność programu	91
5.1 Komplementarność przestrzenna.....	92
5.2 Komplementarność problemowa	92
5.3 Komplementarność proceduralno – instytucjonalna	94
5.4 Komplementarność międzyokresowa	95

5.5 Komplementarność źródeł finansowania.....	103
6. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych	104
7. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa.....	107
8. Ocena oddziaływania na środowisko.....	108
 Załącznik nr 1 Raport z partycypacji społecznych na etapie diagnozy i identyfikacji kluczowych projektów rewitalizacyjnych.....	110
Załącznik nr 2 Wyniki badania ankietowego mieszkańców	118
Załącznik nr 3 Indykatorywny plan finansowy projektów i zadań rewitalizacyjnych	134
Załącznik nr 4 Matryca spójności podstawowych przedsięwzięć	141
Załącznik nr 5 Spójność programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	143

I. Wprowadzenie

1. Wstęp

Obserwowane na przestrzeni ostatnich lat zmiany cywilizacyjne w szczególności w sferze gospodarczej i społecznej oraz związana z nimi konieczność dostosowania się do nowych uwarunkowań dotyka wielu mieszkańców naszych miast.

Pośród widocznych pozytywnych efektów tych zmian nie trudno zauważyć, że nie wszyscy potrafią w tej nowej rzeczywistości się odnaleźć. Często splot różnych skumulowanych czynników powoduje utratę aktywności, zaniechania własnych aspiracji, bezradność – czego konsekwencją jest najczęściej długotrwałe bezrobocie, pauperyzacja, wzrost zachowań patologicznych – a ostatecznie poczucie wykluczenia społecznego.

To zjawisko potęgowane jest ponadto pozostawianiem w środowisku zerwanych wspólnotowych więzi, czy też osłabionych relacji międzypokoleniowych. To ostatnie ma szczególne znaczenie w obszarach skoncentrowanego starzejącego się społeczeństwa.

Nie bez znaczenia dla takich negatywnych zjawisk ma obserwowany na co dzień stan zużytych, nieestetycznych często zdewastowanych elementów infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej, powodujący poczucie dyskomfortu zamieszkiwania i jednocześnie będący hamulcem rozwoju wysokostandardowych usług.

Opisane powyżej sytuacje dotyczą również naszego miasta.

Przeciwdziałając tym negatywnym procesom realizowany jest szereg różnorodnych zadań, zarówno w sferze społecznej, jak infrastrukturalnej. Konsekwentnie realizowana jest Strategia Rozwoju Gminy Bytów, która w wielu miejscach akcentuje potrzebę podejmowania przedsięwzięć odwracających proces degradacji przestrzeni miejskich.

Istotnym elementem tych działań jest tzw. budżet obywatelski – integrujący i aktywizujący mieszkańców wokół zadań istotnych dla poprawy standardów zamieszkiwania i pracy.

Nie było jednak, do czasu przyjęcia ustawy o rewitalizacji, prawnego ani finansowego instrumentu, ukierunkowanego na obszar szczególnie zdegradowany, czy też na którym kumuluje się najwięcej czynników – sprzyjających temu negatywnemu procesowi.

Wspominana ustawa przyjęta w dniu 9 października 2015 r. wraz z Wytycznymi szczegóła krajowego i wojewódzkiego, umożliwiającymi pozyskanie środków unijnych w perspektywie finansowej 2014 – 2020 dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pozwoliły na opracowanie i wdrożenie programów koncentrujących się na wybranych zdiagnozowanych obszarach.

Rada Miejska w Bytowie w dniu 21 stycznia 2015r. zgodnie z Uchwałą nr IV/28/2015 zobowiązała Burmistrza Miasta do opracowania takiego programu.

W związku z faktem prowadzonych prac przed wejściem w życie ustawy o rewitalizacji oraz korzystając z przepisów przejściowych – opracowano dokument pod nazwą Lokalny Program Rewitalizacji (LPR).

Dokument ten będący w istocie opracowaniem strategicznym pozostaje w zgodności z głównymi założeniami do ustawy, a w szczególności pozostaje spójny z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy Bytów.

Lokalny Program Rewitalizacji zawiera ogólną charakterystykę miasta wraz z strukturalną analizą jego wyodrębnionych jednostek urbanistycznych.

Analizę dokonano w podsystemach społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Zwieńczeniem tych prac było wskazanie obszarów najbardziej zdegradowanych, a ostatecznie wybór jednego, w którym ze względu na kumulację negatywnych zjawisk społeczno – gospodarczych dedykowane będą skoncentrowane przedsięwzięcia, mające pozytywnie oddziaływać na poprawę stanu istniejącego – zarówno bezpośrednio jak i w sposób pośredni.

2. Słowniczek pojęć

Rewitalizacja – to kompleksowy, zaplanowany proces przemian społecznych, przestrzennych i gospodarczych, wynikający ze strategii rozwoju miast i gmin, realizowany na obszarze dotkniętym zjawiskami kryzysowymi. Proces prowadzi do przywrócenia atrakcyjności tego obszaru dla mieszkańców, przedsiębiorców, pracujących lub odwiedzających z korzyścią dla całej społeczności miasta i gminy. Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015r. rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego bądź lokalnego programu rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) – to wieloletni program operacyjny podrzędny w stosunku do strategii rozwoju gminy, przyjęty i koordynowany przez jednostkę samorządu terytorialnego. Ma na celu rewitalizację obszaru zdegradowanego, zgodnie z ustalonym harmonogramem czasowym i określonymi źródłami finansowania przedsięwzięć.

Pojęcie Lokalny Program Rewitalizacji przyjmowane jest obecnie dla programów rewitalizacyjnych opracowanych bez ścisłych wymogów wynikających z ustawy i rewitalizacji, a korzystających z tzw. przepisów przejściowych pozwalających w określonych warunkach na ich przyjmowanie i realizację do roku 2023. Po tej dacie obowiązywały będą wyłącznie Gminne Programy Rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji zawierający projekty rewitalizacyjne uwzględniające dofinansowanie ze środków unijnych (EFRR, EFS, FS) w perspektywie finansowej 2014 - 2020 musi być opracowany zgodnie z krajowymi i regionalnymi wytycznymi.

Gminny Program Rewitalizacji – to program, który samorząd gminy opracowuje i przyjmuje w drodze uchwały do realizacji w oparciu o ustawę o rewitalizacji, która precyzuje zawartości tego dokumentu.

W odróżnieniu od Lokalnego Programu Rewitalizacji, w celu skuteczniejszych oddziaływań na obszar zdegradowany ustawa o rewitalizacji pozwala w GPR skorzystać z dodatkowych narzędzi, jakimi jest między innymi: miejscowy plan rewitalizacji czy też specjalna strefa rewitalizacji.

Obszar zdegradowany – to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym – w przypadku występowania w nim ponadto negatywnych zjawisk w co najmniej jednej sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej lub technicznej. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą granic pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk, o których mowa powyżej.

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości i niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) współwystępujących z negatywnymi zjawiskami na co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej lub technicznej, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Ustawa o rewitalizacji – o ile w dokumencie przywoływana jest ustawa, bądź ustawa o rewitalizacji, rozumie się ustawę o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. (Dz. U. 2015 poz. 1777).

Wytyczne dotyczące rewitalizacji – to dokumenty poziomu krajowego i regionalnego konieczne do uwzględnienia przy opracowywaniu lokalnych bądź gminnych programów rewitalizacji, będących podstawą do opracowywania i wdrażania projektów rewitalizacyjnych aplikujących o środki unijne w perspektywie finansowej 2014-2020. Wytyczne poziomu krajowego zatwierdzone zostały 2 sierpnia 2016 r. przez Ministerstwo Rozwoju. Wytyczne poziomu regionalnego ukazały się w załączniku nr 13 do Zasad Wdrażania RPO WP 2014-2020 i obowiązują od czerwca 2015r.

Delimitacja – procedura wytyczania granic obszaru jednorodnego pod względem określonej cechy lub zestawu cech – w oparciu o przyjęte na wstępie założenia i metody analizy.

Na potrzeby opracowania programów rewitalizacyjnych dotyczy to przede wszystkim wyodrębnienia obszarów o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i funkcjonalno – przestrzennych i innych wpływających na proces degradacji obszaru.

Interesariusze rewitalizacji:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości znajdujący się na tym obszarze, w tym wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, stowarzyszenia budownictwa społecznego,
- mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,

- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej,
- podmioty inne niż wymienione, organy władzy publicznej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Projekt rewitalizacyjny – zaplanowane w programie rewitalizacji (wskazane wprost, bądź uwzględnione w ogólnej charakterystyce działań) przedsięwzięcie logicznie powiązane z treścią programu ukierunkowane na osiągnięcie założonych celów rewitalizacji – zaprojektowane w sposób umożliwiający uzyskanie na jego realizację dotacji z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej lub Funduszu Spójności w ramach programów operacyjnych.

Projekt zintegrowany – są to co najmniej dwa projekty rewitalizacyjne powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji. Formuła projektu zintegrowanego ma na celu zapewnienie spójności i efektywności podejmowanych działań oraz zapewnienie komplementarności pomiędzy finansowanymi z EFS i EFRR przedsięwzięciami. Projekt zintegrowany jest podstawowym narzędziem na rozwiązywanie problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych zidentyfikowanych w obszarze rewitalizacji.

Partycypacja społeczna – w pojęciu najbardziej ogólnym – udział obywateli w podejmowaniu publicznych decyzji, poprzez świadome i aktywne uczestnictwo we współdecydowaniu w sprawach, które ich dotyczą.

W ramach przeprowadzanych procedur i działań związanych z rewitalizacją będzie to świadome współuczestniczenie wszystkich zainteresowanych interesariuszy w przygotowanie, realizację i monitorowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

3. Założenia, metodologia i zakres opracowania

Rewitalizacja zdegradowanych obszarów stanowi element szerokiej wizji wielokierunkowego i długofalowego rozwoju ujętego w Strategii Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015 – 2025. Dokument ten przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w dniu 17 września 2014r. określa zasadnicze priorytety i kierunki determinujące konstruowanie programów operacyjnych, których realizacja zapewnić będzie osiągnięcie założonych celów.

Przy opracowaniu powyższej strategii zadbano, aby była ona spójna z wszystkimi dokumentami strategicznymi poziomu krajowego i regionalnego, w szczególności z tymi odnoszącymi się do nowej perspektywy finansowej 2014 – 2020.

Przed przystąpieniem do prac związanych z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji – szczegółowo przeanalizowano kontekst planowanych zamierzeń, w stosunku do zapisów obowiązującej strategii, jak ich komplementarności z szeroką gamą projektów zrealizowanych wcześniej, a mających cechy działań rewitalizacyjnych.

W tym miejscu przypomnieć należy o kilku zasadniczych działaniach i projektach. (szczegółowo opisano w zagadnieniach dot. komplementarności międzyokresowej)

W latach 2010-2011 zrewitalizowano znaczną część śródmieścia Bytowa.

Wcześniej, z końcem lat dziewięćdziesiątych rozpoczęto kompleksowy proces prywatyzacji mieszkań komunalnych – i w ślad za tym powołano Fundację wspomagającą finansowo nowe wspólnoty mieszkaniowe w zakresie remontów i modernizacji części wspólnych ich obiektów.

Był to czas (w wielu miejscach pozostał) wzmożonej aktywności mieszkańców integrujących się wokół spraw związanych z poprawą warunków życia w swoim najczęściej najbliższym otoczeniu.

Bardzo bogatym do analizy jest wdrożony w roku 2015 Budżet obywatelski. Duża aktywność mieszkańców i ich zgłaszane projekty wyznaczają często miejsca do większej interwencji po stronie władz miasta.

Biorąc powyższe po uwagę – w szczególności analizę całego obszaru gminy dokonaną w sposób profesjonalny przed przyjęciem Strategii Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015 -2025 oraz cały pakiet projektów już zrealizowanych, a ponadto biorąc pod uwagę, że Bytów stał się miastem rdzeniowym dla przyjętego Obszaru Funkcjonalnego, a w ślad za tym z planami realizacji projektów uchwałą nr 1004/XXXIX/2009 Miejskiego komplementarnych z zakresem potrzebnej rewitalizacji obszarów miejskich przyjęto uzasadnienie, aby obszarem, na których w szczególności skoncentrowane będą dalsze działania rewitalizacyjne było miasto Bytów w granicach wydzielających strukturę miejską.

Po tej wstępnej analizie mającej charakter predelimitacji Rada Miejska w dniu 21.01.2015r. przyjęła Uchwałę w sprawie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa. I etapem budowy programu była konieczność delimitacji obszaru miejskiego.

W wyniku pogłębionej analizy miasto podzielono na 12 jednostek urbanistycznych. Podziału tego dokonano zgodnie z projektem wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Ocena sytuacji w poszczególnych jednostkach urbanistycznych dokonana została przez analizę szeregu obowiązkowych i fakultatywnych wskaźników w trzech podsystemach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

W kwietniu 2015r. powstał raport z delimitacji obszarów zdegradowanych, wskazujący na objęcie działaniami rewitalizacyjnymi dwa obszary miejskie: „Miła” i „Boruja”.

Ostatecznie Uchwałą nr 1325/101/15 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 22 grudnia 2015r. na listę obszarów rekomendowanych do objęcia wsparciem w ramach zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 wpisano obszar „Miła”. Wyjaśnić w tym miejscu należy, że gmina Bytów zgodnie z zapisem ustawy nie mogła przyjmować obszaru rewitalizacji w formie uchwały Rady Miejskiej (patrz art. 52.1 ustawy o rewitalizacji).

Kolejnym krokiem w pracach nad konstruowaniem LPR była pogłębiona analiza wskazanego obszaru.

Powołany zarządzeniem Burmistrza zespół opracował harmonogram postępowania w celu identyfikacji najbardziej pilnych interwencji, uzasadniających planowanie projektów rewitalizacyjnych, w tym mających przede wszystkim charakter zintegrowany. Na tym etapie do współpracy zaproszono wszystkich potencjalnych interesariuszy, w efekcie czego utworzono reprezentatywny zespół konsultacyjny, którego głównym celem stało się opiniowanie najważniejszych zamierzeń w obszarze rewitalizacji.

Ten etap prac nacechowany był licznymi spotkaniami zespołu roboczego, studyjnymi spacerami, spotkaniami z mieszkańcami, spotkaniami z zarządcami wspólnot mieszkaniowych, administratorami terenów publicznych i przedsiębiorcami.

Najbardziej rozpowszechnioną formą konsultacji pogłębiającą diagnozę jak i wskazującą kierunki interwencji w obszarze Miła – była ankieta skierowana do mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz pozostałych interesariuszy.

Opracowania wyników ankiety dokonała firma AMT Partner sp. z o.o. Te wszystkie działania prowadzone równolegle z ciągłym kontaktem z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego pozwoliły opracowywać kolejne wersje projektu zintegrowanego, którego ostateczny kształt został zaakceptowany dnia 29.12.2016r. Uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego nr 1374/201/16.

Kolejnym krokiem było opracowanie i ogłoszenie o naborze partnerów do realizacji zadań ujętych w zaakceptowanym projekcie zintegrowanym.

Nabór ogłoszony został w dniu 19 stycznia 2017r. i trwał do 9 lutego 2017r. W dniu 15 lutego 2017r. Komisja powołana Zarządzeniem Burmistrza nr 17/2017 zarekomendowała do udziału w zintegrowanym projekcie rewitalizacyjnym 6 ofert wspólnot mieszkaniowych i 2 oferty spółdzielni mieszkaniowej.

Ponadto w ramach realizacji Poddziałania 6.1.2 planuje się utworzenia partnerstwa z instytucją rynku pracy.

W wyniku tego postępowania opracowano projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji i przedstawiono go do zaopiniowania powołanemu konsultacyjnemu zespołowi, a następnie uruchomiono procedurę konsultacji określoną w Uchwale nr XXIX/249/2013 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 27 marca 2013r.

Po zapoznaniu z wynikami konsultacji przedstawiono Burmistrzowi do akceptacji projekt LPR, a następnie skierowany on został pod obrady Rady Miejskiej w Bytowie.

4. Kontekst strategiczny

4.1 Powiązanie LPR z wspólnotowymi, krajowymi i regionalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi

LPR jest dokumentem o charakterze operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczeniem ram dla skutecznej interwencji publicznej, ukierunkowanym na wyznaczony obszar zdegradowany. W ramach wypracowanych celów strategicznych, dominujących w Strategii Rozwoju Gminy Bytów i innych lokalnych dokumentach planistycznych, dokonano przy opracowaniu LPR identyfikacji celów szczegółowych i metod pozwalających na zniwelowanie kluczowych deficytów obszaru problemowego, w ścisłej spójności z podstawowymi dokumentami o charakterze strategicznym, obowiązującymi na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym.

Krajowa Polityka Miejska

Podstawowym celem *Krajowej Polityki Miejskiej* (KPM) jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania równoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Wszystkie miasta powinny być dobrym miejscem do życia, z dostępem do wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia, edukacji, transportu, kultury i administracji publicznej. Krajowa Polityka Miejska została przyjęta przez Radę Ministrów na posiedzeniu w dniu 20 października 2015 r.

Nowa polityka regionalna Polski (wyrażona w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie) oraz polityka przestrzenna (wyrażona w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030) wprowadziły nowe podejście do rozwoju – tzw. *zintegrowane podejście terytorialne*. Podejście to integruje działania różnych podmiotów w różnych sferach, mówi także o potrzebie i korzyściach z dopasowywania polityk publicznych do potrzeb i potencjałów różnych obszarów. Wyrazem realizacji tego zintegrowanego podejścia terytorialnego wobec polskich obszarów miejskich jest Krajowa Polityka Miejska.

Tematyka KPM i jej cele stanowią rozwinięcie adekwatnych celów i treści polityki regionalnej i polityki przestrzennej. KPM koncentruje się na najważniejszych kwestiach i wyzwaniach. Pogrupowane są one w 10 wątkach tematycznych:

1. Kształtowanie przestrzeni;
2. Partycypacja społeczna;
3. Transport i mobilność miejska;
4. Niskoemisyjność i efektywność energetyczna;
5. Rewitalizacja;
6. Polityka inwestycyjna;
7. Rozwój gospodarczy;
8. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu;
9. Demografia;
10. Zarządzanie obszarami miejskimi.

Narodowy Plan Rewitalizacji (założenia)

Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju przygotowało założenia *Narodowego Planu Rewitalizacji* (NPR). Na ich bazie powstał pakiet rozwiązań systemowych, który sprawi, że rewitalizacja będzie kompleksowa i bardziej skuteczna.

NPR jest dokumentem rządowym, który stworzył przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce, np. poprzez projekty zmian w prawie, stworzenie spójnego systemu i określenie źródeł finansowania rewitalizacji, promowanie dobrych praktyk, dzielenie się wiedzą czy wypracowanie wzorcowych dokumentów. Skierowany jest przede wszystkim do samorządów, ale też do społeczności lokalnych, osób prywatnych, przedsiębiorców, organizacji samorządowych.

NPR był odpowiedzią na niekorzystne procesy, które zachodzą na obszarach zdegradowanych, głównie w miastach. Te procesy i ich skutki to m.in. problemy ekonomiczne, niszcząca infrastruktura (np. budynki, ulice), osłabienie relacji społecznych.

NPR jest reakcją na negatywne zjawiska i tendencje w miastach, np. chaotyczne rozpraszanie zabudowy miejskiej – tzw. rozlewanie się miast, wyludnianie się ich centrów, spadek liczby

mieszkańców w ośrodkach miejskich, dominacja indywidualnego transportu samochodowego nad transportem publicznym, zanieczyszczenie powietrza.

W NPR rewitalizacja definiowana jest jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Konieczne jest zerwanie z postrzeganiem rewitalizacji jako zbioru punktowych, oderwanych od siebie działań. Dobrze prowadzona rewitalizacja powinna być:

1. **kompleksowa** poprzez zmiany w różnych sferach życia mieszkańców miasta – społecznej (np. edukacja, aktywizacja społeczna), kulturowej, gospodarczej (np. promowanie samozatrudnienia, ułatwienia w zakładaniu działalności gospodarczej), przestrzennej (np. remonty, działania infrastrukturalne dla tworzenia przyjaznego, bezpiecznego otoczenia) czy środowiskowej;
2. **zintegrowana** poprzez współpracę i uporządkowanie działań różnych podmiotów (aby np. techniczna poprawa warunków zamieszkania na obszarach kryzysowych zawsze szła w parze z działaniami społecznymi adresowanymi do mieszkańców);
3. prowadzona w ścisłej **współpracy ze społecznością lokalną** (a także przez nią samą);
4. **skoncentrowana terytorialnie**, co oznacza, że powinna odnosić się do konkretnego zdegradowanego obszaru, a nie punktowych działań.

Narodowy Plan Rewitalizacji promuje podejście kompleksowe, zakładające skoncentrowane wysiłki wielu podmiotów na rzecz wyprowadzenia ze stanu kryzysowego danego obszaru, obejmującego interwencję w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz kulturowej. Niezbędne jest przy tym, aby rewitalizacja obszarów zdegradowanych była elementem całościowej wizji rozwoju miasta.

Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego

Koncepcja jest wyrazem świadomości samorządu województwa co do szczególnego znaczenia obszarów miejskich w rozwoju całego regionu i stanowi próbę określenia roli, jaką samorząd województwa może odgrywać we wspieraniu ich zrównoważonego rozwoju. **Zrównoważona polityka miejska z poziomu regionu** to polityka ukierunkowana na miasta, jako elementy pewnego spójnego systemu – miejskiej sieci osadniczej. Systemu, w którym istotną rolę powinien odgrywać zarówno obszar metropolitalny, jak i pozostałe ośrodki wraz ze swoimi obszarami funkcjonalnymi. Pierwszym priorytetem zdefiniowanym w części rekomendacyjnej *Koncepcji* jest „policentryczny, zrównoważony system osadniczy”.

Polityka miejska, jako integralna część polityki rozwoju kreowanej przez samorząd województwa, realizowana musi być przede wszystkim zgodnie z ogólnymi zasadami prowadzenia polityki rozwoju regionu.

Szczególnie istotną z uwagi na specyfikę środowiska zurbanizowanego jest **zasada zrównoważonego rozwoju**. Zgodnie z nią, rozwój miast i ich obszarów funkcjonalnych to rozwój w poszanowaniu bogactwa historii, harmonijnie łączący środowisko zurbanizowane ze środowiskiem przyrodniczym, zapewniający odpowiednie warunki życia obecnym, jak i przyszłym pokoleniom. Wzmacnianie atrakcyjności miast powinno być nierozdzielnie związane z troską o poprawę jakości życia ich mieszkańców oraz świadomością ograniczonej dostępności zasobów i zagrożeń związanych ze

zmianami klimatycznymi. Wszelkie działania związane z poprawą warunków społeczno-gospodarczych muszą zatem uwzględniać konsekwencje środowiskowo-przestrzenne, w duchu odpowiedzialności za szeroko rozumianą jakość życia dziś, jak i w przyszłości. Środkami do osiągnięcia założonych celów rozwojowych miast jest szereg działań w różnych dziedzinach życia, które dla osiągnięcia wymiernych efektów muszą być silnie ze sobą powiązane, rozpatrywane jako całość, a decyzje, które w związku z tymi działaniami są podejmowane nie mogą zapadać bez udziału społeczności, których one dotyczą.

W nawiązaniu do wyzwań rozwojowych pomorskich miast oraz zasad polityki miejskiej województwa pomorskiego zdefiniowany został priorytet nadrzędny prowadzenia tej polityki: **wzrost konkurencyjności i spójności społecznej, gospodarczej oraz terytorialnej regionu przez zrównoważony rozwój miast i ich obszarów funkcjonalnych.**

Rozwinięciem priorytetu nadrzędnego są 3 priorytety wraz zarekomendowanymi w ich ramach celami, dla których zaproponowano określone kierunki działań wraz z rozróżnieniem poziomów zarządzania (lokalny, wojewódzki, krajowy) właściwych dla ich realizacji. Dla każdego priorytetu wskazane zostały dodatkowo kryteria realizacji lub wsparcia tych działań z poziomu wojewódzkiego.

Priorytet 1 – Policentryczny i zrównoważony system osadniczy

Rekomendowane cele:

- 1.1. Poprawa dostępności miast oraz wzrost efektywności systemów transportu drogowego w miastach oraz w ich obszarach funkcjonalnych
- 1.2. Rozwój efektywnych systemów transportu zbiorowego
- 1.3. Rozwój funkcji ośrodków, stosownie do ich znaczenia, potrzeb i skali oddziaływania

Priorytet 2 – Wysoka jakość środowiska miejskiego oraz struktur miejskich

Rekomendowane cele:

- 2.1. Poprawa jakości środowiska miejskiego
- 2.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz wysoka jakość przestrzeni publicznych
- 2.3. Ograniczanie i kontrola procesów suburbanizacyjnych

Priorytet 3 – Wszechstronne wykorzystanie potencjałów miast

Rekomendowane cele:

- 3.1. Rozwój kapitału ludzkiego i kapitału społecznego miast
- 3.2. Rozwój gospodarczego potencjału miast oraz wzmocnienie procesów jego odbudowy
- 3.3. Ochrona, zachowanie i promocja walorów kulturowych i przyrodniczych miast i ich otoczenia

Wśród tak zdefiniowanych priorytetów wraz z rekomendowanymi celami, w kontekście procesów rewitalizacyjnych istotny jest zwłaszcza Priorytet 2 Wysoka jakość środowiska miejskiego oraz struktur miejskich, cel 2.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz wysoka jakość przestrzeni publicznych, w zakresie którego rekomendowane kierunki działań na poziomie lokalnym to:

- Identyfikacja terenów zdegradowanych w strukturze miasta i określenie ich roli w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta (strategia i studium).
- Solidne przygotowanie (na podstawie szczegółowej analizy obszaru) i konsekwentna realizacja spójnych koncepcji nowego zagospodarowania na terenach rewitalizowanych, powiązanych z układem funkcjonalno-przestrzennym miasta oraz odpowiadających na lokalne potrzeby społeczno-gospodarcze.

- Rewitalizacja zdegradowanych terenów śródmiejskich i mieszkaniowych (w tym: historyczne centra miast, kwartały zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zdegradowane osiedla mieszkaniowe).
- Rewitalizacja terenów poprodukcyjnych oraz takich, które utraciły dotychczasowe funkcje: przemysłowe, kolejowe, wojskowe, produkcji rolnej, obsługi techn. itd. (w tym rekultywacja tych terenów).
- Rewitalizacja zdegradowanych obszarów cennych przyrodniczo (w tym: tereny zbiorników wodnych, tereny nadbrzeżne, obszary lasów i innych terenów zieleni o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych).
- Zapewnienie profesjonalnej kadry odpowiedzialnej za procesy rewitalizacyjne w mieście.
- Zapewnienie przestrzeni publicznych o wysokim standardzie (funkcjonalnych, bezpiecznych, estetycznych, dostosowanych do potrzeb wszystkich użytkowników), m.in. poprzez wprowadzanie odpowiednich ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przejęcie przez gminę odpowiedzialności (wykonawczej bądź koordynacyjnej) za ich realizację, w tym zagwarantowanie montażu finansowego w wieloletniej prognozie finansowej.
- Tworzenie i realizacja kompleksowych rozwiązań zmierzających do budowania spójnych systemów przestrzeni publicznych, powiązanych ciągami pieszymi o odpowiednim standardzie – spajających strukturę przestrzenną w centrach miast i wpływających na zmianę filozofii funkcjonowania miast - miasto przyjazne dla człowieka (w tym eliminacja ruchu tranzytowego w centrach miast).
- Poprawa kondycji stref śródmiejskich oraz działania zmierzające do wykształcenia takich stref w miastach bez wyraźnie wyodrębnionego w swej strukturze centrum.
- Wykorzystanie potencjału realizowanych prestiżowych inwestycji w zakresie rozwoju funkcji metropolitalnych do podniesienia jakości przestrzeni miasta – wpisanie ich w strukturę przestrzenną miasta i wzajemne powiązanie spójnym, czytelnym systemem przestrzeni publicznych.
- Wykorzystanie formuły konkursów studialnych i warsztatów przy szerokim udziale lokalnych społeczności, jako działań poprzedzających kolejne etapy realizacji inwestycji w przestrzeni publicznej.
- Wykorzystanie formuły konkursów urbanistycznych i architektonicznych oraz współpracy z uczelniami wyższymi w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań koncepcyjnych i projektowych (w szczególności) dla najważniejszych elementów struktury przestrzennej miast.
- Dbłość o wysoki poziom projektów i wykonawstwa inwestycji realizowanych w przestrzeni publicznej oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu partycypacji społecznej w procesie planowania i realizacji tych inwestycji.
- Zachowanie równowagi pomiędzy tradycją i współczesnością przestrzeni miasta, poprzez m.in.:
 - świadome odniesienia do tradycji architektonicznych i urbanistycznych miejsc, uwzględniające współczesne rozwiązania, w opozycji do realizowania obiektów i przestrzeni będących pastiszem substancji zabytkowej;
 - uznanie historycznej przestrzeni miejskiej, w pierwszej kolejności, za istotną przestrzeń życiową jej mieszkańców.

- Mobilizacja do działania oraz wspieranie oddolnych inicjatyw lokalnych społeczności na rzecz poprawy wizerunku i funkcjonowania przestrzeni miejskiej w ich najbliższym otoczeniu m.in. przez wdrażanie formuły budżetu partycypacyjnego.
- Wspieranie prywatnych właścicieli w działaniach renowacyjnych dotyczących substancji zabytkowej, w tym substancji mieszkaniowej, w miastach (np. konkursy dla wspólnot mieszkaniowych w zabudowie historycznej).
- Podnoszenie poziomu świadomości społecznej na temat przestrzeni (w tym edukacja przestrzenna dzieci i młodzieży).

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Pomorskiego 24 września 2012 r. to podstawowy plan strategiczny wyznaczający kierunki rozwoju województwa pomorskiego. Strategia jest podstawą do przygotowywania kolejnych regionalnych programów operacyjnych oraz działań lobbingowych w krajowych instytucjach zajmujących się zarządzaniem krajowymi programami operacyjnymi oraz krajowymi środkami finansowymi, w celu osiągnięcia celów rozwojowych województwa. Strategia wskazuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Cele strategiczne i operacyjne określone w strategii:

- Cel strategiczny 1. NOWOCZESNA GOSPODARKA,
- Cel strategiczny 2. AKTYWNI MIESZKAŃCY,
- Cel strategiczny 3. ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ.

Z powyższego dokumentu wynika, że rozwój województwa pomorskiego do 2020 roku został ukierunkowany m.in. na: rozwój nowoczesnej gospodarki, zaktywizowanie mieszkańców oraz uatrakcyjnienie otaczającej przestrzeni. Realizacja powyższych celów zapewni poprawę poziomu i jakości życia mieszkańców, poprzez kształtowanie przestrzeni zgodnie z wymogami zrównoważonego rozwoju. Założenia te odpowiadają celom szczegółowym Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego do roku 2030 (projekt)

Polityka zagospodarowania przestrzennego określona w Planie podporządkowana jest ustrojowej zasadzie zrównoważonego rozwoju rozumianego jako taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Cele i kierunki określone w strategii:

- Cel polityki przestrzennego zagospodarowania województwa 1.
WYSOKA JAKOŚĆ PRZESTRZENI ZAMIESZKANIA I PRACY,
- Cel polityki przestrzennego zagospodarowania województwa 2.
KONKURENCYJNA ORAZ WIELOFUNKCYJNA PRZESTRZEŃ GOSPODARCZA I BEZPIECZEŃSTWO,
- Cel polityki przestrzennego zagospodarowania województwa 3.
ZACHOWANE ZASOBY I WALORY ŚRODOWISKA,
- Cel polityki przestrzennego zagospodarowania województwa 4.

URUCHOMIONE POTENCJAŁY ROZWOJOWE OBSZARÓW FUNKcjONALNYCH.

W dokumencie tym wyraźnie zaakcentowano potrzebę wzmocnienia potencjału rozwojowego województwa pomorskiego, jak i eliminowanie niekorzystnych różnic w szeroko rozumianych warunkach życia. Działania programowane w LPR wpisują się w ramy celów przedstawionych w Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego do roku 2030 (projekt), zwłaszcza w wysokiej jakości przestrzeni zamieszkania i pracy, konkurencyjnej oraz wielofunkcyjnej przestrzeni gospodarczej i bezpieczeństwa.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014 –2020 realizuje cele unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającemu włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez koncentrację tematyczną i terytorialną wsparcia na przedsięwzięciach odnoszących się do następujących osi priorytetowych:

1. Komerccjalizacja wiedzy,
2. Przedsiębiorstwa,
3. Edukacja,
4. Kształcenie zawodowe,
5. Zatrudnienie,
6. Integracja,
7. Zdrowie,
8. Konwersja,
9. Mobilność,
10. Energia,
11. Środowisko.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 -2020

Dokument strategiczny, w ramach którego zaplanowane zostały zadania prowadzące do budowania nowego wymiaru integracji społecznej, koniecznego w kontekście zmian demograficznych, gospodarczych oraz społeczno-kulturowych. Misją polityki Społecznej w Pomorskiem jest wysoka jakość życia mieszkańców wykazujących się dużą aktywnością społeczną i zawodową, realizowaną w atrakcyjnej przestrzeni oferującej w razie potrzeby odpowiednie wsparcie realizowane poprzez następujące cele:

- Cel Strategiczny 1. WŁAŚCIWIE FUNKCJONUJĄCA RODZINA,
- Cel Strategiczny 2. INTEGRUJĄCA ROLA POLITYKI SPOŁECZNEJ,
- Cel Strategiczny 3. AKTYWNI SENIORZY,
- Cel Strategiczny 4. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013–2016 z perspektywą do roku 2020

Wojewódzki program ochrony środowiska służy realizacji polityki ekologicznej państwa w skali regionalnej.

Cele perspektywiczne nawiązujące do priorytetów VI Wspólnotowego Programu Działań w zakresie środowiska naturalnego, Polityki Ekologicznej Państwa oraz misji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, mają charakter stałych dążeń i perspektywę osiągnięcia poza rokiem 2020:

- Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
- Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz p odniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i zasobów naturalnych.

4.2 Powiązanie LPR z lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Strategia Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015-2025

Nadrzędnym dokumentem strategicznym, dotyczącym rozwoju Gminy Bytowa, jest „Strategia Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015-2025”, przyjęta uchwałą nr XLIII/380/2014 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 17 września 2014 r.

Pracę nad przygotowaniem Strategii rozpoczęto od analizy istniejących uwarunkowań rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Bytów. Na tej podstawie sformułowano diagnozę stanu gminy. Sformułowano misję Gminy Bytów, wyznaczono priorytety oraz cele i kierunki działania.

Strategia Rozwoju Gminy Bytów dokonała wyboru tych obszarów polityki rozwoju gminy Bytów, których wsparcie, w ramach istniejących uwarunkowań budżetowych, przyczyni się do najbardziej efektywnego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w zakładanym horyzoncie czasu. W *Strategii* wyznaczono cele, których horyzont czasowy sięga do 2025 roku, jednak jest ona dokumentem żywym, "kroczącym", a więc podlegającym modyfikacjom uzależnionym od postępów w jej realizacji i zmian zachodzących w otoczeniu.

W celu lepszego zdiagnozowania bieżącej sytuacji gminy oraz skonkretyzowania potrzeb rozwojowych teren gminy Bytów podzielono na obszary problemowe, których identyfikacja dokonana została w drodze konsultacji z pracownikami Urzędu Miejskiego, w oparciu o zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Wyodrębniono główne obszary problemowe, które obok diagnozy stanu społeczno-gospodarczego, stanowiły punkt wyjścia do zidentyfikowania celów strategicznych.

Kolejnym krokiem była analiza obszarów problemowych, w ramach której dokonano charakterystyki tych obszarów, wyznaczono ich silne i słabe strony oraz określono główne potrzeby rozwojowe. Przeprowadzona diagnoza pozwoliła na późniejsze wykonanie analizy SWOT dla terenu całej gminy oraz określenie celów strategicznych i operacyjnych.

Potencjał Strategii Rozwoju Gminy powinien zostać wykorzystany w procesie programowania rewitalizacji z wykorzystaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji. LPR powinien być jednym z dokumentów operacyjnych uszczegóławiających zapisy sformułowane na poziomie celów i wytycznych wyznaczonych w strategii.

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Bytowa jest dokumentem operacyjnym, podrzędnym w stosunku do Strategii Rozwoju Gminy Bytów, korzysta z dokonanej diagnozy, a także oprzyrząduje

wskazane cele. Rewitalizacja, pomimo, że dotyczyć będzie wyodrębnionego obszaru miasta Bytowa, który w wyniku przemian społecznych, gospodarczych i przestrzennych utracił częściowo swoje pierwotne funkcje i przeznaczenie – jest spójna z wszystkimi głównymi celami Strategii Rozwoju Gminy Bytów. Zaproponowane zadania odzwierciedlają wiele przedsięwzięć operacyjnych zapisanych w tejże Strategii, dając gwarancję należytej spójności obu planistycznych dokumentów.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Bytów na lata 2015-2020

Kolejnym dokumentem determinującym charakter wielu przedsięwzięć zaproponowanych w LPR jest Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Bytów na lata 2015-2020, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Bytowie w dniu 23 marca 2016 r. Plan ten wskazuje priorytetowe obszary działań na rzecz ograniczenia emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Zaproponowane w tym dokumencie zadania skupiają się przede wszystkim na poprawie efektywności energetycznej redukującej emisję CO₂, jednocześnie rekomenduje on programy ukierunkowane na wzrost ochrony środowiska z czystością powietrza w szczególności.

Część ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji zadań podstawowych, jak i uzupełniających realizować będzie główne cele PGN, przyczyniając się do wzrostu poszanowania energii, jak i eliminacji czynników pogarszających środowisko naturalne. W tym zakresie na szczególną uwagę zasługują planowane projekty (zadania) dotyczące termomodernizacji obiektów, zarówno publicznych, jak i mieszkalnych, kontynuacja programu „Czyste Powietrze” lub analogiczne działania na rzecz przyłączenia obiektów do Miejskiej Sieci Ciepłowniczej oraz wprowadzenie publicznej komunikacji miejskiej.

Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bytów

Na objętym Programem Rewitalizacji obszarze nie obowiązuje obecnie żaden plan miejscowy. Jedynym lokalnym dokumentem w zakresie zagospodarowania przestrzennego, jaki w Programie należało uwzględnić jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bytów, przyjęte uchwałą Rady Miejskiej w dniu 31.10.2015 r. Zapisane w LPR przedsięwzięcia infrastrukturalne zgodne są całkowicie z głównymi i szczegółowymi zapisanymi wskazaniem w tym dokumencie planistycznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Bytów na lata 2016-2020

W tym dokumencie strategicznym przyjętym uchwałą nr XIV/137/2016 przez Radę Miejską w dniu 27 stycznia 2016 r. zdiagnozowano główne problemy społeczne występujące na terenie gminy Bytów oraz określono cele strategiczne i kierunki niezbędnych działań.

Wśród sformułowanych celów strategicznych wymienia się m.in.:

- łagodzenie skutków bezrobocia,
- zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu,
- zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz poprawa jakości ich życia,
- zahamowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych uzależnień oraz łagodzenie ich skutków.

Zaproponowane w LPR cele dotyczące zapewnienia rozwoju społecznego mieszkańców z obszaru „Miła”, jak i aktywizacji zawodowej są w pełni spójne z tymi jakie zaproponowano w przytoczonym dokumencie.

Także dobór wielu zadań i przedsięwzięć odpowiada szerokiemu katalogowi zadań wymienionych w tej gminnej strategii. Tak więc z całą pewnością można stwierdzić, że obydwa dokumenty, zarówno LPR, jak i Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych są ze sobą w sposób przemyślany powiązane.

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Bytów na lata 2015-2017

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Bytów został przyjęty do realizacji uchwałą Rady Miejskiej w dniu 25.02.2016 r.

Wśród najważniejszych celów, jakie wyznacza ten dokument wymienić można: wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.

A wśród wielu zadań realizujących ten cel zaproponowano między innymi: wspólne działania lokalnych instytucji na rzecz rodziny dotkniętej długotrwałym bezrobociem. Ten cel strategiczny, jak i priorytetowe zadania pozostają w pełnej spójności, komplementarności z celami i zadaniami przedłożonymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

II. Obszar rewitalizacji objęty programem

1. Predelimitacja gminy

Gmina Bytów jest gminą miejską – wiejską. Zarówno obszar miejski jak i obszar wiejski podzielony został na obszary problemowe, których analiza posłużyła do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015-2025.

Dokonany na potrzeby tego nadrzędnego w stosunku do Lokalnego Programu Rewitalizacji dokumentu podział wyznaczył 5 wyodrębnionych obszarów miejskich:

Obszar A – centrum Bytowa wraz z terenami kolejowymi

Obszar B – zachodnia część Bytowa

Obszar C – obszar „przemysłowy” zlokalizowany w północnej części miasta

Obszar D – północno – wschodnia część Bytowa, wraz z przylegającym sołectwem Dąbie i Rzepnica

Obszar E – południowa część Bytowa wraz z sołectwem Udorpie,

oraz 6 obszarów wiejskich:

Obszar F – sołectwo Gostkowo

Obszar G – sołectwa Pomysk Wielki i Pomysk Mały

Obszar H – sołectwa Grzmiąca i Świątkowo

Obszar I – sołectwa Mądrzechowo, Ząbinowice, Mokrzyn

Obszar J – sołectwa Niezabyszewo i Sierzno

Obszar K – sołectwa Płotowo i Rekowo

Granice tak wyznaczonych obszarów uwzględniały lokalnie, komunikacyjnie i historycznie ugruntowane w powszechnej świadomości mieszkańców – wzajemne powiązania.

Tak skonstruowany podział posłużył nie tylko do analizy SWOT, ale poprzez pogłębioną diagnozę pozwolił na sformułowanie głównych celów strategicznych, które zawarto w Gminnej Strategii Rozwoju.

Tym celom przyporządkowano katalog wielu zadań, wśród których wyróżnić można te, które mają charakter rewitalizacyjny.

Biorąc pod uwagę spójność Lokalnego Programu Rewitalizacji z tym dokumentem, jak i innymi strategiami gminnymi postanowiono, że planowane w LPR projekty i zadania rewitalizacyjne będą skupiać się w pierwszej kolejności na obszarze miejskim.

Nie bez znaczenia przy wyborze tego obszaru ma fakt konieczności koncentrowania planowanych działań w powiązaniu z dotychczas podejmowanymi, aby spełnić wymaganą komplementarność, zarówno przestrzenną jak i międzyokresową.

Obszary wiejskie – punktowo dotknięte degradacją – pozostające w stosunku do siebie w dużym rozproszeniu nie dawałyby również, poprzez realizację nawet najtrafniejszych projektów, efektu synergii, czyli oczekiwanego pozytywnego wpływu na pozostały, jakże istotny obszar.

2. Charakterystyka miasta

Położenie

Miasto Bytów położone jest w zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie bytowskim, w gminie miejsko-wiejskiej Bytów. Pod względem geograficznym miasto położone jest na Pojezierzu Bytowskim. Miasto zajmuje powierzchnię 8,72 km², co stanowi 4,4% powierzchni Gminy Bytów. Miasto Bytów jest siedzibą władz samorządowych:

- Powiatu bytowskiego – obejmującego gminy Bytów, Miastko, Borzytuchom, Czarna Dąbrówka, Kołczygłowy, Lipnica, Parchowo, Studzienice, Trzebielino i Tuchomie.
- Gminy Bytów – obejmującego Miasto Bytów oraz 15 sołectw: Dąbie, Gostkowo, Grzmiąca, Mądrzechowo, Mokrzyn, Niezabyszewo, Płotowo, Pomysk Mały, Pomysk Wielki, Rekowo, Rzepnica, Sierzno, Świątkowo, Udorpie i Ząbinowice.

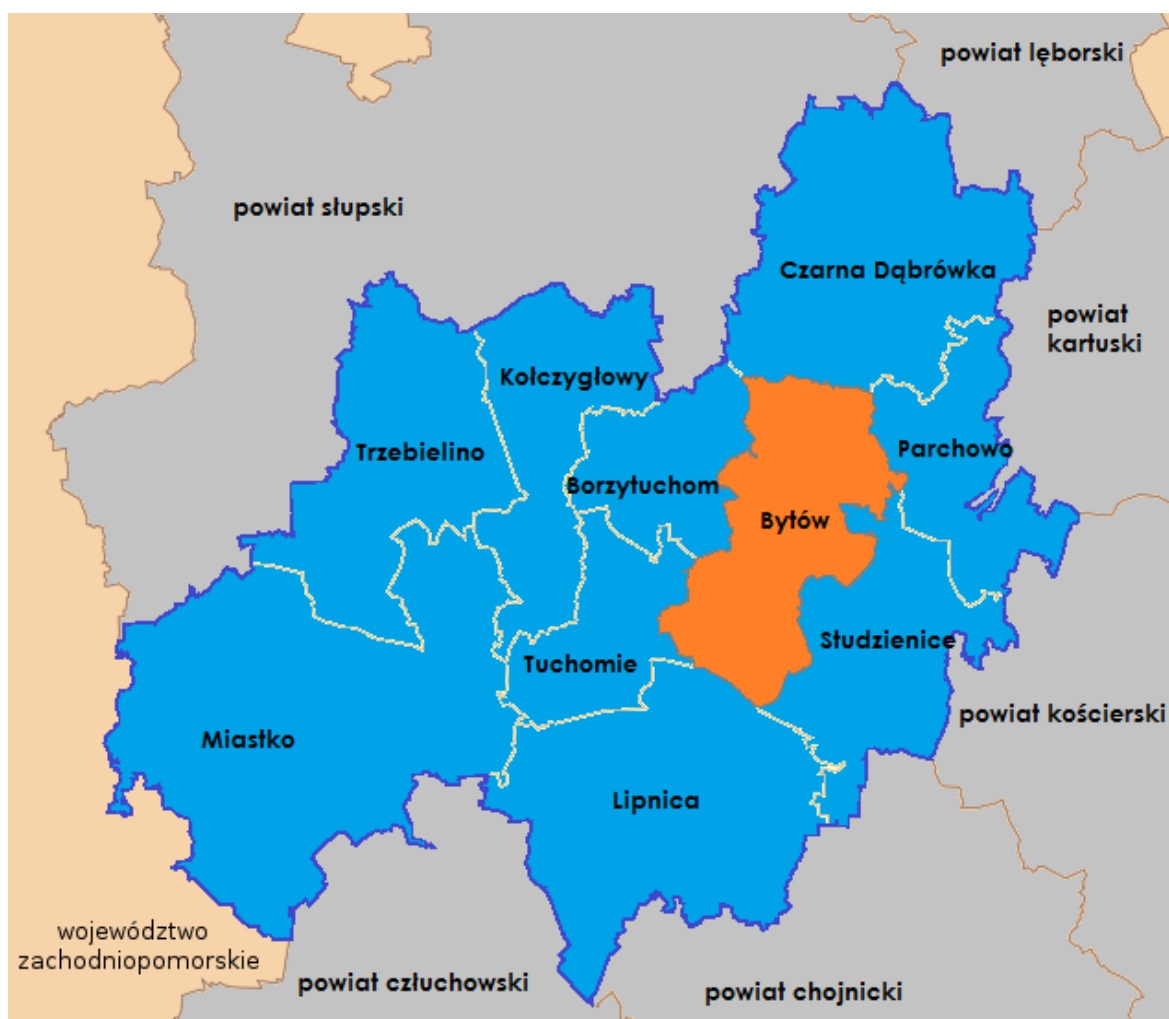
Położenie miasta Bytowa na tle województwa pomorskiego oraz powiatu bytowskiego prezentują poniższe mapy.

Mapa 1 Położenie Bytowa na tle województwa pomorskiego

Źródło: commons.wikimedia.org

Mapa 2 Położenie Bytowa na tle powiatu bytowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy ze strony commons.wikimedia.org

Miasto Bytów, jako największy ośrodek miejski w promieniu ok. 50 km koncentruje funkcje gospodarcze, kulturalne i społeczne całego regionu. W mieście zlokalizowane są największe przedsiębiorstwa w regionie (m.in. Drutex S.A.) dające zatrudnienie mieszkańcom miasta oraz okolicznych miejscowości. Miasto stanowi także ważny punkt na kulturalnej mapie regionu – najcenniejszym zabytkiem jest Zamek krzyżacki z przełomu XIV i XV wieku. Na terenie zamku działa m.in. Muzeum Zachodnio-Kaszubskie prezentujące bogate zbiory etnograficzne regionu. Na terenie miasta zlokalizowane są najważniejsze w regionie podmioty i instytucje publiczne – Urząd Miejski w Bytowie, Starostwo Powiatowe, Urząd Skarbowy, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Szpital Powiatu Bytowskiego Sp. z o.o.

Historia

Początki miasta Bytowa sięgają czasów średniowiecznych. Bytowski gród znajdował się ok. 500 metrów na zachód od dzisiejszego zamku. Nazwa miasta pochodzi prawdopodobnie od imienia jego założyciela – Byta. Najstarsze wzmianki historyczne pochodzą z 1321 roku, kiedy Bytów stał się własnością rodu von Behr. W 1329 roku ziemie wraz z zamkiem odkupił Zakon Krzyżacki. Bytów został lokowany na prawie chełmińskim 12 lipca 1346 roku i otrzymał wówczas samorząd wraz z burmistrzem, własne sądownictwo oraz herb. Duże znaczenie dla historii miasta miała budowa

nowoczesnego zamku obronnego, który pod koniec XIV wieku stanął na miejscu prymitywnej warowni rodziny von Behr. Był on siedzibą krzyżackich urzędników oraz zachodnią strażnicą Zakonu. W 1526 roku Bytów stał się lennem Polski, zarządzanym przez książąt pomorskich. Po śmierci ostatniego męskiego przedstawiciela Gryfitów, Bogusława XIV, w 1637 r. Bytów na dwadzieścia lat powrócił pod bezpośredni zarząd Polski, by w 1657 r. stać się lennem dynastii Hohenzollernów. Pod panowaniem brandenburskim, a następnie pruskim i niemieckim Bytów znajdował się do końca II wojny światowej, kiedy to miasto ponownie znalazło się w granicach Polski. W wyniku działań wojennych zniszczeniu uległa znaczna część zabudowy śródmiejskiej. W latach 40 i 50 XX wieku nastąpiła stopniowa odbudowa historycznego centrum miasta. W kolejnych dekadach rozbudowywały się kolejne osiedla i dzielnice, na terenie miasta rozwinęła się także działalność przemysłowa.¹

Dostępność komunikacyjna

Bytów – miasto położone na peryferiach województwa pomorskiego, charakteryzują się niską dostępnością do głównych korytarzy komunikacyjnych województwa oraz do ośrodka metropolitalnego. Obsługę komunikacyjną miasta zapewnia system dróg o znaczeniu krajowym, regionalnym, powiatowym i lokalnym. Głównym szlakiem komunikacyjnym jest droga krajowa nr 20, łącząca Stargard Szczeciński z Gdynią. Na terenie miasta droga przebiega w kierunku wschód-zachód ulicami: 1 Maja, Wolności, Dworcową, Gen. Sucharskiego i Miastecką. Duże znaczenie mają także drogi wojewódzkie: nr 209 (relacji Warszkowo-Bytów; przebiegająca ulicami Nad Borują i Drzymały w zachodniej części miasta), nr 212 (relacji Osowo Lęborskie-Zamarte; przebiegająca przez całe miasto w kierunku północ-południe ulicami Lęborską, Sikorskiego, 1 Maja i Sucharskiego) oraz nr 228 (relacji Kartuszy-Bytów; przebiegająca w północno-wschodniej części miasta ulicą Gdańską). Sieć drogową uzupełniają drogi gminne i powiatowe. Przez obszar gminy przebiega także linia kolejowa nr 212 łącząca Lipusz z Korzybiem, po której odbywają się przewozy towarowe. Gmina Bytów czyni starania uruchomienia na tej linii przewozów pasażerskich. System komunikacyjny na terenie miasta Bytowa przedstawiono na poniższej mapie.

¹ Źródło: www.bytow.com.pl

Mapa 3 System transportowy miasta Bytowa

Źródło: emapi.pl

Miasto Bytów posiada czynny dworzec autobusowy, z którego odjeżdżają codziennie autobusy do głównych miast województwa i całej Polski. Głównym podmiotem oferującym usługi transportu pasażerskiego jest Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Bytowie S.A. Firma zapewnia liczne połączenia lokalne oraz dalekobieżne (m.in. z Warszawą, Krakowem, Łodzią, Poznaniem czy Bydgoszczą).

Demografia

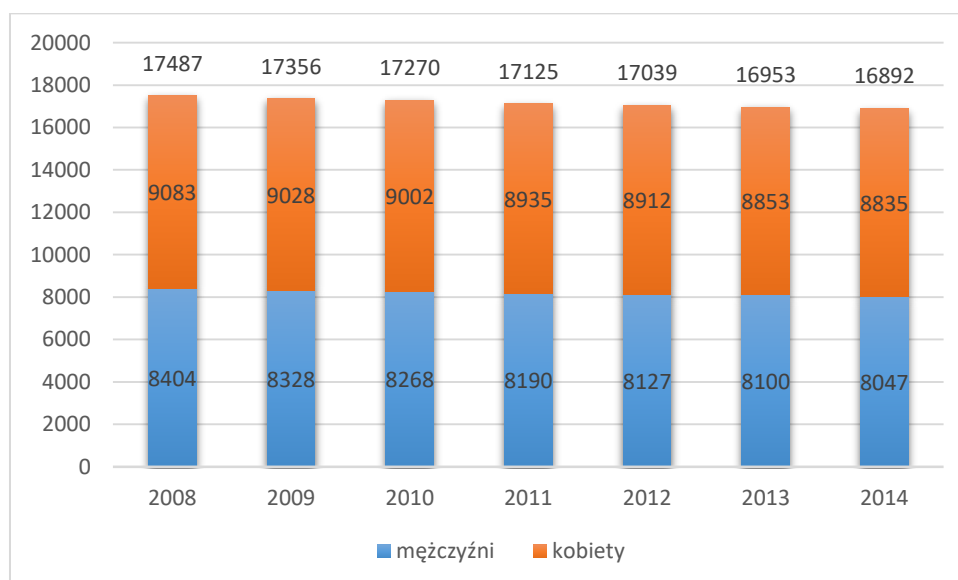
Miasto Bytów zamieszkuje 16.892 osób (stan na 31.12.2014), z których większość (52,3%) stanowią kobiety – 8.835. Gęstość zaludnienia wynosi 1.937 osób/km². Na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest systematyczny spadek liczby ludności – 3,4% w stosunku do roku 2008. Głębszy spadek zaobserwowano wśród mężczyzn (4,2%) niż u kobiet (2,7%). Zmiany w liczbie mieszkańców miasta Bytowa przedstawione zostały poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 1. Liczba ludności miasta Bytów

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	17487	17356	17270	17125	17039	16953	16892
mężczyźni	8404	8328	8268	8190	8127	8100	8047
kobiety	9083	9028	9002	8935	8912	8853	8835

Źródło: Urząd Miejski w Bytowie

Wykres 1. Liczba ludności miasta Bytowa

Źródło: Urząd Miejski w Bytowie

Miasto Bytów charakteryzuje się dodatnim przyrostem naturalnym. Na przestrzeni ostatnich lat liczba urodzeń na terenie miasta nieustannie przewyższa liczbę stwierdzonych zgonów o ok. 60-80 osób. Na liczbę ludności negatywnie wpływa natomiast wysokość salda migracji, które osiąga wartość ok. -100 osób rocznie. W badanym przedziale czasowym o podobną wartość wzrosła liczebność części wiejskiej gminy. Potwierdza to ogólnokrajowy trend związany z odpływem mieszkańców miast w kierunku terenów wiejskich. Szczegóły przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Ruch naturalny i migracje na terenie miasta Bytowa

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
przyrost naturalny	67	84	83	68	61	65
-urodzenia żywe	209	204	216	182	189	188
- zgony	142	120	133	114	128	123
saldo migracji	-100	-131	-67	-136	-103	-101
- wewnętrznych	-95	-120	-55	-113	-84	-62
- zagranicznych	-5	-11	-12	-23	-19	-39

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Miasto Bytów posiada korzystną strukturę wiekową mieszkańców. Największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (ok. 64% ogółu), drugą grupę stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (ok. 19%), natomiast najmniej liczbą – osoby w wieku poprodukcyjnym (ok. 17%).

W ostatnich latach zauważalny jest jednak systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Powyższe dane świadczą o występowaniu na terenie miasta efektu starzenia się społeczeństwa.

Tabela 3. Liczba ludności miasta Bytowa wg płci i wieku

Rok	Liczba mieszkańców (stałych i czasowych)												
	0-6			7-15			16-19			20-60	20-65	Powyżej 60	Powyżej 65
	O	K	M	O	K	M	O	K	M	K	M	K	M
2008	1 181	576	605	1 768	841	927	1 029	499	530	5 733	5 693	1 434	649
2009	1 188	570	618	1 700	836	864	955	457	502	5 664	5 688	1 501	656
2010	1 213	577	636	1 642	811	831	892	425	467	5 567	5 674	1 622	660
2011	1 200	569	631	1 640	805	835	811	399	412	5 445	5 617	1 717	695
2012	1 225	597	628	1 621	788	833	749	361	388	5 357	5 507	1 809	771
2013	1 210	583	627	1 603	762	841	757	381	376	5 223	5 429	1 904	827
2014	1 147	554	593	1 640	790	850	732	371	361	5 131	5 347	1 989	896

Źródło: Urząd Miejski w Bytowie

Gospodarka

Miasto Bytów stanowi ważny ośrodek gospodarczy regionu. Według danych GUS na terenie miasta zarejestrowanych jest 1.732 podmiotów gospodarki narodowej. W ostatnich latach liczba ta utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Zdecydowana większość podmiotów funkcjonuje w sektorze prywatnym (96%). Najliczniejszą grupę stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (67% ogółu). Szczegółowe dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na terenie miasta Bytowa

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	1736	1760	1813	1742	1769	1732
sektor publiczny	70	68	67	68	70	64
sektor prywatny	1666	1692	1746	1674	1699	1668
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1221	1230	1272	1198	1199	1158
spółki handlowe	65	69	68	75	81	80
spółdzielnie	9	9	9	8	8	9
fundacje	7	8	8	8	8	8
stowarzyszenia i organizacje społeczne	48	56	59	59	61	63

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Statystycznie na 10.000 mieszkańców miasta Bytowa przypadają 1.022 podmioty gospodarki narodowej, co jest poziomem znacznie wyższym od średniej dla powiatu bytowskiego (793 podmioty). Na terenie miasta dominują mikroprzedsiębiorstwa (podmioty zatrudniające do 9 pracowników), które stanowią ok. 65% ogółu podmiotów. Mniej liczne grupy stanowią małe przedsiębiorstwa (10-49

pracowników) – 18% oraz średnie przedsiębiorstwa – ok. 12%. Na terenie miasta funkcjonuje stosunkowo duża liczba „dużych przedsiębiorstw” (zatrudniających ponad 250 pracowników) – 60 podmiotów.

Najliczniej reprezentowaną branżą na terenie miasta jest handel hurtowy i detaliczny (26% ogółu podmiotów) oraz budownictwo (ok. 19%). Dużą grupę stanowią także podmioty zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (ok. 12%).

Bezrobocie

Miasto Bytów charakteryzuje się umiarkowanym poziomem bezrobocia. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytowie zarejestrowanych jest 1.016 osób (stan na koniec 2014 roku). Większość osób bezrobotnych z terenu miasta stanowią kobiety (60%). Na przestrzeni ostatnich lat poziom bezrobocia ulegał nieznacznym wahaniom – najwyższy poziom zanotowano w 2012 roku i od tego czasu zauważalna jest systematyczna poprawa na rynku pracy. Szczegóły przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych z obszaru miasta Bytowa

	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	1102	1134	1262	1230	1016
mężczyźni	468	445	537	537	403
kobiety	634	689	725	693	613

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie

Turystyka

Turystyka jest bardzo istotnym elementem gospodarki miasta Bytowa. Głównymi czynnikami przyciągającymi turystów do miasta są jego atrakcyjne położenie na Kaszubach, liczne walory kulturalne i historyczne oraz zasoby przyrodnicze.

Główną atrakcją miasta jest niewątpliwie Zamek pokrzyżacki z przełomu XIV i XV wieku. Budynek został zbudowany na planie prostokąta. Posiada trzy baszty okrągłe (Młyńska, Różana i Polna) oraz czworoboczną wieżę Prochową. Obecnie w Zamku mieści się m.in. Muzeum Zachodnio-Kaszubskie, siedziba innych organizacji kulturalnych, a także hotel i restauracja. Wśród cennych zabytków można wymienić także Cerkiew bizantyjsko-ukraińską p.w. św. Jerzego z lat 1675-1685, gotycką wieżę kościoła p.w. św. Katarzyny z I połowy XIV w., klasycystyczny budynek Poczty Konnej z przełomu XVIII i XIX w., eklektyczny kościół z lat 1847-1854 oraz liczne zabudowania kamienne i willowe na terenie całego miasta.

Ważną atrakcją turystyczną jest także Jezioro Jeleń o powierzchni ok. 90 ha, położone w północno-wschodniej części miasta. W okresie letnim jezioro pełni rolę kąpieliska – jest oblegane zarówno przez mieszkańców miasta, całej gminy oraz okolicznych miejscowości. Na terenie miasta krzyżują się także ścieżki przyrodnicze, szlaki turystyczne oraz trasy joggingowe.

3. Delimitacja obszaru miejskiego

Dokonany na potrzeby opracowania Gminnej Strategii podział obszaru miejskiego po szczegółowej analizie okazał się niewystarczający dla opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji, wobec czego konieczne było dokonanie głębszej analizy zróżnicowania wewnątrzmijskiego, której efektem był bardziej szczegółowy podział miasta na jednostki urbanistyczne. Zgodnie z Projektem *Wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych* podział miasta na jednostki urbanistyczne został skonstruowany tak, aby łączyć najważniejsze cechy terenów miejskich, m.in.:

- Funkcję terenu,
- Fizjonomię terenu (budowę przestrzenną i charakter zabudowy),
- Intensywność użytkowania (poziomą i pionową),
- Uwarunkowania historyczne.

Jednym z głównych kryteriów branych pod uwagę przy wyznaczaniu jednostek urbanistycznych była funkcja jaką dana jednostka pełni w strukturze miasta. Wyznaczono w ten sposób obszar koncentracji przemysłu („Przemysłowy”), obszar pełniący funkcję administracyjnego centrum miasta („Urzędowy”), obszar na którym zlokalizowana jest najważniejsza infrastruktura sportowo-rekreacyjna w mieście („Sportowy”), obszar na którym planowane jest uruchomienie węzła transportowego („Węzłowy”).

Przy wyznaczaniu jednostek urbanistycznych jako kryterium uwzględniono także formę zabudowy – wyznaczono obszary z dominującą historyczną zabudową (obszar „Śródmiejski” i „Boruja”) oraz obszary zabudowy jednorodzinnej („Za Torami” i „Ceynowy”). Uwzględniona została także intensywność zabudowy – zwarta zabudowa dominuje na obszarach „Śródmiejski”, „Boruja” i „Nowy Bytów”, umiarkowana zabudowa na obszarze „Za Torami” oraz rozproszona na obszarach „Szarych Szeregów” i „Sportowy”.

Kolejnym czynnikiem uwzględnianym przy wyznaczaniu jednostek urbanistycznych była także historia rozwoju przestrzennego miasta. Osobne jednostki wyznaczone zostały m.in. dla lokacyjnego miasta średniowiecznego, XVIII i XIX wiecznych przedmieść, obszarów z przeważającą zabudową blokową z lat 70-80 XX wieku oraz nowych osiedli z przełomu XX i XXI wieku. Uwzględniono zostały (z nielicznymi wyjątkami) także zapisy *Wytycznych* odnośnie preferowanej wielkości obszarów oraz liczby mieszkańców (ok. 15% ogółu). Podział miasta na jednostki urbanistyczne dokonany zgodnie z powyższymi zapisami przedstawiony został na poniższej mapie.

Legenda

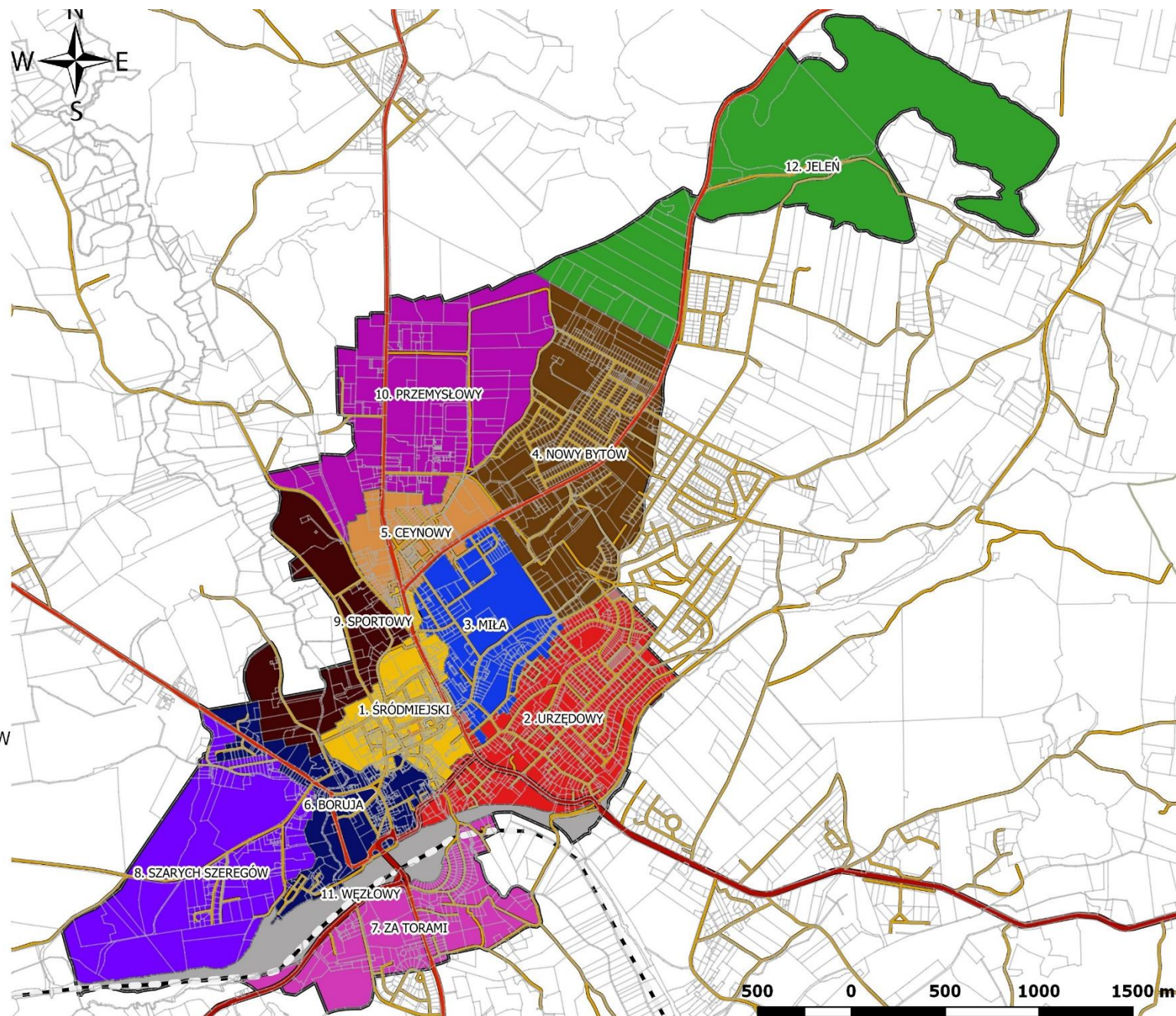
- Gminy
- Bytów
- Granice działek
- Kolej

Drogi

- powierzchniowe
- drogi lokalne
- drogi gminne
- drogi powiatowe
- drogi wojewodskie
- drogi krajowe

Obszary LPR

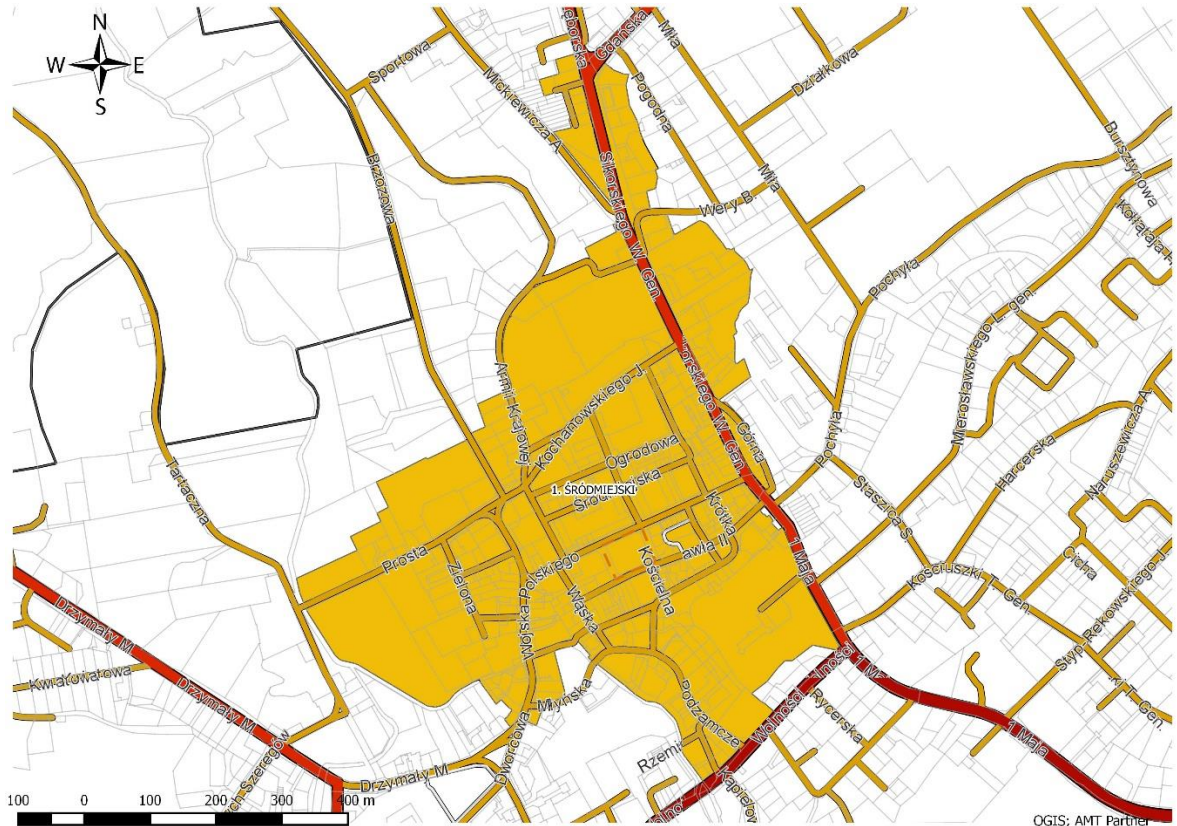
- 1. ŚRÓDMIEJSKI
- 2. URZĘDOWY
- 3. MIŁA
- 4. NOWY BYTÓW
- 5. CEYNOWY
- 6. BORUJA
- 7. ZA TORAMI
- 8. SZARYCH SZEREGÓW
- 9. SPORTOWY
- 10. PRZEMYSŁOWY
- 11. WĘZŁOWY
- 12. JELEŃ

GIS; 2015

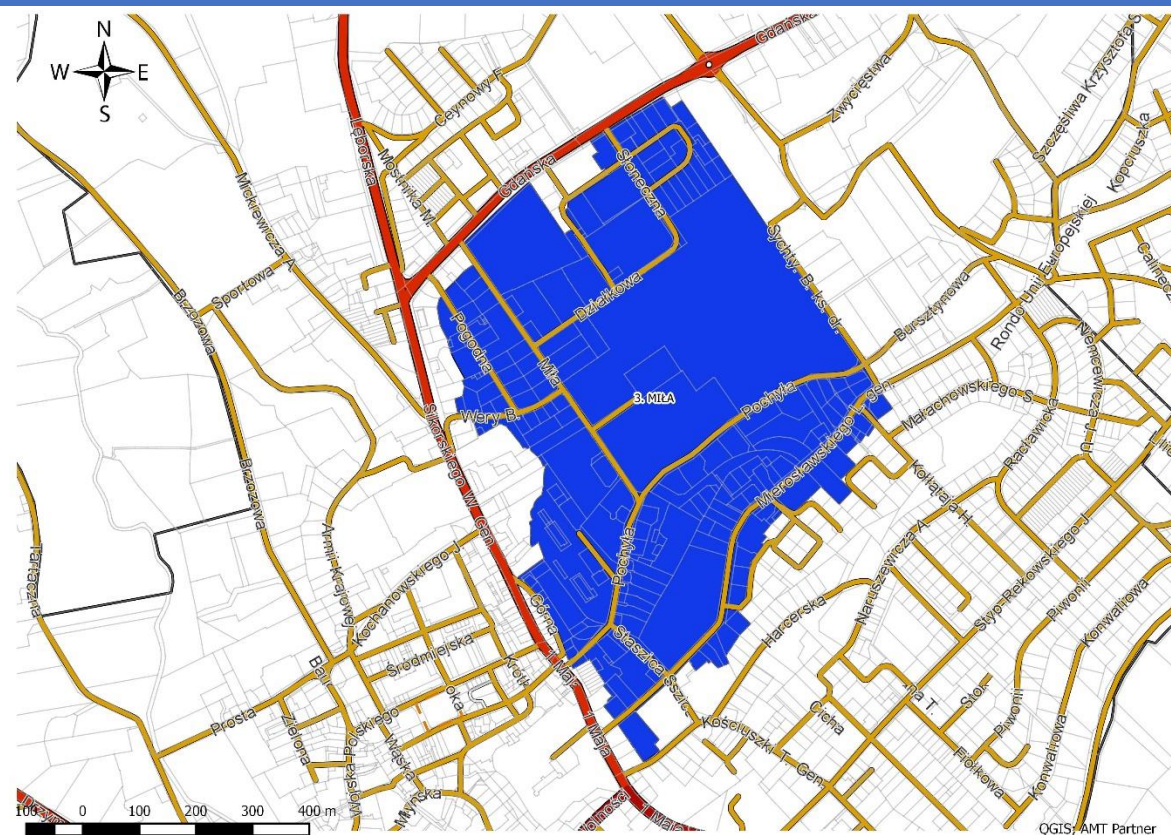
źródło: opracowanie własne w programie QGIS.

W poniższej tabeli zaprezentowana została krótka charakterystyka poszczególnych obszarów wraz z uzasadnieniem dokonanej delimitacji.

Obszar 1 – „Śródmiejski”	
	
Zakres obszaru	Granice obszaru wyznaczają: ul. 1 Maja i ul. Sikorskiego od wschodu, ul. Wolności oraz rzeka Boruja od południa i zachodu. Od północy graniczy z obszarem „Sportowym”.
Powierzchnia obszaru	0,39 km ² (4,53 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	3 113 osób (18,76% ludności miasta)
Funkcja obszaru	mieszkalna, usługowa, turystyczna, kulturalna i rekreacyjna
Charakterystyka obszaru	Obszar wyznaczony w oparciu o uwarunkowania historyczne i kulturowe miasta. Położony jest w samym centrum Bytowa i obejmuje lokacyjne miasto średniowieczne wraz z przedmieściami. Obszar intensywnej zabudowy w formie kwartałów wyznaczonych przebiegiem ulic w zachowanym historycznym układzie urbanistycznym. Obszar kluczowy dla rozwoju miasta i gminy. Koncentruje się na nim życie społeczno-gospodarcze całego regionu. Obszar charakteryzuje zwarta zabudowa śródmiejska o funkcji mieszkaniowo-usługowej, którą stanowią w większości budynki wielorodzinne (kamienice i oficyny). Na obszarze zachowały się pojedyncze budynki z XVIII i XIX wieku (np. zespół kamienic mieszczańskich przy ul. Jana Pawła II). Znaczna część historycznych zabudowań uległa zniszczeniu podczas II wojny światowej. W północnej części obszaru przeważa zabudowa blokowa z drugiej połowy XX wieku. Centralnym miejscem obszaru jest Rynek (Plac Kard. Wyszyńskiego) – miejsce skupiające i integrujące społeczność lokalną, miejsce organizacji szeregu imprez o znaczeniu lokalnym i regionalnym. Obszar stanowi turystyczne centrum regionu. Zlokalizowane są tu liczne obiekty zabytkowe – m.in. Zamek krzyżacki z przełomu XIV i XV w., Kościół p.w. św.

nieliczne obiekty handlowo-usługowe. Funkcję sportowo-rekreacyjną spełnia kompleks boisk przy ul. Naruszewicza.

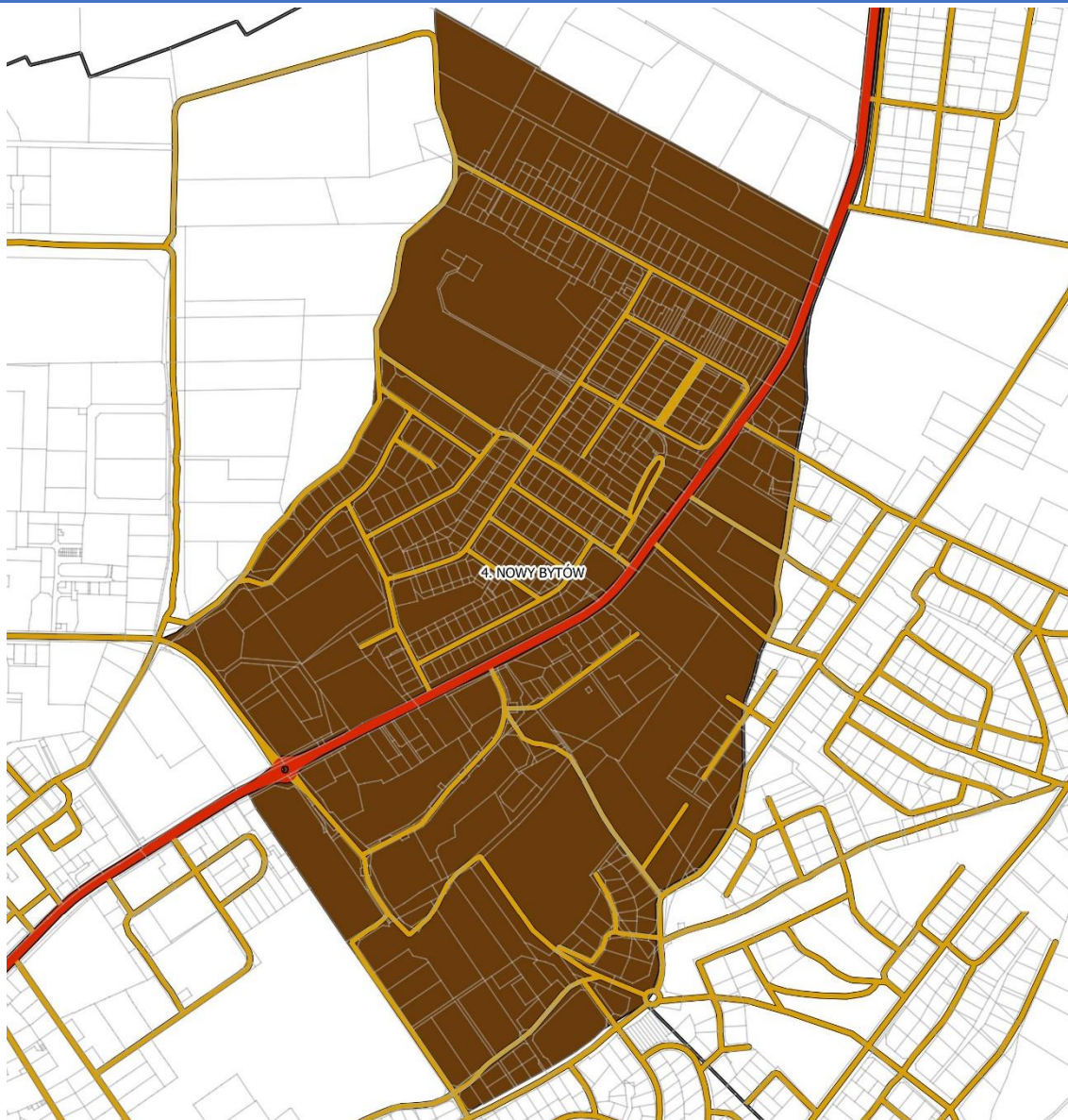
Obszar 3 – „Miła”

Zakres obszaru (ulice)	Obszar położony w centralnej części miasta, ograniczony ulicami: Gdańską, Sychty, Domańskiego oraz Sikorskiego.
Powierzchnia obszaru	0,49 km ² (5,58 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	2 787 osób (16,79% ludności miasta)
Funkcja obszaru	mieszkalna, usługowa

Charakterystyka obszaru	Obszar „przejściowy” pomiędzy wielofunkcyjnym śródmieściem, a rozległym obszarem zabudowy mieszkaniowej. Centrum obszaru zajmują tereny zieleni: zespół ogródków działkowych oraz obszerny park urządony na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego. Zabudowa jest zlokalizowana na obrzeżach obszaru – jest to zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, w większości gęsta zabudowa blokowa powstała w drugiej połowie XX wieku. Nowe budynki mieszkalne (wielorodzinne i jednorodzinne) powstają we wschodniej części obszaru – w końcowym fragmencie ul. Pochyłej. Stan infrastruktury technicznej na obszarze jest niezadowalający – większość dróg, chodników oraz starszych budynków jest w złym stanie technicznym. Infrastruktura rekreacyjna obszaru jest słabo rozwinięta – brak jest zagospodarowanych miejsc przeznaczonych do wypoczynku, rekreacji, a także placów zabaw dla dzieci. Na obszarze swoją siedzibę mają liczne podmioty i instytucje pomocy społecznej. W kompleksie przy ul. Miłej 26 zlokalizowane są m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Centrum Integracji Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Rehabilitacji Psychoruchowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Na obszarze funkcjonują liczne fundacje i stowarzyszenia, zlokalizowane są także lokale socjalne. Na obszarze swoją siedzibę ma także Gimnazjum nr 1 wyposażone w boisko Orlik 2012.
--------------------------------	--

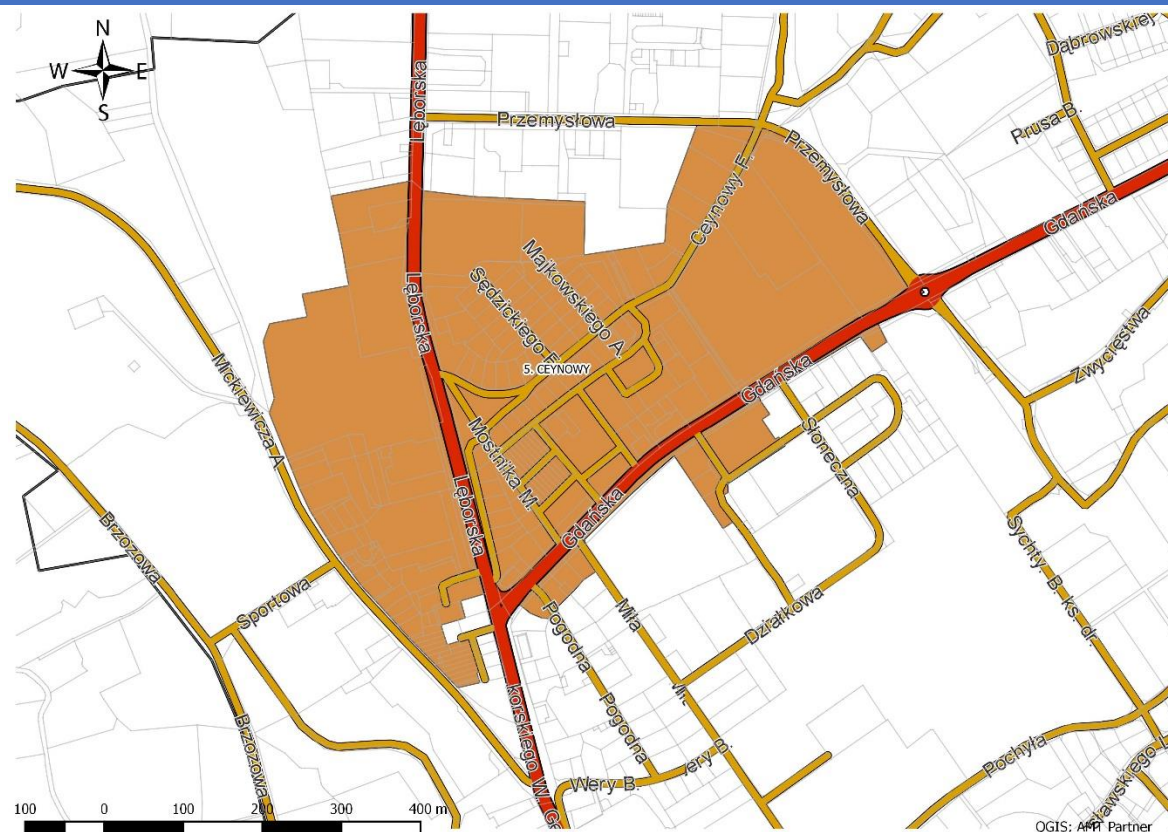
Obszar 4 – „Nowy Bytów”

Zakres obszaru (ulice)	Obszar położony we wschodniej części miasta Bytowa. Obszar rozciąga się po obu stronach ul. Gdańskiej, ograniczony ulicą Wybickiego od strony zachodniej oraz granicą administracyjną miasta od wschodu.
Powierzchnia obszaru	1,08 km ² (12,40 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	3 511 osób (21,19% ludności miasta)
Funkcja obszaru	mieszkalna, usługowa
Charakterystyka obszaru	Obszar stanowi „sypialnię” miejską. Przeważają tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej powstałej w okresie powojennym. W części zachodniej obszaru wykształcił się konkurencyjny wobec śródmieścia ośrodek usługowo-handlowy, z siedzibą Starostwa Powiatowego w Bytowie. Teren o dużym potencjale rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej. W granicach obszaru jest zlokalizowana największa w mieście Szkoła Podstawowa nr 2 wyposażona w niezbędną infrastrukturę sportową.

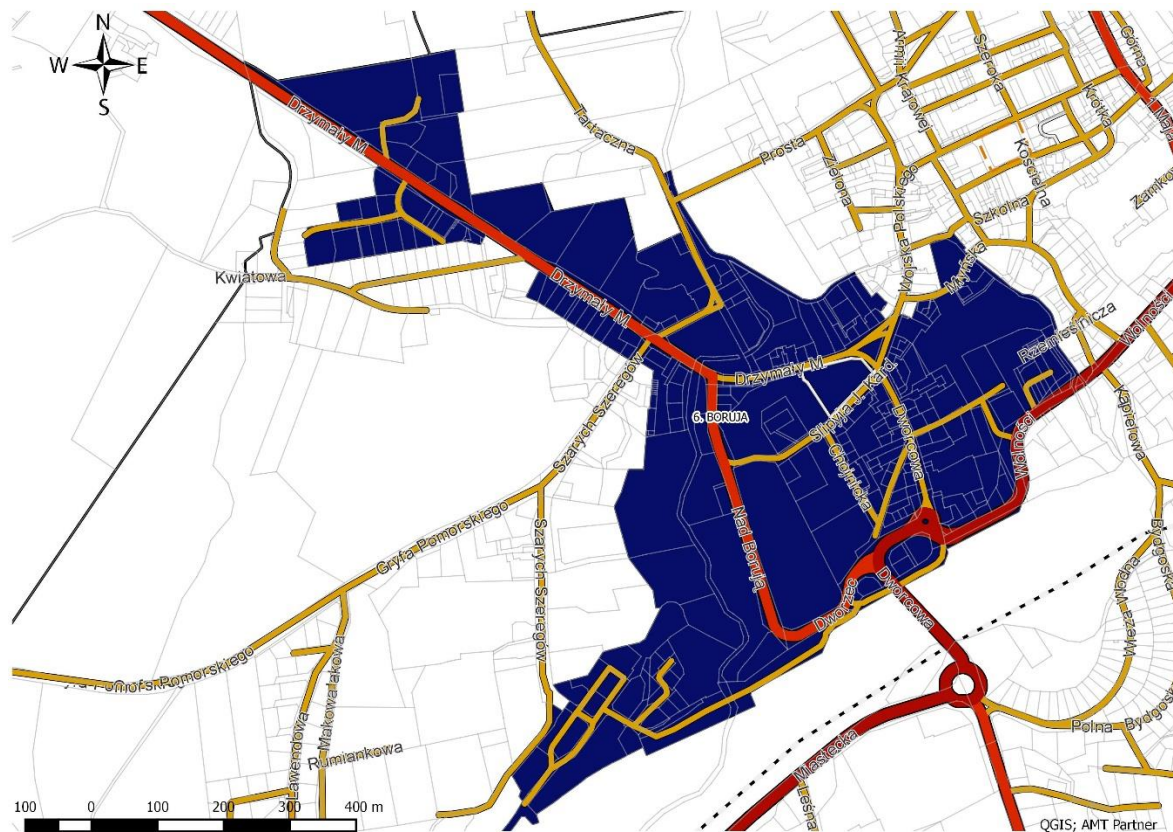
Obszar dysponuje dobrze rozwiniętą infrastrukturą rekreacyjną – znajdują się tu m.in. liczne place zabaw (przy budynku Starostwa, Szkole Podstawowe, przy kościele na ul. Filipa Neri oraz wśród zabudowy mieszkaniowej przy ul. Domańskiego), a także siłownia zewnętrzna.

Obszar 5 – „Ceynowy”

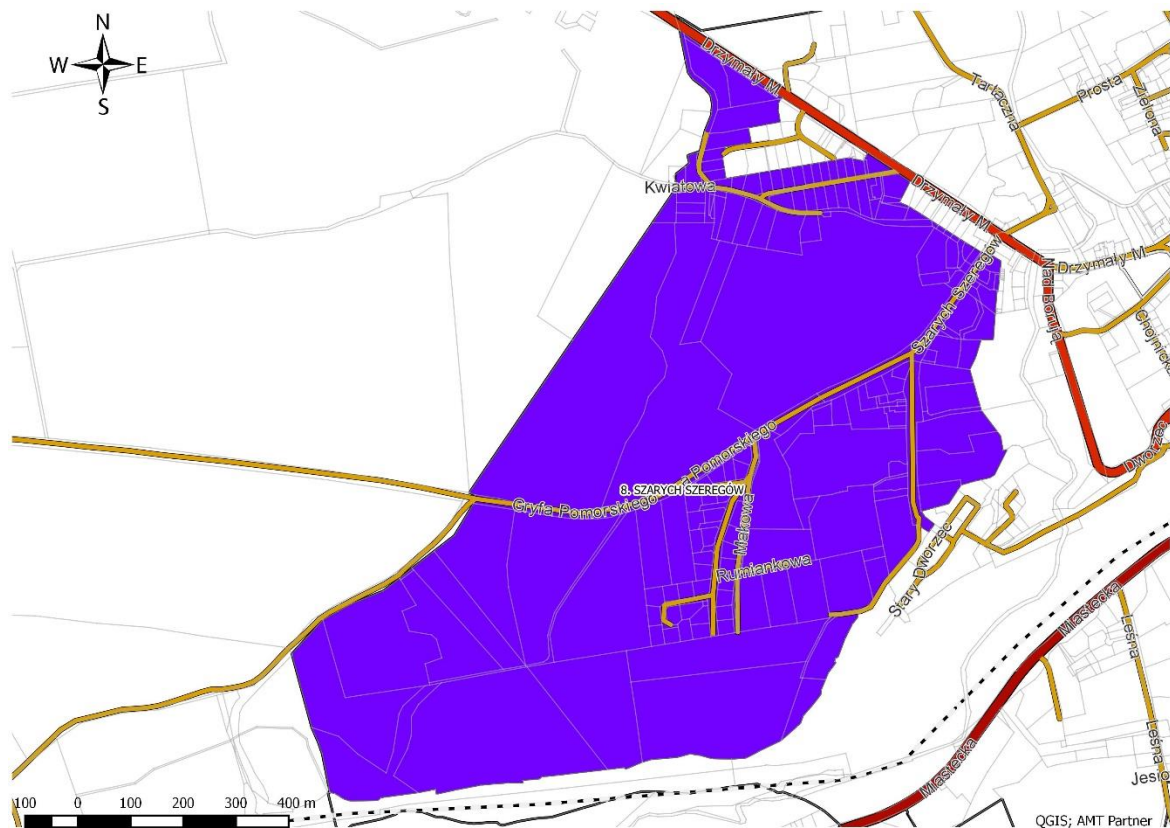
Zakres obszaru (ulice)	Obszar położony w północno-centralnej części Bytowa. Ograniczony jest ul. Przemysłową od wschodu, ul. Gdańską od południa, ul. Mickiewicza od zachodu oraz obszarem „Przemysłowym” od północy.
Powierzchnia obszaru	0,31 km ² (3,59 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	1 579 osób (9,53% ludności miasta)
Funkcja obszaru	mieszkalna, usługowa
Charakterystyka obszaru	Na obszarze przeważa zabudowa wielorodzinna z niewielkimi fragmentami zabudowy jednorodzinnej (głównie w północnej części w okolicach ul. Ceynowy i ul. Sędzickiego). Na obszarze nie występują obiekty przemysłowe, nieliczne punkty handlowo-usługowe zlokalizowane są wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych obszaru (ul. Gdańskiej i Lęborskiej). Na obszarze zlokalizowane jest m.in. Liceum Ogólnokształcące wraz z kompleksem boisk sportowych oraz Szpital Powiatu Bytowskiego.

Obszar 6 – „Boruja”

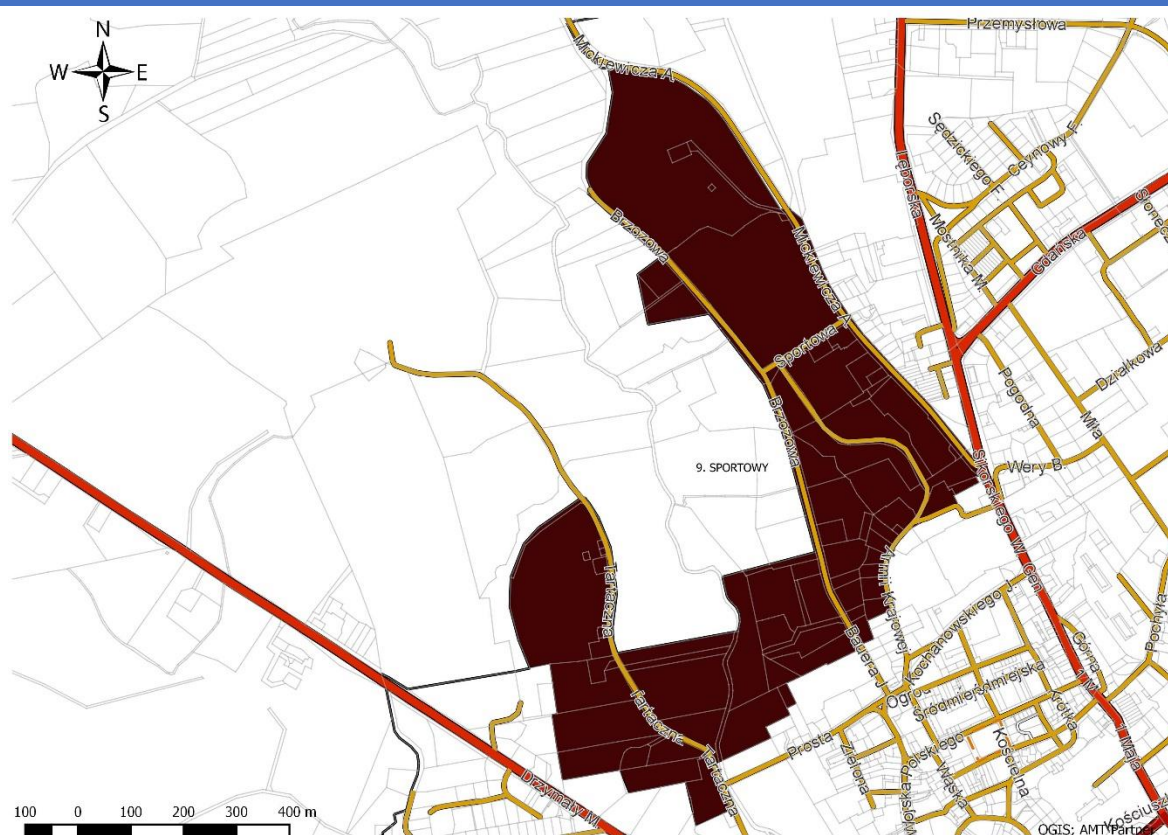
Zakres obszaru (ulice)	Obszar położony w centralnej części miasta, sąsiaduje bezpośrednio z obszarem „Śródmiejskim”.
Powierzchnia obszaru	0,46 km ² (5,27 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	1 535 osób (9,25% ludności miasta)
Funkcja obszaru	mieszkalna, usługowa
Charakterystyka obszaru	Obszar obejmujący zabudowę historycznego przedmieścia z licznymi zabytkami, terenami zieleni i największym w mieście placem. Do najcenniejszych obiektów należą: najstarszy w mieście kościół, obecnie cerkiew bizantyjsko-ukraińska pw. Św. Jerzego (XVII w.), neoklasycystyczny most kolejowy nad rzeką Borują (poł. XIX w.). Most jest w złym stanie technicznym – wymaga pilnych prac remontowo-konserwatorskich. Wykorzystywany jest obecnie jako przejście piesze dla mieszkańców ul. Stary Dworzec Centralne miejsce obszaru zajmuje Plac Krofeya z pomnikiem upamiętniającym powrót Bytowa do macierzy. W otoczeniu placu i wzdłuż głównych ulic licznie występują obiekty handlowe i usługowe. Zlokalizowano tu także dwie ważne dla miasta placówki oświatowe: Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych oraz Szkołę Podstawową nr 5. Na obszarze dominuje intensywna zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, którą stanowią głównie kamienice z połowy XX wieku. Przy ul. Drzymały 12-24 znajduje się zabytkowy zespół eklektycznych kamienic z XIX wieku. Nieliczne budynki jednorodzinne zlokalizowane są w zachodniej części obszaru (w końcowym biegu ul. Drzymały). Część budynków mieszkalnych (zwłaszcza starych kamienic) jest w złym stanie technicznym – wymaga pilnych remontów. Kamienice w większości posiadają ogrzewanie etażowe z kotłami węglowymi emitującymi dużo

Obszar 8 – „Szarych Szeregów”

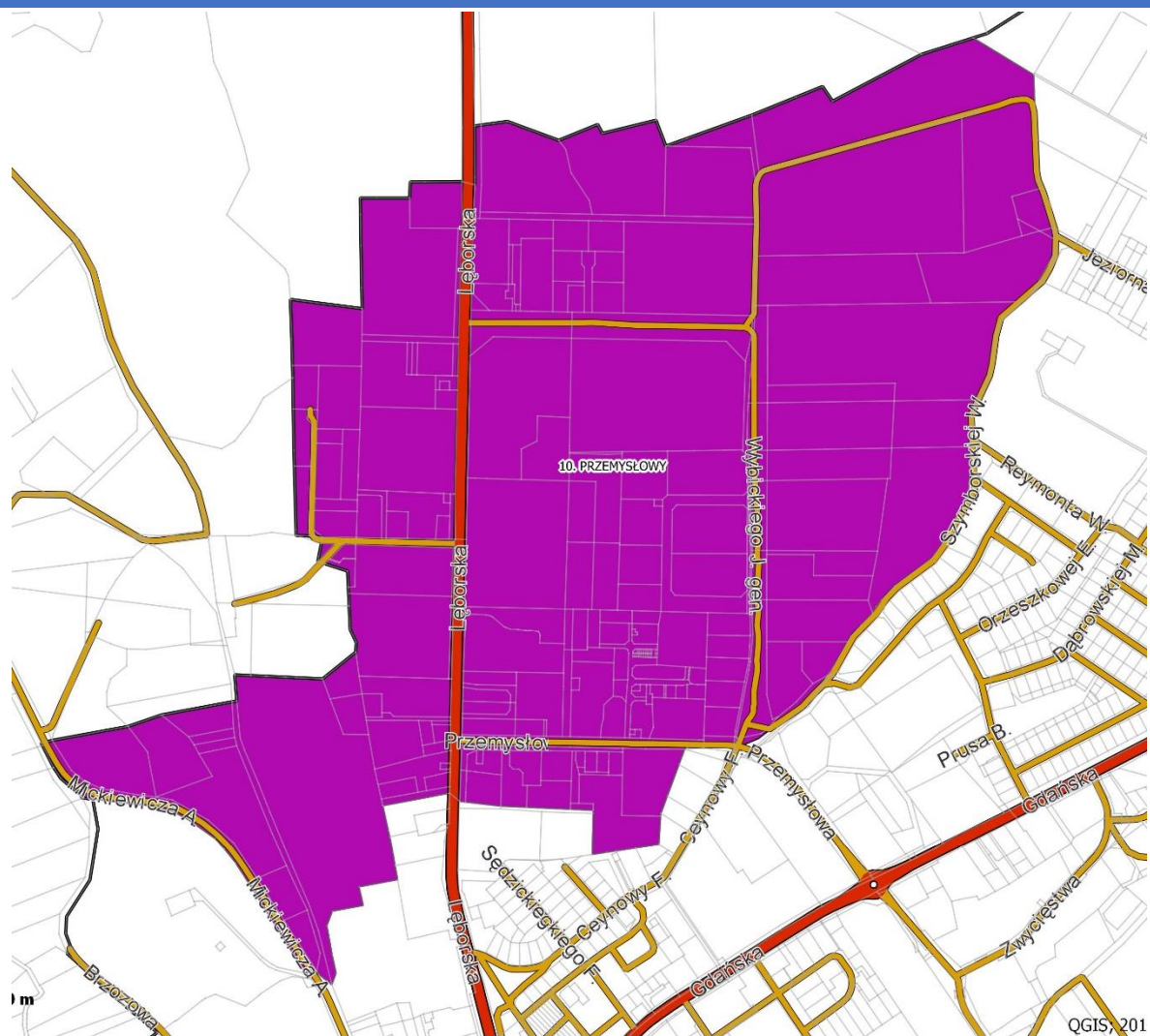
Zakres obszaru (ulice)	Obszar położony jest w zachodniej części Bytowa – ograniczony od północy ul. Drzymały, od południa torami kolejowymi oraz ze wschodu ul. Szarych Szeregów.
Powierzchnia obszaru	0,99 km ² (11,32 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	401 osób (2,42% ludności miasta)
Funkcja obszaru	mieszkalna
Charakterystyka obszaru	Głównymi czynnikami delimitacji obszaru były uwarunkowania geograficzne oraz charakter i intensywność zabudowy. Obszar pełni funkcję mieszkalno-wypoczynkową z niewielkim udziałem obiektów przemysłowych. Charakteryzuje się niską intensywnością zabudowy. Nieliczna zabudowa mieszkalna występuje głównie w północnej (ul. Kwiatowa) oraz wschodniej części obszaru (ul. Szarych Szeregów). W centralnej części obszaru zlokalizowane są ogródki działkowe. Nowe budynki mieszkalne powstają w południowo-zachodniej części obszaru. Obszar w niewielkim stopniu wyposażony jest w infrastrukturę społeczną oraz obiekty handlowo-usługowe.

Obszar 9 – „Sportowy”

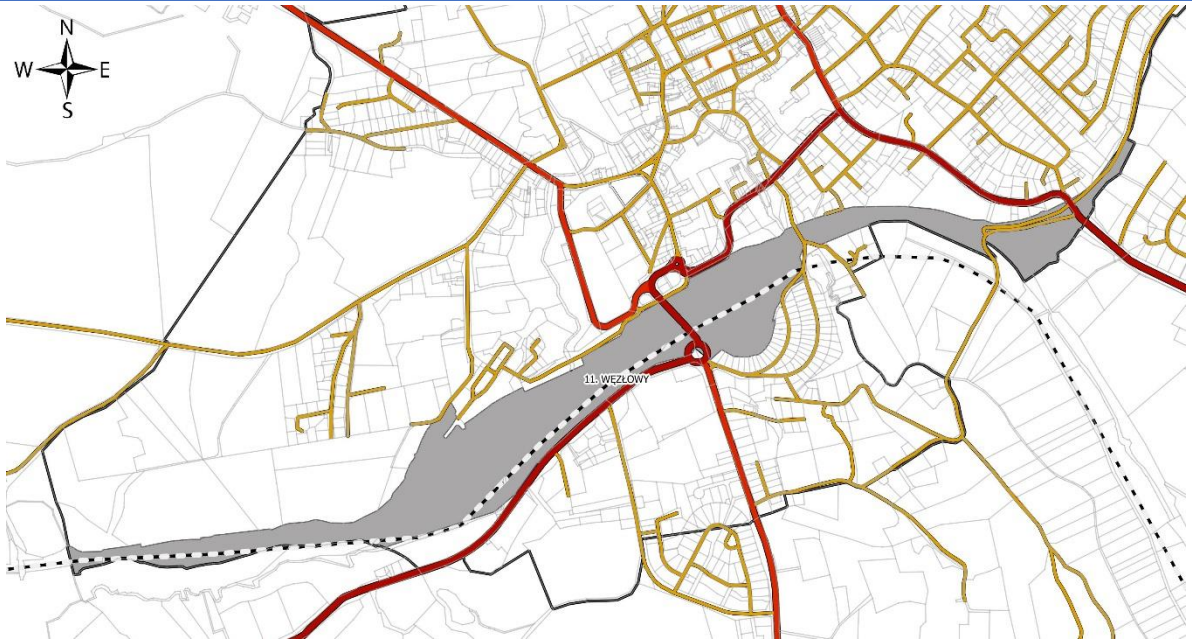
Zakres obszaru (ulice)	Obszar położony w centralno-zachodniej części miasta. Obejmuje tereny położone po zachodniej części ulicy Mickiewicza oraz w okolicach ul. Brzozowej i Tartacznej.
Powierzchnia obszaru	0,47 km ² (5,37 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	175 osób (1,05% ludności miasta)
Funkcja obszaru	sportowo-rekreacyjna, mieszkalna
Charakterystyka obszaru	Obszar stanowi sportowe zaplecze miasta – znajduje się na nim m.in. stadion miejski Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz kompleks basenowo-rekreacyjny. Na obszarze zlokalizowana jest także spółka Wodociągi Bytów Sp. z o.o. zaopatrująca w wodę oraz odbierająca ścieki z terenu miasta i części gminy. Wśród zabudowy obszaru wyróżnić można m.in. ogródki działkowe oraz nową zabudowę jednorodzinną (ul. Tartaczna).

Obszar 10 – „Przemysłowy”

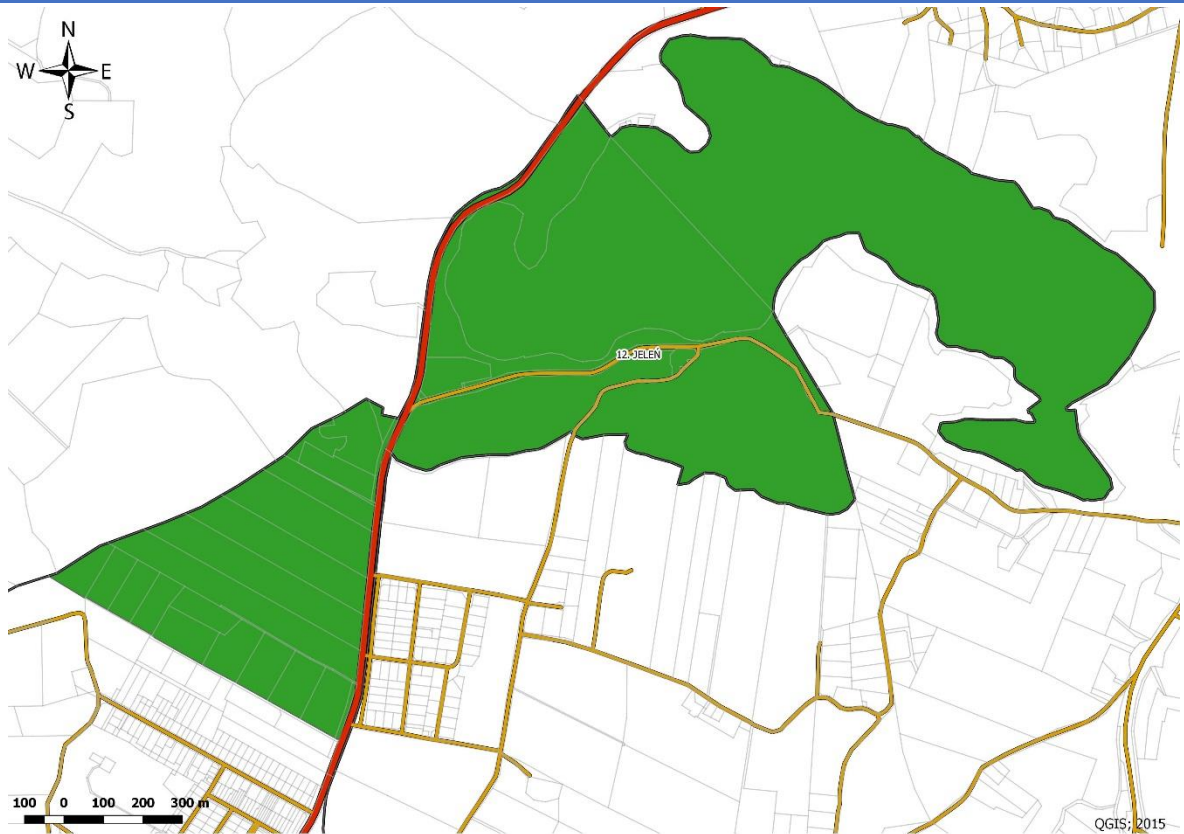
Zakres obszaru (ulice)	Obejmuje tereny położone w północnej części Bytowa, wzdłuż ul. Lęborskiej (droga wojewódzka nr 212).
Powierzchnia obszaru	1,09 km ² (12,46 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	71 osób (0,43% ludności miasta)
Funkcja obszaru	przemysłowa, usługowa, składowa, mieszkalna
Charakterystyka obszaru	Obszar koncentracji przemysłu na terenie miasta. Na obszarze dominuje zabudowa o charakterze produkcyjno-usługowym oraz składowym. Zlokalizowane są tu największe zakłady przemysłowe w regionie (m.in. DRUTEX S.A., FCPK Bytów Sp. z o.o., Polmor Sp. z o.o.), a także hurtownie, magazyny oraz sklepy wielkopowierzchniowe. Jedynym budynkiem mieszkalnym jest budynek socjalny położony przy ul. Przemysłowej. Z uwagi na małą liczbę mieszkańców (0,43% ogółu) obszar nie będzie uwzględniany w dalszej analizie.

Obszar 11 – „Węzłowy”

Zakres obszaru (ulice)	Obszar położony w południowej części Bytowa. Rozciąga się przez całą szerokość miasta i obejmuje tereny kolejowe – położone po obu stronach linii kolejowej nr 212 Lipusz-Bytów-Korzybie.
Powierzchnia obszaru	0,39 km ² (4,43 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	28 osób (0,17 % ludności miasta)
Funkcja obszaru	transportowa, usługowa, mieszkalna
Charakterystyka obszaru	Nazwa obszaru wywodzi się od planowanego na tym terenie węzła transportowego – integrującego ruch kolejowy, autobusowy, samochodowy i rowerowy. Zabudowę obszaru stanowią obecne i byłe budynki kolejowe wykorzystywane na cele mieszkalne oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Z uwagi na małą liczbę mieszkańców (0,17% ogółu) obszar nie będzie uwzględniany w dalszej analizie.

Obszar 12 – „Jeleń”

Zakres obszaru	Obszar obejmujący północno-wschodnią część miasta.
Powierzchnia obszaru	1,62 km ² (18,64 % powierzchni miasta)
Liczba mieszkańców	obszar niezamieszany
Funkcja obszaru	turystyczna, rekreacyjna
Charakterystyka obszaru	Obszar zlokalizowany na wschodnich obrzeżach miasta, obejmuje jezioro Jeleń i położone w jego sąsiedztwie tereny rolnicze i leśne. Objęty ochroną z uwagi na szczególne walory przyrodnicze o krajobrazowe. Otoczenie jeziora zagospodarowane na potrzeby rekreacyjne i sportowe. Na obrzeżach teren nielicznej ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Z uwagi na brak mieszkańców (stałych) na danym obszarze nie będzie on uwzględniany w dalszej analizie.

4. Metodologia identyfikacji zróżnicowania wewnętrznego

Ocena sytuacji w poszczególnych jednostkach urbanistycznych dokonana została poprzez analizę szeregu wskaźników, równolegle w następujących podsystemach:

- Społecznym
- Gospodarczym
- Przestrzennym

Dla każdego podsystemu określono wskaźniki obowiązkowe (zgodnie z *Założeniami do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć Rewitalizacyjnych...*), które porównują sytuację na danym obszarze z wartościami referencyjnymi dla całego województwa. Zdefiniowano także wskaźniki fakultatywne porównujące sytuację na danym obszarze do średniej wartości w mieście.

Wykaz wskaźników stosowanych do delimitacji obszaru zdegradowanego przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 6. Wykaz wskaźników oceny jednostek urbanistycznych

PODSYSTEM SPOŁECZNY	
Wskaźniki obowiązkowe	Wskaźniki fakultatywne (rok odniesienia – 2014)
1. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności 2. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym 3. Liczba przestępstw na 1 tys. ludności 4. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności	1. Wielkość zasiłków z pomocy społecznej w przeliczeniu na osobę 2. Liczba osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne (na 1000 osób) 3. Liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny (na 1000 osób) 4. Liczba dożywianych dzieci (na 1000 dzieci) 5. Liczba wypłacanych stypendiów socjalnych (na 1000 dzieci) 6. Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych (na 1000 osób) 7. Liczba wystawionych niebieskich kart (na 1000 osób) 8. Czyny karalne osób nieletnich (na 1 tys. nieletnich) – wg miejsca zamieszkania 9. Czyny karalne osób nieletnich (na 1 tys. nieletnich) – wg miejsca przestępstwa 10. Wyniki egzaminów w szkołach podstawowych 11. Wyniki egzaminów w gimnazjach 12. Liczba organizacji pozarządowych działających na danym obszarze (w przeliczeniu na 1000 mieszkańców)
PODSYSTEM GOSPODARCZY	
Wskaźniki obowiązkowe	Wskaźniki fakultatywne
1. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób, 2. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	1. Średnia wartość gruntów (PLN/m ²) w 2014r. 2. Wysokość podatku należnego od osób fizycznych za 2013 rok (w przeliczeniu na 1 osobę)

3. Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	
PODSYSTEM PRZESTRZENNY	
Wskaźniki obowiązkowe	Wskaźniki fakultatywne(rok odniesienia – 2014)
1. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.	1. Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłowniczej
2. Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę	2. Wiek infrastruktury technicznej (liczba lat)

Źródło: opracowanie własne

5. Wyniki porównania wewnątrzmijskiego

5.1. Podsystem społeczny

Z uwagi na kluczowe znaczenie problemów społecznych w kontekście planowanych działań rewitalizacyjnych, analizę obszarów w podsystemie społecznym dokonano w sposób maksymalnie rozszerzony. Uwzględnione zostały cztery wskaźniki obowiązkowe oraz aż 12 wskaźników fakultatywnych.

Dane niezbędne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miejskiego w Bytowie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie, Komendy Powiatowej Policji w Bytowie oraz szkół podstawowych i gimnazjów funkcjonujących na terenie miasta.

Wartości wskaźników w podsystemie społecznym przedstawiono w poniższej tabeli oraz na mapach.

Tabela 7. Ocena jednostek urbanistycznych w podsystemie społecznym

Jednostki urbanistyczne	WSKAŹNIKI OBOWIĄZKOWE				WSKAŹNIKI FAKULTATYWNE			
	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności	Wielkość zasiłków z pomocy społecznej w przeliczeniu na osobę	Liczba osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne (na 1000 osób)	Liczba osób pobierająca zasiłek pielęgnacyjny (na 1000 osób)	Liczba dożywianych dzieci (na 1000 dzieci)
1. ŚRÓDMIEJSKI	52,63	4,85 %	27,55	15,48	52,92 zł	2,89	43,69	60,61
2. URZĘDOWY	25,23	2,70 %	13,50	10,66	11,94 zł	2,14	31,03	21,02
3. MIŁA	63,49	4,70 %	10,82	21,65	104,62 zł	2,51	50,95	118,61
4. NOWY BYTÓW	26,45	3,00 %	11,34	5,81	25,97 zł	3,13	38,74	29,61
5. CEYNOWY	33,93	3,11 %	21,59	12,34	64,75 zł	3,80	48,13	45,94
6. BORUJA	40,10	4,91 %	25,87	12,94	56,81 zł	1,95	39,74	73,94
7. ZA TORAMI	32,73	2,51 %	19,64	0,00	12,59 zł	3,38	45,69	37,38
8. SZARYCH SZEREGÓW	46,57	8,02 %	17,16	49,02	22,20 zł	0,00	39,90	36,14
9. SPORTOWY	73,62	3,77 %	110,43	122,70	46,14 zł	5,71	74,29	32,26
MIASTO BYTÓW	44,23	3,95%	19,57	15,56	58,92 zł	2,71	42,84	58,70
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE	52,9	2,4 %	27,7	6,3	-	-	-	

Źródło: opracowanie własne

Legenda:

- Wskaźniki obowiązkowe – kolorem **pomarańczowym** zaznaczono obszary dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w **województwie pomorskim**
- Wskaźniki fakultatywne – kolorem **żółtym** zaznaczono obszary dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w **mieście Bytowie**

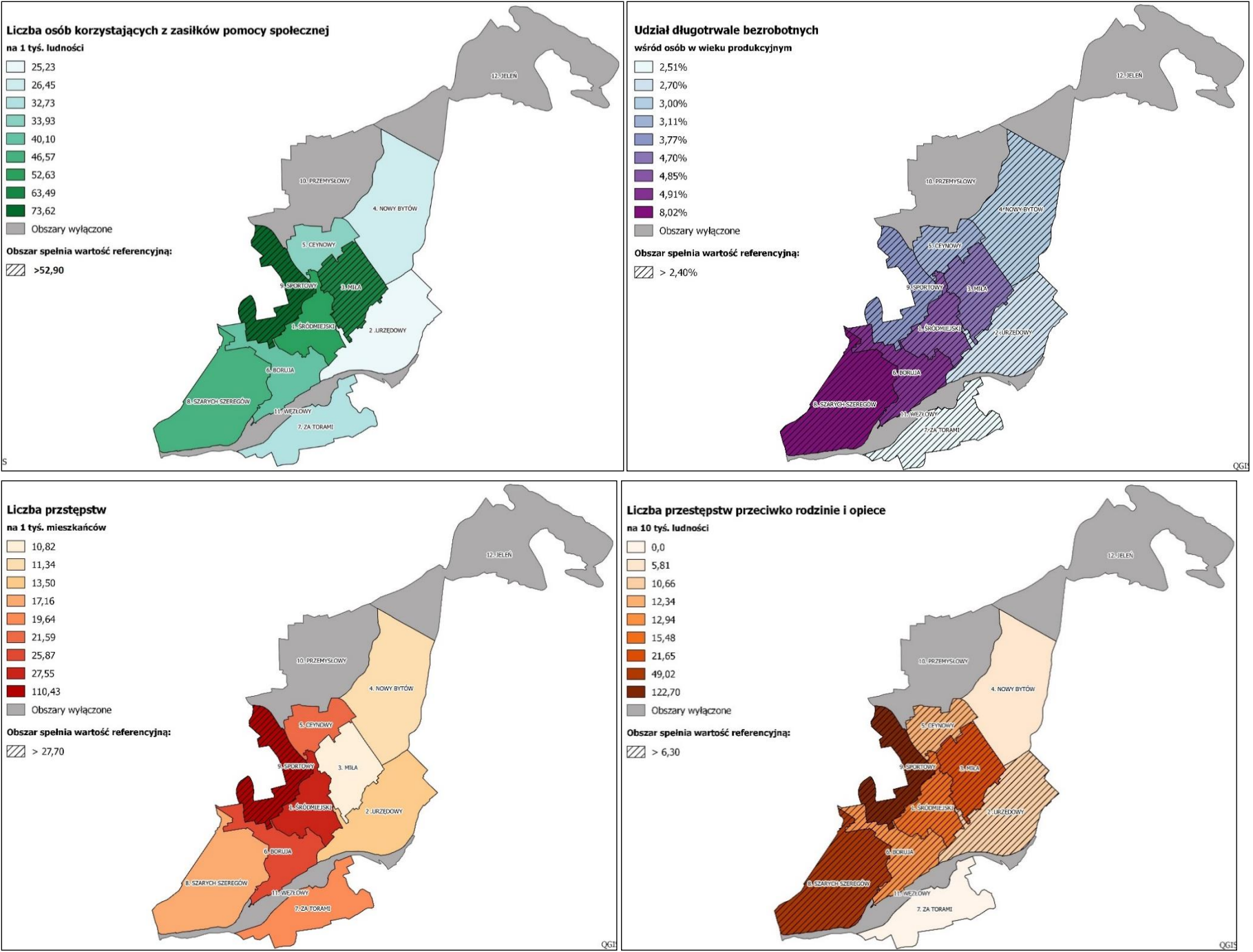
Tabela 8. Ocena jednostek urbanistycznych w podsystemie społecznym cd

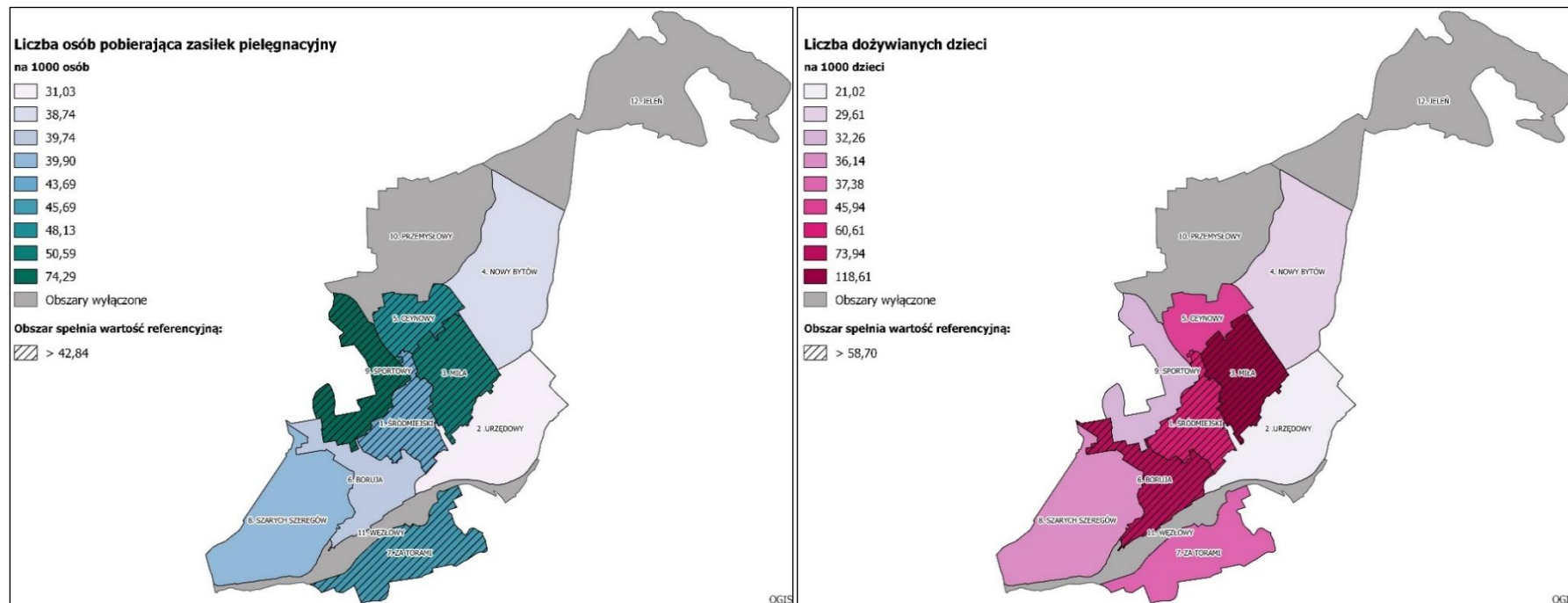
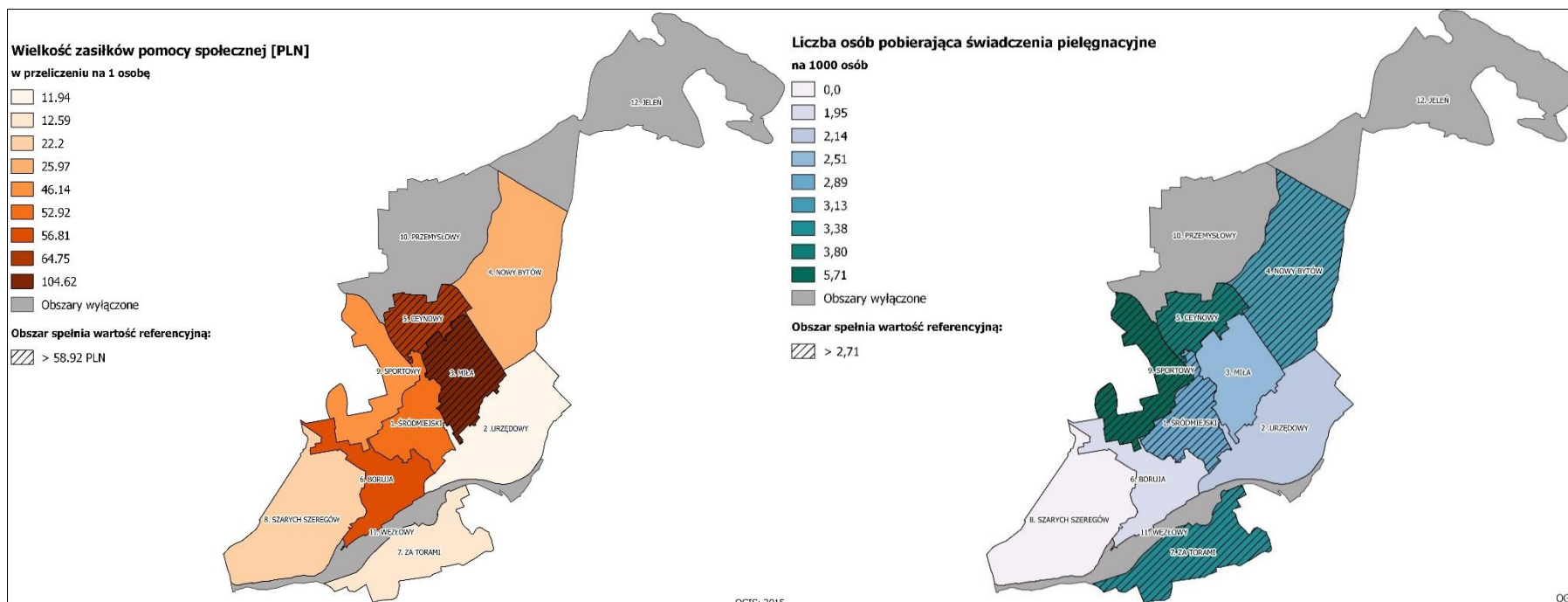
Jednostki urbanistyczne	WSKAŹNIKI FAKULTATYWNE							
	Liczba wypłacanych stypendiów socjalnych (na 1000 dzieci)	Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych (na 1000 osób)	Liczba wystawionych niebieskich kart (na 1000 osób)	Czyny karalne osób nieletnich (na 1 tys. nieletnich) –wg miejsca zamieszkania	Czyny karalne osób nieletnich (na 1 tys. nieletnich) –wg miejscaprzestępstwa	Wyniki egzaminów w szkołach podstawowych	Wyniki egzaminów w gimnazjach	Liczba organizacji pozarządowych działających na danym obszarze (na 1000 osób)
1. ŚRÓDMIEJSKI	90,91	28,59	3,53	1,78	3,57	23,65	50,73	6,42
2. URZĘDOWY	33,27	3,92	2,50	1,75	0,00	28,07	60,55	5,35
3. MIŁA	109,49	20,81	2,51	10,95	38,32	25,36	54,46	5,38
4. NOWY BYTÓW	32,30	6,55	2,85	0,00	0,00	26,76	60,76	2,85
5. CEYNOWY	42,40	9,50	2,53	0,00	0,00	26,90	58,38	3,80
6. BORUJA	112,68	18,24	3,26	3,52	0,00	21,44	45,84	2,61
7. ZA TORAMI	121,50	10,15	6,77	0,00	0,00	30,20	53,76	0,00
8. SZARYCH SZEREGÓW	96,39	9,98	7,48	0,00	0,00	27,00	37,67	2,49
9. SPORTOWY	96,77	51,43	0,00	0,00	0,00	31,00	53,42	51,43
MIASTO BYTÓW	72,60	15,19	3,25	3,09	7,41	25,65	54,76	4,94
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE	-	-	-	-	-	-	-	-

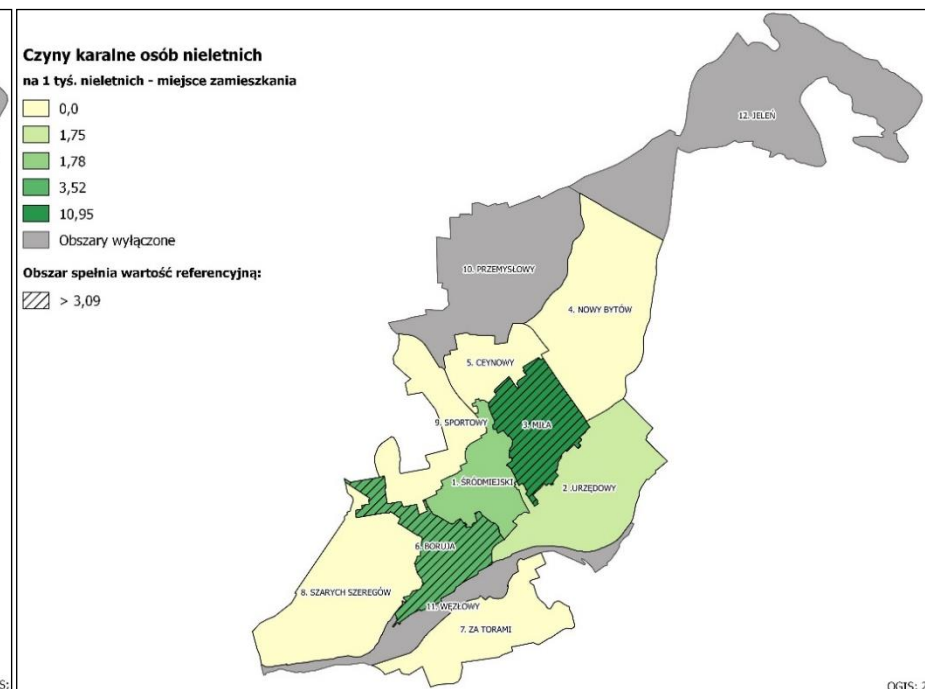
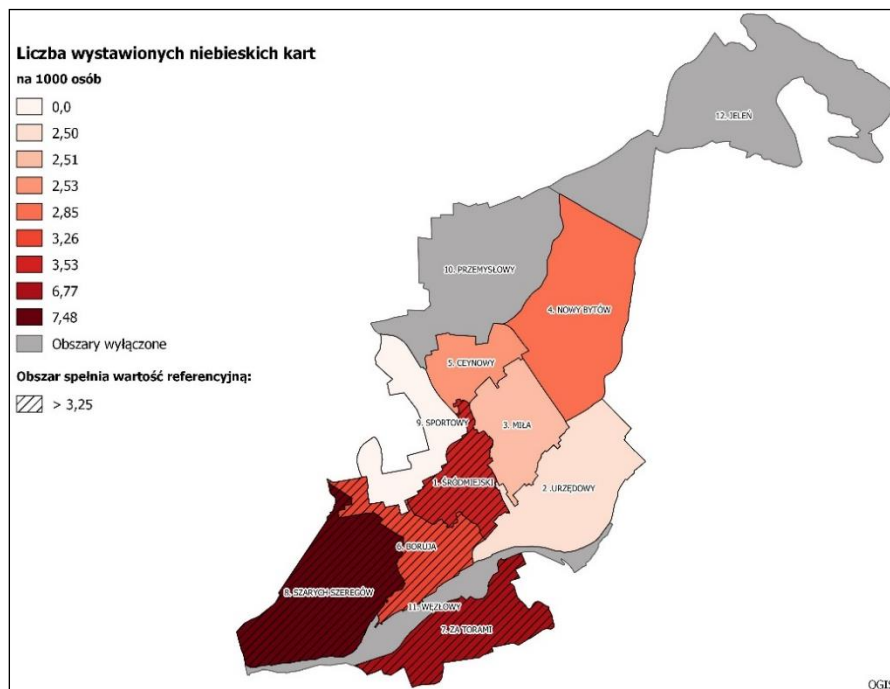
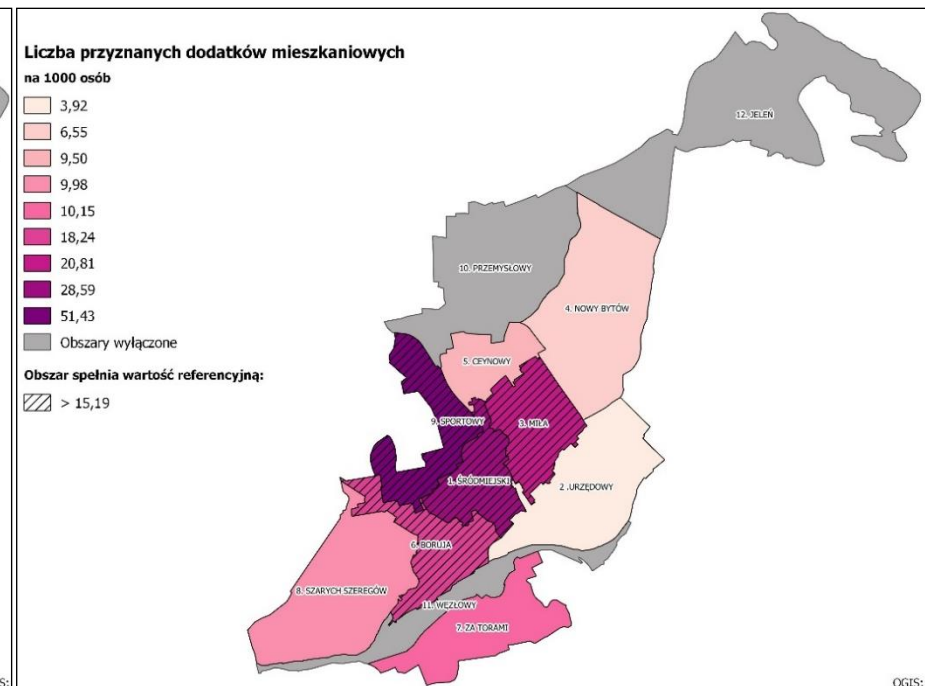
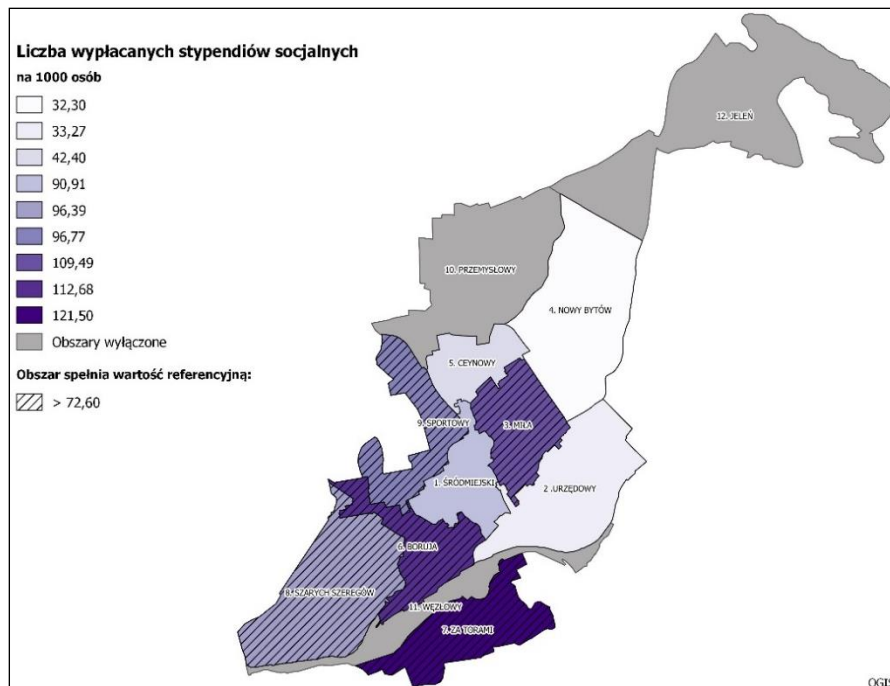
Źródło: opracowanie własne

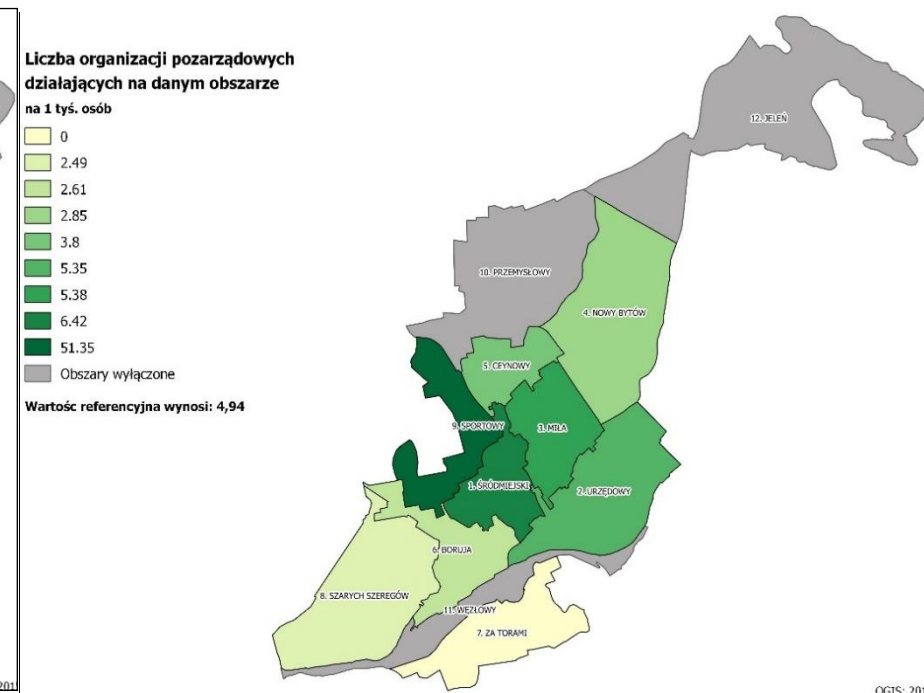
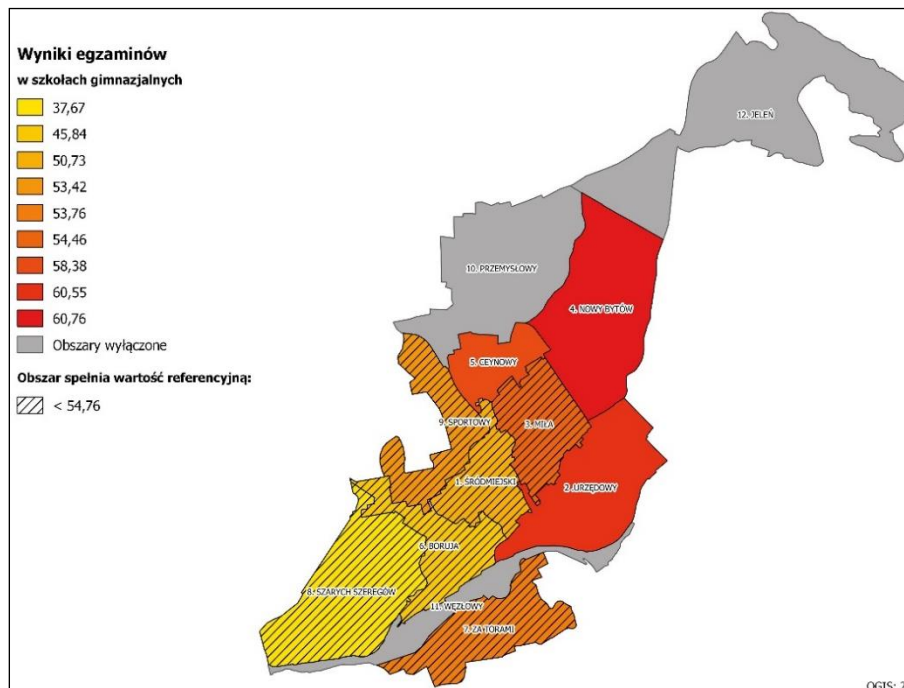
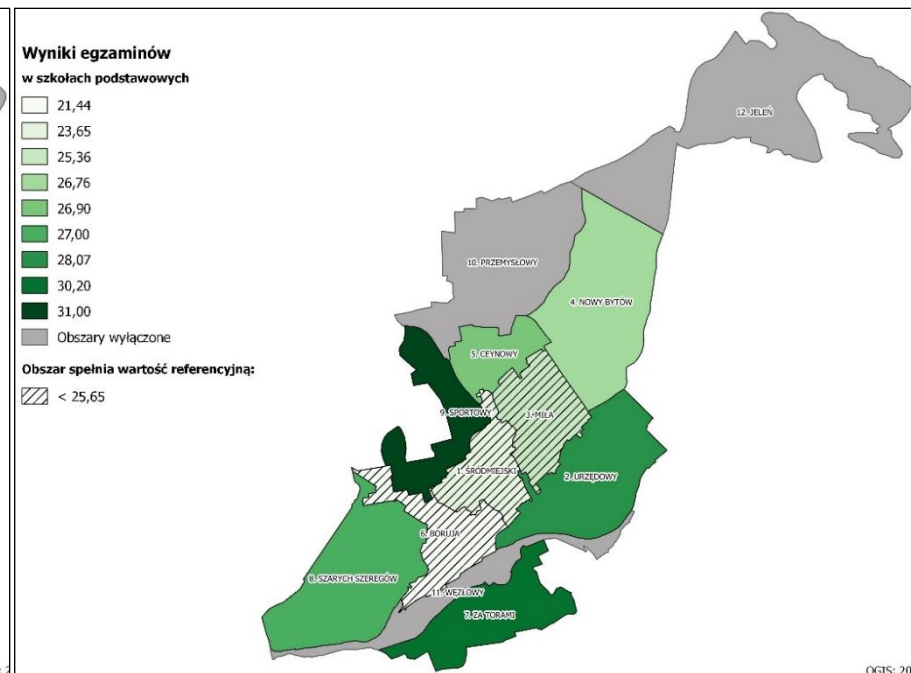
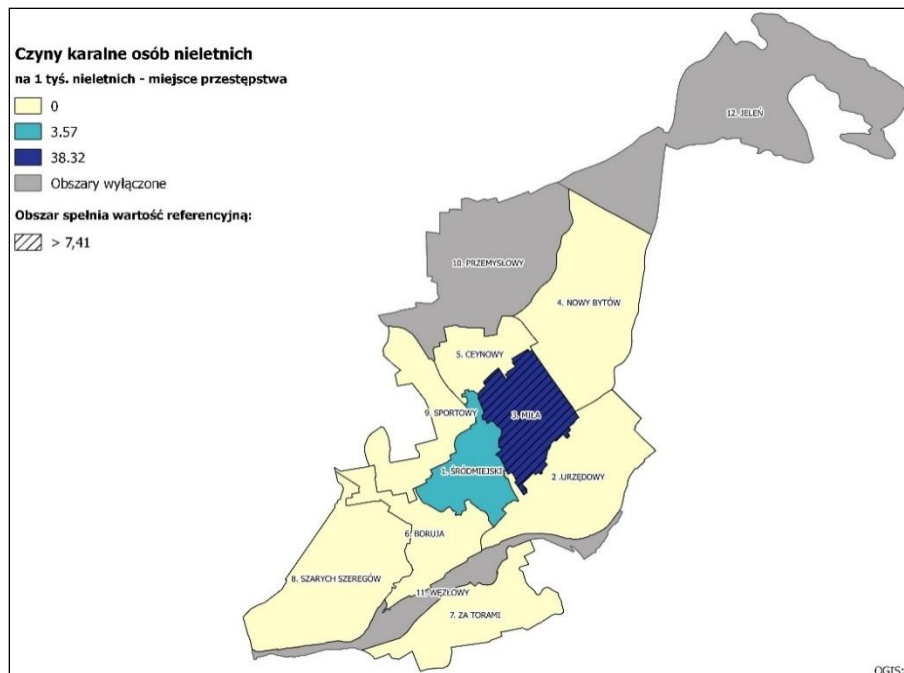
Legenda:

- Wskaźniki obowiązkowe – kolorem **pomarańczowym** zaznaczono obszary dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w **województwie pomorskim**
- Wskaźniki fakultatywne – kolorem **żółtym** zaznaczono obszary dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w **mieście Bytowie**

Analiza wskaźnikowa obszarów w podsystemie społecznym wykazała, że teren całego miasta w mniejszym lub większym stopniu dotyczą problemy społeczne. Poszczególne obszary charakteryzują się występowaniem różnych problemów społecznych, a także różną ich intensywnością.

W grupie wskaźników obowiązkowych najwięcej wskazań poniżej wartości referencyjnej dla województwa pomorskiego osiągnęły obszary **Sportowy** (4/4) oraz **Miła** (3/4). Obszary te jako jedyne negatywnie wyróżniają się pod względem *liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej*. Biorąc jednak pod uwagę fakt małej liczby mieszkańców obszaru „Sportowego” (175 osób – 1,05% ogółu) można stwierdzić, że zidentyfikowane tam zjawiska mają o wiele mniejszy wpływ na ogólną sytuację społeczną miasta niż dla obszaru „Miła”. Wskaźnik przedstawiających udział długotrwale bezrobotnych dla wszystkich obszarów jest wyższy niż średnia dla województwa pomorskiego – największe wartości osiągają obszary „Szarych Szeregów”, „Boruja”, „Śródmiejski” i „Miła”. Pod względem liczby przestępstw negatywnie wyróżnia się tylko obszar „Sportowy”. Wskaźnik ten nie do końca jednak odzwierciedla poziom bezpieczeństwa na terenie miasta – jego wartość związana jest w dużej mierze z liczbą przestępstw popełnianych podczas licznie organizowanych na tym obszarze imprez masowych. Ostatni wskaźnik obowiązkowy – liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece osiąga wartości wyższe od referencyjnej dla województwa w większości obszarów (7 z 9). Największe wartości zanotowano dla obszarów „Sportowego”, „Szarych Szeregów” i „Miła”, jednak z uwagi na różną populację tych obszarów największy problem występuje na obszarze „Miła”.

Analiza wskaźników fakultatywnych wyłoniła 3 obszary z największą ilością wskazań poniżej wartości referencyjnej – **Miła** (9 z 12 wskaźników) oraz **Boruja** i **Śródmiejski** (7 z 12 wskaźników). Wskaźniki fakultatywne można przyporządkować do kilku kategorii wiodących:

- Poziom korzystania z usług pomocy społecznej – 6 wskaźników (wielkość zasiłków z pomocy społecznej w przeliczeniu na osobę, liczba osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne (na 1000 osób), liczba osób pobierająca zasiłek pielęgnacyjny (na 1000 osób), liczba dożywianych dzieci (na 1000 dzieci), liczba wypłacanych stypendiów socjalnych (na 1000 dzieci), liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych (na 1000 osób);
- Poziom bezpieczeństwa – 3 wskaźniki (czyny karalne osób nieletnich wg miejsca zamieszkania, czyny karalne osób nieletnich wg miejsca przestępstwa oraz liczba wystawionych niebieskich kart);
- Poziom wykształcenia – 2 wskaźniki (wyniki egzaminów w szkołach podstawowych oraz gimnazjach).

Pod względem korzystania z usług pomocy społecznej negatywnie wyróżniają się 3 obszary: „**Miła**” (5 z 6 wskaźników osiąga wartości wyższe od średniej dla miasta), „**Śródmiejski**” i „**Sportowy**” (4 z 6). Mieszkańcy poszczególnych obszarów korzystają z różnych rodzajów świadczeń. W przeliczeniu na 1 osobę najwyższa wartość zasiłków z pomocy społecznej wypłacana jest na obszarze „Miła” oraz „Ceynowy”. Na tych samych obszarach występuje także duży odsetek osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne. Na obszarach „Miła” i „Boruja” pomocą społeczną objęci są najmłodsi mieszkańcy – występuje tu największy odsetek dzieci dożywianych w szkołach oraz wypłacanych stypendiów socjalnych. Z kolei najwięcej dodatków mieszkaniowych przyznano mieszkańcom obszarów „Sportowego”, „Śródmiejskiego”, „Miła” i „Boruja”.

Pod względem bezpieczeństwa negatywnie wyróżniają się 2 obszary: „**Miła**” oraz „**Boruja**” (2 z 3 wskaźników osiągają wartość wyższą niż średnia dla miasta). Obszar „Miła” charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem czynów karalnych nieletnich. Jest tam dokonywanych najwięcej naruszeń

prawa, a sprawcami są głównie mieszkańcy tego obszaru. Na obszarze „Boruja” oprócz przestępstw nieletnich, wartość referencyjną przekracza także liczba wystawionych niebieskich kart.

Pod względem poziomu wykształcenia negatywnie wyróżniają się 3 obszary: „Miła”, „Boruja” i „Śródmiejski”. Wartości poniżej średniej dla miasta osiągane są dla obu wskaźników – zarówno wyników egzaminów w szkołach podstawowych jak i w gimnazjach.

Na terenie Bytowa funkcjonują 82 organizacje pozarządowe, które swym zasięgiem działania obejmują całe miasto. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców najwięcej tych podmiotów funkcjonuje na obszarach „Sportowym”, „Śródmiejskim” i „Miła”, natomiast żadna nie funkcjonuje na obszarze „Za Torami”. Z jednej strony należy wspierać powstawanie organizacji pozarządowych na obszarach o niskim poziomie nasycenia, z drugiej strony należy także podejmować działania związane z rozbudową bazy infrastrukturalnej istniejących organizacji. Problem ten występuje zwłaszcza na obszarze „Miła”, gdzie w niewielkich pomieszczeniach przy ul. Miłej 26 funkcjonuje kilkanaście instytucji społecznych oraz organizacji trzeciego sektora.

Podsumowując, analiza wskaźników w podsystemie społecznym wykazała na degradację 3 obszarów: „Miła” (12 z 16 wskaźników) „Boruja” oraz „Śródmiejski” (po 9). Wartość 9 wskaźników powyżej średniej osiągnął także obszar „Sportowy”, jednak z uwagi na fakt, że problemy społeczne dotyczą małej liczby mieszkańców nie został uznany za zdegradowany.

5.2. Podsystem gospodarczy

Porównania obszarów problemowych w podsystemie gospodarczym dokonano w oparciu o 3 wskaźniki obowiązkowe oraz 2 wskaźniki fakultatywne.

Dane niezbędne do określenia wartości wskaźników pochodzą z Urzędu Miejskiego w Bytowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie oraz Urzędu Skarbowego w Bytowie.

Wartości wskaźników w podsystemie gospodarczym przedstawiono w poniższej tabeli oraz na mapach.

Tabela 9. Ocena jednostek urbanistycznych w podsystemie gospodarczym

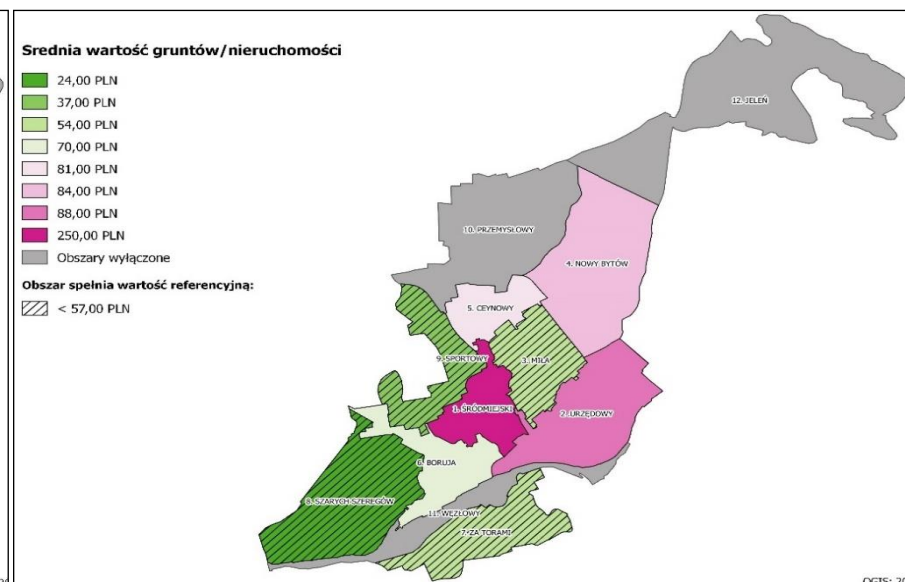
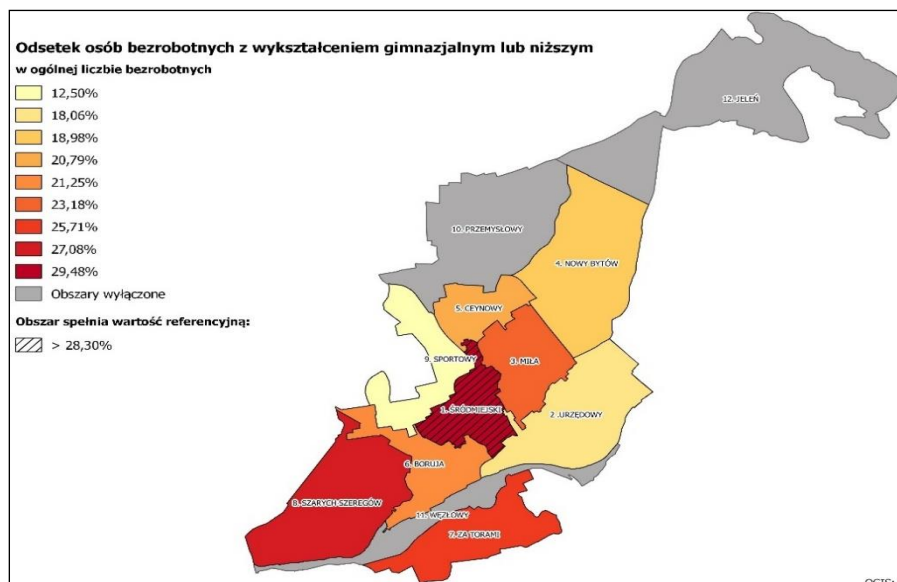
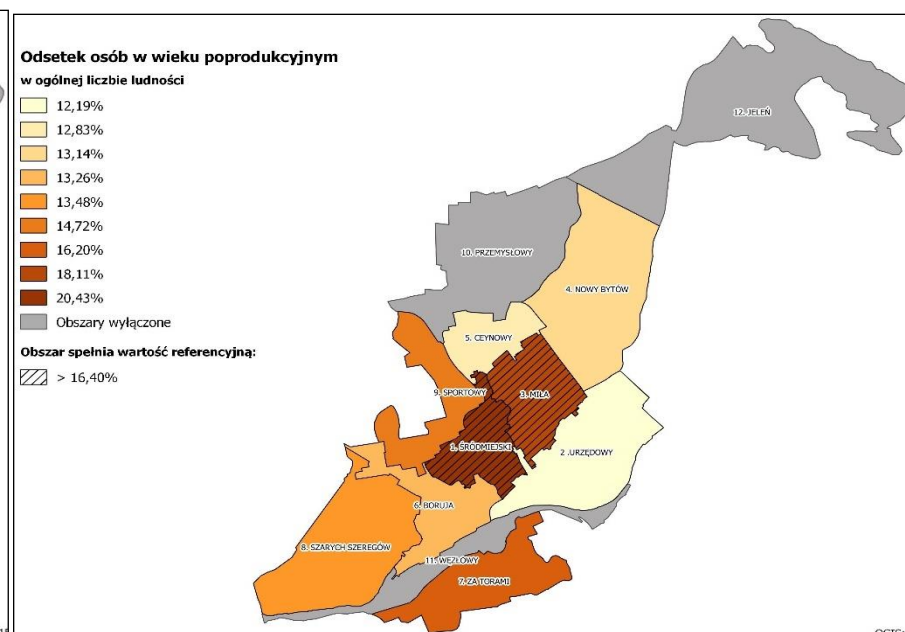
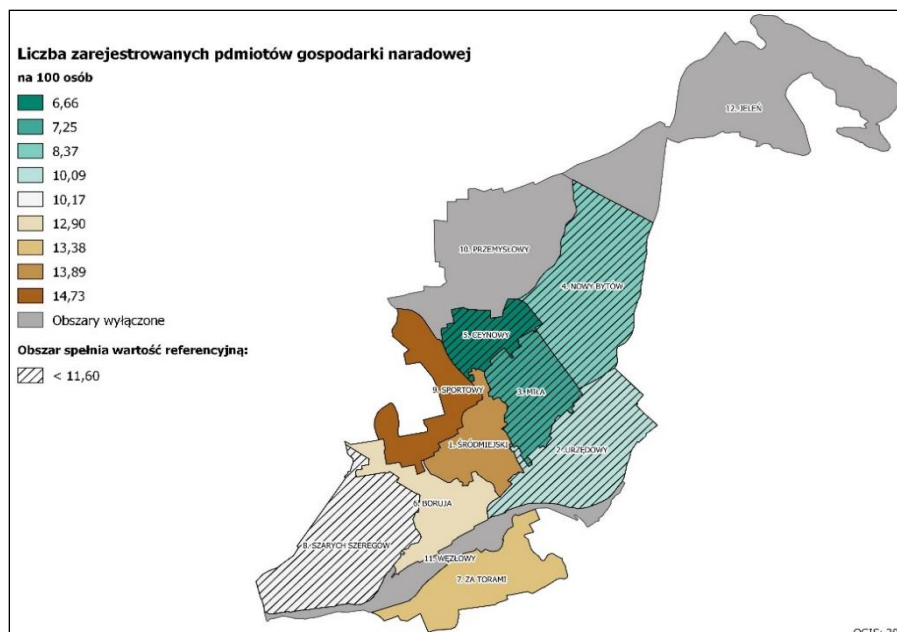
Jednostki urbanistyczne	WSKAŹNIKI OBOWIĄZKOWE			WSKAŹNIKI FAKULTATYWNE	
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	Średnia wartość nieruchomości	Wysokość podatku należnego od osób fizycznych (2013) w przeliczeniu na 1 osobę
1. ŚRÓDMIEJSKI	13,89	20,43%	29,48%	250,00 zł	1 140,42 zł
2. URZĘDOWY	10,09	12,19%	18,06%	88,00 zł	2 616,36 zł
3. MIŁA	7,25	18,11%	23,18%	54,00 zł	1 263,49 zł
4. NOWY BYTÓW	8,37	13,14%	18,98%	84,00 zł	1 731,70 zł
5. CEYNOWY	6,66	12,83%	20,79%	81,00 zł	1 867,64 zł

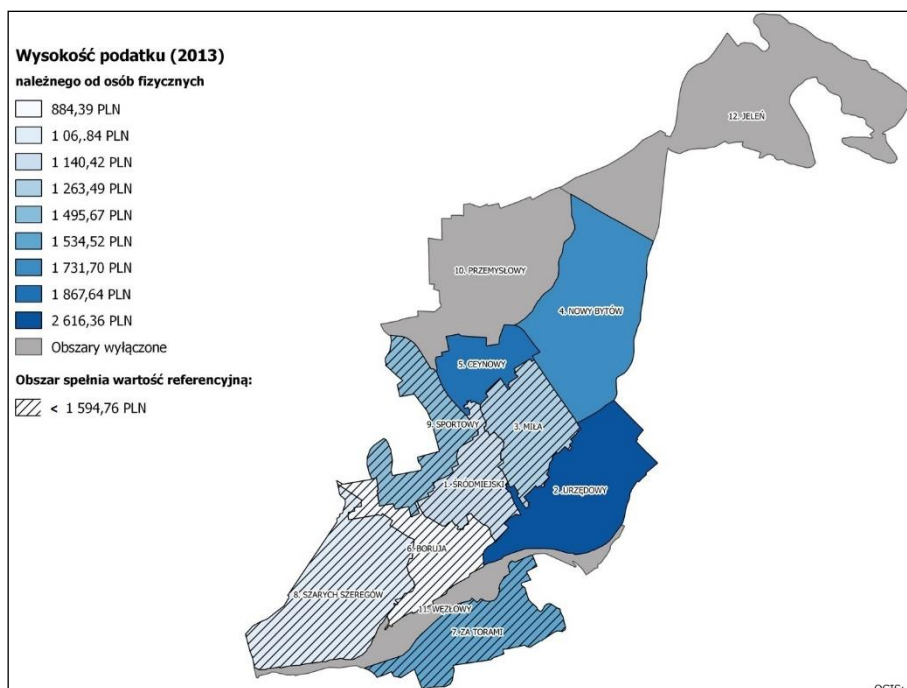
6. BORUJA	12,90	13,26%	21,25%	70,00 zł	884,39 zł
7. ZA TORAMI	13,38	16,20%	25,71%	54,00 zł	1 534,52 zł
8. SZARYCH SZEREGÓW	13,89	13,48%	27,08%	24,00 zł	1 063,84 zł
9. SPORTOWY	10,17	14,72%	12,50%	37,00 zł	1 495,67 zł
MIASTO BYTÓW	10,59	15,38 %	22,89 %	57,00 zł	1 594,76 zł
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE	11,6	16,4 %	28,3 %	-	-

Źródło: opracowanie własne

Legenda:

- Wskaźniki obowiązkowe – kolorem **pomarańczowym** zaznaczono obszary dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w **województwie pomorskim**
- Wskaźniki fakultatywne – kolorem **żółtym** zaznaczono obszary dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w **mieście Bytowie**

Analiza wskaźników gospodarczych wskazuje, że poszczególne obszary miasta odznaczają się degradacją w kontekście gospodarczym. Pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (w przeliczeniu na 100 mieszkańców) negatywnie wyróżnia się 5 obszarów – wartości niższe niż średnia dla województwa zanotowano dla obszarów „Ceynowy”, „Miła”, „Nowy Bytów”, „Urzędowy” i „Szarych Szeregów”. Związane jest to pośrednio z mieszkalnym charakterem tych obszarów, a także z faktem wykształcenia się w strukturze miasta obszaru przemysłowego (nieuwzględnionego w analizie), na którym lokowana jest większość podmiotów gospodarczych.

Miasto Bytów charakteryzuje się natomiast korzystną strukturą wiekową mieszkańców. Wyższy niż w województwie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym występuje jedynie na dwóch obszarach – „Śródmiejskim” (typowe zjawisko dla centrum miast) oraz na obszarze „Miła”. W śródmieściu zanotowano także największy odsetek z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.

W grupie wskaźników fakultatywnych najwięcej wskazań poniżej średniej dla miasta zanotowano dla 3 obszarów: „Miła”, „Szarych Szeregów” i „Sportowy”. Obszary te charakteryzują się niską wartością nieruchomości oraz niskimi wpływami z podatku od osób fizycznych.

Podsumowując, analiza wskaźników w podsystemie gospodarczym wskazuje w sposób wyraźny na obszar „**Miła**” jako najbardziej zdegradowany gospodarczo. Wyniki poniżej wartości referencyjnej wyznaczono dla czterech wskaźników – dwóch obowiązkowych oraz dwóch fakultatywnych.

5.3. Podsystem przestrzenny

Porównania obszarów problemowych w podsystemie przestrzennym dokonano w oparciu o 2 wskaźniki obowiązkowe oraz 2 wskaźniki fakultatywne.

Dane niezbędne do określenia wartości wskaźników pochodzą m.in. z Urzędu Miejskiego w Bytowie, Spółdzielni i Wspólnot Mieszkaniowych funkcjonujących na terenie miasta, VEOLIA PÓŁNOC Sp. z o.o., Zarządu Dróg Powiatowych w Bytowie.

Wartości wskaźników w podsystemie gospodarczym przedstawiono w poniższej tabeli oraz na mapkach.

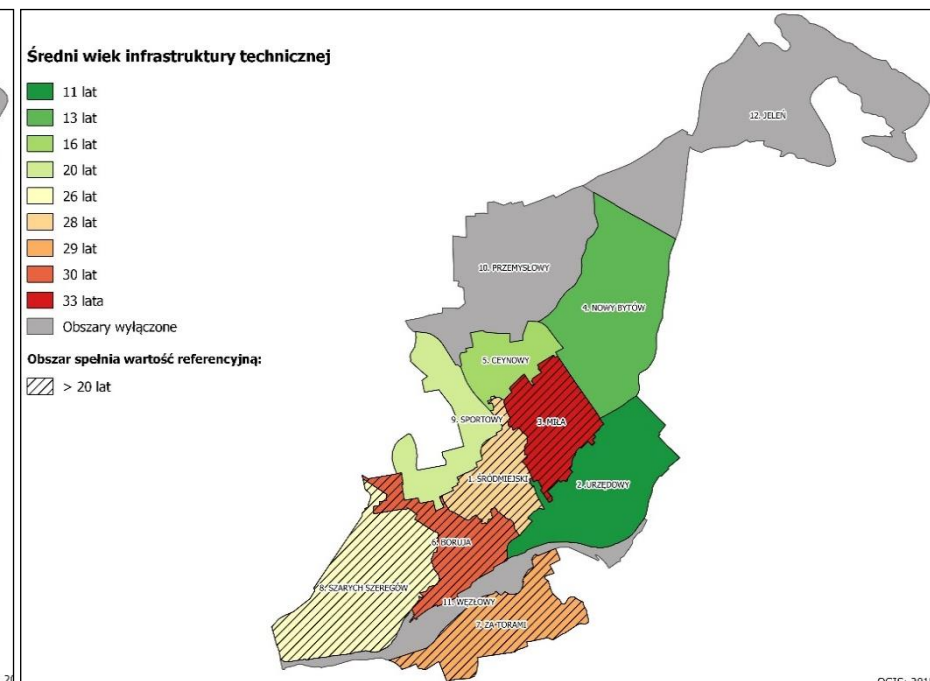
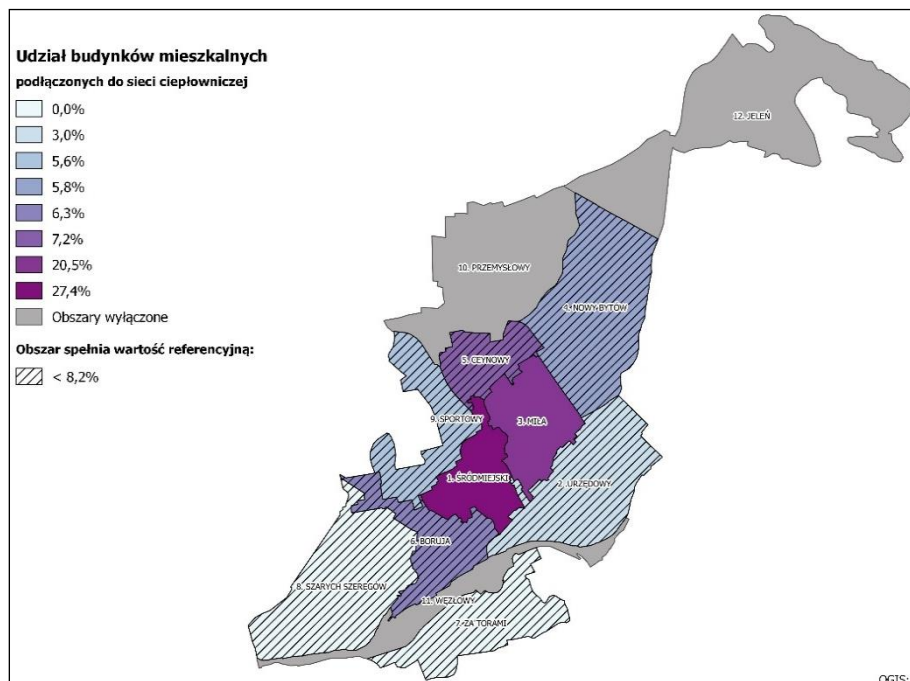
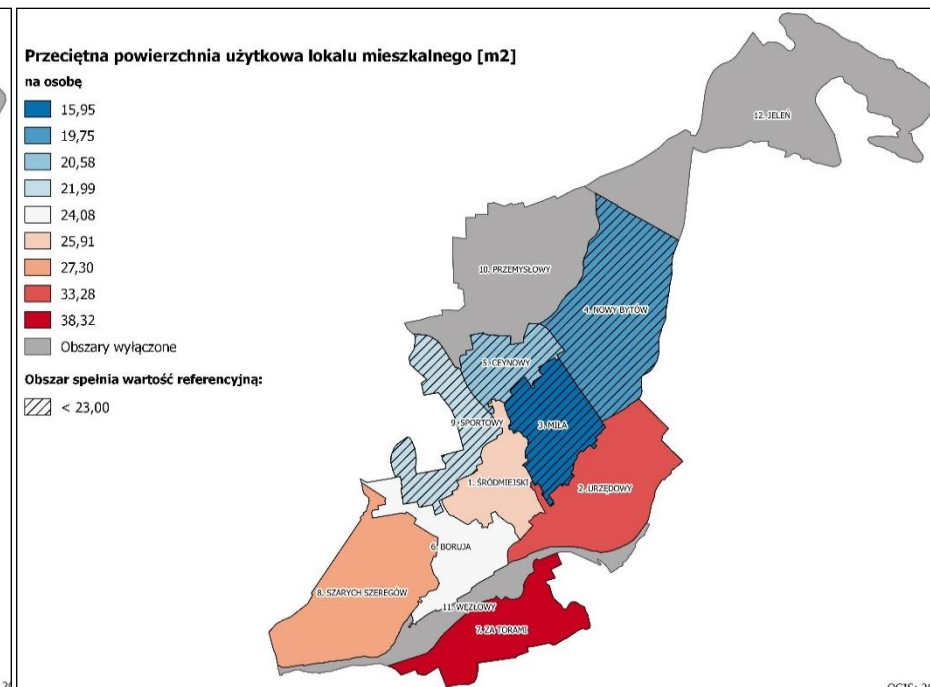
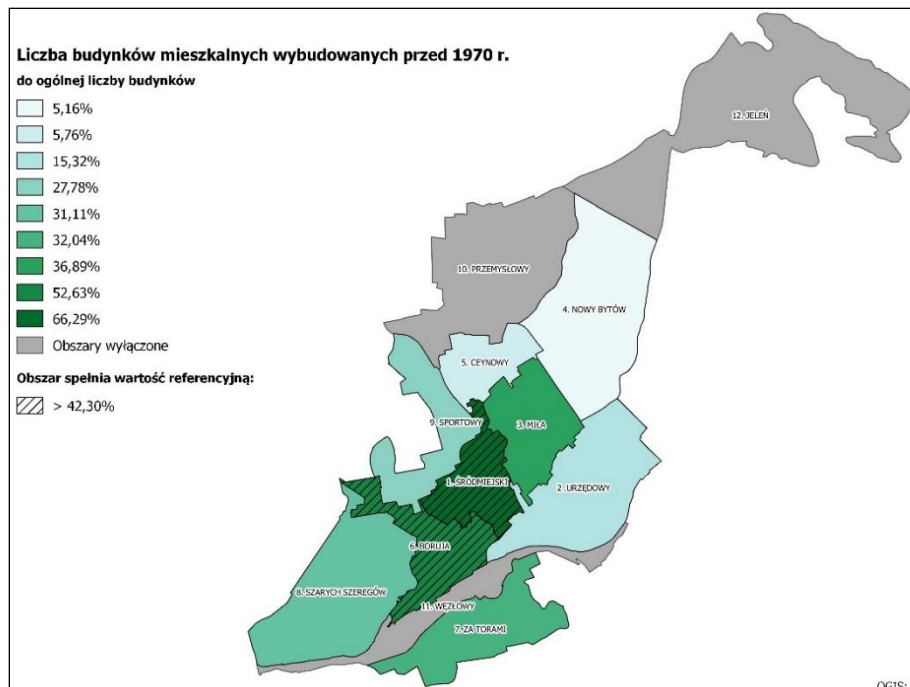
Tabela 10 Ocena jednostek urbanistycznych w podsystemie przestrzennym

Jednostki urbanistyczne	WSKAŹNIKI KLUCZOWE		WSKAŹNIKI FAKULTATYWNE	
	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci ciepłowniczej	Wiek infrastruktury technicznej – drogowej, ciepłowniczej, wodno-ściekowej
1. ŚRÓDMIEJSKI	66,29%	38,32	27,4%	28
2. URZĘDOWY	15,32%	33,28	3,0%	11
3. MIŁA	36,89%	15,95	20,5%	33
4. NOWY BYTÓW	5,16%	19,75	5,8%	13
5. CEYNOWY	5,76%	20,58	7,2%	16
6. BORUJA	52,63%	24,08	6,3%	30
7. ZA TORAMI	32,04%	27,92	0,0%	29
8. SZARYCH SZEREGÓW	31,11%	27,30	0,0%	26
9. SPORTOWY	27,78%	21,99	5,6%	20
MIASTO BYTÓW	24,41%	25,91	8,2%	20
WOJEWÓDZTWO POMORSKIE	42,3%	23,0	-	-

Źródło: opracowanie własne

Legenda:

- Wskaźniki obowiązkowe – kolorem **pomarańczowym** zaznaczono obszary dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w **województwie pomorskim**
- Wskaźniki fakultatywne – kolorem **żółtym** zaznaczono obszary dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w **mieście Bytowie**

Analiza wskaźników w podsystemie przestrzennym wskazuje na degradację 3 obszarów: „Boruja”, „Miła” oraz „Śródmiejski”. Charakteryzują się one największym udziałem budynków kilkudziesięcioletnich oraz starszych, co wynika bezpośrednio z historycznych uwarunkowań rozwoju miasta. Duża część budynków wymaga pilnych prac remontowych i termomodernizacyjnych. Również na tych samych obszarach występuje najstarsza infrastruktura techniczna w mieście (drogi i chodniki, sieć ciepłownicza oraz sieć wodno-ściekowa). W najbliższych latach na tych obszarach występować będą największe potrzeby związane z przebudową i modernizacją infrastruktury. Ponadto obszar „Miła” wyróżnia się także najmniejszą przeciętną powierzchnią lokalu użytkowego na osobę – 15,95 m², co znacznie odbiega od średniej dla miasta i województwa. Teren miasta jest niewystarczająco wyposażony w sieć ciepłowniczą – najwyższy udział budynków podłączonych do sieci występuje na obszarze „Śródmiejskim” i „Miła”, ale nawet tam kształtuje się na niskim poziomie. Powoduje to wysokie koszty ogrzewania oraz emisję zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliwa stałego (głównie węgla).

6. Wybór obszaru zdegradowanego typowanego do rewitalizacji

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa wskazała na obszary miasta, które najbardziej narażone są na degradację w ujęciu społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Za najbardziej zdegradowane obszary w ujęciu **społecznym** należy uznać:

- „Miła”
- „Boruja”
- „Śródmiejski”

Pod względem **gospodarczym** najbardziej zdegradowanym obszarem jest:

- „Miła”

Degradacja w ujęciu **przestrzennym** najbardziej widoczna jest na obszarach:

- „Boruja”
- „Miła”
- „Śródmiejski”

Analiza natężenia wskaźników w poszczególnych podsystemach, przy uwzględnieniu znaczenia obszarów dla dalszego rozwoju miasta oraz realizowanych w ostatnich latach przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wykazała, że najbardziej zdegradowanym obszarem, wymagającym pilnej interwencji jest obszar „Miła”. W miarę możliwości, w drugiej kolejności procesem rewitalizacji powinien zostać objęty obszar „Boruja”.

Obszar „Miła” jest z terenu całego miasta najbardziej narażony na degradację w ujęciu społecznym. Przeprowadzona powyżej analiza wykazała, że na obszarze występuje wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego wynikający z wielu problemów społecznych.

Obszar charakteryzuje się wysokim poziomem bezrobocia. Bez pracy pozostaje 220 osób, co dają jedną z najwyższych stóp bezrobocia w mieście. Niepokojący jest także fakt, że znaczna część bezrobotnych (81 osób) to osoby pozostające bez zatrudnienia ponad rok oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (51 osób). Bezrobocie stanowi obecnie jeden z najtrudniejszych problemów

społeczno-gospodarczych. Wysoki poziom bezrobocia (często dziedzicznego w rodzinach) rodzi szereg negatywnych następstw. Główną jego konsekwencją jest ubożenie społeczeństwa. Brak środków finansowych niezbędnych do normalnego funkcjonowania przekłada się bezpośrednio na wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej. W 2012 roku z usług MOPS w Bytowie korzystało 176 mieszkańców obszaru, co stanowiło jeden z najwyższych poziomów na terenie miasta. Mieszkańcom obszaru przyznawano liczne świadczenia socjalne: 142 osoby otrzymywały zasiłek pielęgnacyjny, 7 osób świadczenie pielęgnacyjne, 65 dzieci było dożywianych w szkołach, a 60 przyznano stypendium socjalne. 58 rodzinom przyznano także dodatki mieszkaniowe.

Wysoki poziom bezrobocia oraz długookresowa zależność od pomocy społecznej powoduje poważne szkody nie tylko ekonomiczne, ale i społeczne. Osoba bezrobotna pozbawiona zostaje komfortu psychicznego, czuje się wykluczona ze społeczeństwa. Rodzi to frustrację, przynosi postawy antyspołeczne oraz sprzyja przestępczości i demoralizacji, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Potwierdzeniem tego stanu są wysokie wartości wskaźników obrazujących poziom przestępczości. Na danym obszarze dokonano 36 przestępstw, w tym 6 przestępstw przeciwko rodzinie i opiece. Stwierdzono także 21 czynów karalnych osób nieletnich. Nawarstwienie problemów społecznych i ekonomicznych rodzi także zjawisko przemocy domowej – duża liczba rodzin zamieszkałych na obszarze objęta jest procedurą „niebieskich kart”. Liczne problemy społeczne negatywnie przekładają się także na rozwój najmłodszych mieszkańców – dzieci z obszaru „Miła” osiągają jedne z najgorszych wyników z egzaminów w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Na obszarze funkcjonuje 15 organizacji pozarządowych oraz liczne instytucje społeczne – m.in. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Centrum Integracji Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Rehabilitacji Psychoruchowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Problemem dla ich działalności jest niewystarczająca baza lokalowa – instytucje mieszczą się w kompleksie budynków przy ul. Miłej 26, wymagających przebudowy i licznych prac termomodernizacyjnych. W celu intensyfikacji realizowanych działań wskazana byłaby także budowa nowych obiektów.

Poważnym problemem gospodarczym i społecznym, który w przyszłych latach będzie się dalej pogłębiał, jest wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym (kobiet powyżej 60 r. ż. oraz mężczyzn powyżej 65 r. ż.) w ogólnej liczbie ludności – wynoszący 18,11 % (502 osoby). Na skutek zmian demograficznych powodujących starzenie się społeczeństwa na danym obszarze pojawiać się będą coraz większe potrzeby związane z opieką nad seniorami oraz stworzenia szerokiego katalogu usług społecznych. Istotnym wyzwaniem powinno być wdrożenie działań aktywizacyjnych, pozwalających osobom starszym jak najdłużej aktywnie funkcjonować w społeczeństwie.

Negatywne zjawiska społeczne występujące na obszarze pogłębiane są także poprzez degradację gospodarczą i przestrzenną. Na obszarze występują jedne z najniższych wskaźników prowadzenia działalności gospodarczej. Negatywnie wpływa to na bazę usługową obszaru – mieszkańcy mają utrudniony dostęp do podstawowych usług rynkowych (m.in. obiektów handlowo-usługowych czy placówek medycznych etc.). Niekorzystnie wygląda także stan budynków mieszkalnych na obszarze – dominuje stara zabudowa (w większości z lat 70 XX wieku) wymagająca licznych remontów i prac termomodernizacyjnych. Również pozostała infrastruktura techniczna (drogi i chodniki, sieć ciepłownicza, sieć wodno-ściekowa) jest wyeksploatowana i w złym stanie technicznym. Wszystkie negatywne zjawiska powodują, że obszar „Miła” jest nieatrakcyjny do zamieszkania – posiada jedne z najniższych cen gruntów i nieruchomości w mieście.

Ze względu na zidentyfikowane problemy na obszarze „Miła” oraz ich bardzo duże znaczenie dla funkcjonowania całego miasta wskazana jest pilna interwencja. Działania rewitalizacyjne powinny objąć m.in. poszerzenie oferty usług społecznych (zwłaszcza dla osób bezrobotnych, niezatrudnionych życiowo z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rozbudowę infrastruktury instytucji społecznych oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

Obszar „**Boruja**” jest drugim obszarem na terenie miasta, który zagrożony jest degradacją (głównie w aspekcie społecznym i przestrzennym). Problemy społeczne kształtują się analogicznie jak na obszarze „Miła”. Występuje tutaj wysoki poziom ubóstwa oraz wykluczenia społecznego, które spowodowane są w dużej mierze przez wysoki poziom bezrobocia – bez pracy pozostaje 160 osób, z czego 51 długotrwale. Wpływa to na poziom korzystania przez mieszkańców z usług pomocy społecznej. Mieszkańcy korzystają głównie z dodatków mieszkaniowych oraz pomocy skierowanej do najmłodszych – dożywiania w szkołach oraz stypendiów socjalnych. Na obszarze panuje także wysoki poziom przestępczości – w 2012 roku dokonano 42 przestępstwa, w tym 2 przeciwko rodzinie i opiece. Niebezpiecznym zjawiskiem jest także przemoc domowa – udział rodzin objętych procedurą „niebieskich kart” jest wyższy niż średnia dla miasta.

Obszar wykazuje także degradację przestrzenną. Większość budynków mieszkalnych (53% ogółu) wybudowana została przed 1970 rokiem. Duża część z nich – zwłaszcza ponadstuletnie kamienice przy ul. Drzymały są w niezadowalającym stanie technicznym. Nakładów inwestycyjnych wymaga także pozostała infrastruktura techniczna (drogi i chodniki, sieć wodociągowa oraz kanalizacja ściekowa). Obszar w niewielkim stopniu wyposażony jest w miejską sieć ciepłowniczą, co negatywnie wpływa na sytuację materialną mieszkańców (wysokie koszty ogrzewania), a także na stan środowiska (emisja zanieczyszczeń do atmosfery).

W odpowiedzi na powyższe problemy na obszarze „Boruja” konieczna jest interwencja obejmująca m.in. poszerzenie oferty usług społecznych oraz poprawę jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych. Wskazana jest realizacja zadań infrastrukturalnych obejmujących m.in. renowację zabytkowych pierzei budynków, modernizację infrastruktury technicznej (budowy i remonty dróg i chodników, rozbudowa sieci ciepłowniczej). W celu większej integracji mieszkańców wskazana jest także budowa ciągu pieszo-rowerowego między centrum miasta a osiedlem „Stary Dworzec” – z wykorzystaniem zabytkowego mostu kolejowego nad rzeką Borują. Powinny zostać zrealizowane także działania obejmujące stworzenie integracyjnych przestrzeni otwartych przeznaczonych do wypoczynku, sportu i rekreacji (m.in. zagospodarowanie nadbrzeży rzeki Bytowy oraz centralnego punktu obszaru – Placu Krofeya).

Objęcie działaniami rewitalizacyjnymi obszarów „Miła” i „Boruja” pozwoli na przywrócenie atrakcyjności tych obszarów dla mieszkańców, przedsiębiorców, pracujących lub odwiedzających (odbiorców usług dostępnych na tym terenie), z korzyścią dla całej społeczności miasta Bytowa.

Wybrana dokumentacja fotograficzna obszaru rewitalizacji

Zdjęcie ul. Miła 5-7 (przód budynku)

Zdjęcie ul. Miła 1-3 i 5-7 - podwórka

Zdjęcie ul. Miła 28 – widok na budynek i plac

Zdjęcie ul. Pochyła 10

Zdjęcie ul. Pochyła 11 - budynek

Zdjęcie ul. Pochyła 11 – zagospodarowanie

Zdjęcie ul. Pochyła 16

Zdjęcie ul Pochyła – widok z dołu

Zdjęcie ul. Górna 6 - plac

Zdjęcie ul. Miła 26 – stare budynki magazynowe

Zdjęcie ul Miła 26 – zagospodarowanie

Zdjęcie ul. Miła 26 – zagospodarowanie

Zdjęcie Park – brama

Zdjęcie Park

III. Program rewitalizacji

1. Diagnoza obszaru

Przeprowadzona delimitacja obszarów problemowych oraz analiza zróżnicowania wewnętrznego Bytowa umożliwiła wskazanie obszaru nr 3 („Miła”), jako przeznaczonego do realizacji działań rewitalizacyjnych. Aby jednak umożliwić optymalny cel i zakres interwencji, należy dokonać wyczerpującej diagnozy obszaru uwzględniającej nie tylko czynniki ilościowe, ale również jakościowe. Diagnoza powinna zawierać analizę potencjału wewnętrznego, relacji zewnętrznych i zidentyfikowanych problemów. By zoptymalizować proces analizy szczegółowa diagnoza obszaru zostanie przedstawiona odrębnie dla podsystemów społecznego, gospodarczego i przestrzennego.

Podsystem społeczny

Dokonanie diagnozy podsystemu społecznego na obszarze „Miła” w Bytowie bazowało w pierwszej kolejności na kwerendzie wskaźników obligatoryjnych i fakultatywnych. Dla analizowanego obszaru wartości krytyczne wykraczające poza wartości referencyjne, a tym samym predestynujące do podjęcia działań rewitalizacyjnych, osiągnęły następujące wskaźniki:

- Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności,
- Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym,
- Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności,
- Wielkość zasiłków z pomocy społecznej w przeliczeniu na osobę,
- Liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny (na 1000 osób),
- Liczba dożywianych dzieci (na 1000 dzieci),
- Liczba wypłacanych stypendiów socjalnych (na 1000 dzieci),
- Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych (na 1000 osób),
- Czyny karalne osób nieletnich (na 1 tys. nieletnich) – wg miejsca zamieszkania,
- Czyny karalne osób nieletnich (na 1 tys. nieletnich) – wg miejsca przestępstwa,
- Wyniki egzaminów w szkołach podstawowych,
- Wyniki egzaminów w gimnazjach.

Na etapie delimitacji i analizy zróżnicowania wewnętrznego w zakresie podsystemu społecznego na obszarze „Miła” analizowane wskaźniki osiągnęły relatywnie najmniej korzystne wartości ze wszystkich obszarów miasta (aż 12 spośród 16 wskaźników wykazywało wartości krytyczne wykraczające poza wartości referencyjne).

Dane dotyczące demografii wskazują, że obszar „Miła” zamieszkuje 2 787 mieszkańców, co stanowi 16,79% ogółu ludności Bytowa. Gęstość zaludnienia na terenie obszaru jest stosunkowo wysoka i wynosi 5 688 osób/km². W latach 2004-2014 gęstość zaludnienia w gminie wzrosła z 119 do 127 osób na km², a ogólna liczba ludności zwiększyła się o około 6,6% osiągając liczbę 25 090 mieszkańców. Podkreślić jednak należy, że ze względu na tendencje suburbanizacyjne na obszarze samego miasta Bytowa liczba ludności w ostatnich latach zmniejsza się. Struktura demograficzna ludności obszaru ulega niekorzystnym zmianom, podobnie jak na terenie całej Gminy Bytów. We wspomnianym okresie

lat 2004-2014 na obszarze gminy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się z 26% do 21%, podczas gdy udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się z 10% do 15%. Mając na uwadze obserwowane trendy demograficzne w kraju podobna dysproporcja w najbliższych latach będzie najprawdopodobniej przybierać na sile. Pozytywnym aspektem sytuacji demograficznej jest utrzymujący się dodatni przyrost naturalny na 1000 ludności, który w 2014 roku wynosił w gminie 5,3.

Hierarchizacja i priorytetyzacja zakresu i katalogu problemów i zjawisk społecznych

Na wstępie podkreślić należy, że problemy społeczne na terenie obszaru „Miła” mają charakter złożony i wieloczynnikowy oraz wzajemnie się warunkujący. W przypadku podejmowania prób hierarchizacji problemów należy więc przyjąć podejście holistyczne, zakładające wyróżnienie przyczyn głównych, jednak przy opisanu również innych uwarunkowań **ubóstwa i wykluczenia społecznego**.

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie podstawowymi problemami w rodzinach, które korzystają ze wsparcia pomocy społecznej na terenie gminy jest ubóstwo, a w następnej kolejności: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność i bezradność w sprawach codziennych i opiekuńczo-wychowawczych. Podkreślić jednak należy, że w znacznym stopniu pomoc trafia do rodzin wieloproblemowych, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności życiowych. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest najczęstszą przyczyną trudności w pełnieniu prawidłowych ról społecznych i rodzicielskich.²

Wspomniany problem ubóstwa związany jest w sposób kluczowy z występowaniem **bezrobocia**. Na obszarze „Miła” notowany jest stosunkowo wysoki udział osób bezrobotnych, w tym szczególnie niepokojące są dane dotyczące udziału osób długotrwale bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym. W efekcie na obszarze „Miła” obserwujemy wysoki poziom zagrożenia wykluczeniem społecznym i ubóstwem. W związku z tym notowane są na tym terenie wysokie wartości wskaźników związanych ze wsparciem udzielanym przez podmioty pomocy społecznej. Do mieszkańców analizowanego obszaru kierowane są ponad dwukrotnie wyższe środki na osobę w stosunku do średniej dla miasta m.in. w zakresie świadczeń z zasiłków pomocy społecznej czy też środków na dożywianie dzieci. Wyższe od średniej dla Bytowa jest też wsparcie przypadające na osobę w zakresie dodatków mieszkaniowych, zasiłków pielęgnacyjnych czy wypłacanych stypendiów socjalnych dla dzieci i młodzieży. Brak pracy nierzadko połączony z niedostatecznym poziomem wykształcenia prowadzi do występowania **dysfunkcji rodziny i patologii społecznych**. Osoby bezrobotne pozbawione możliwości zapewnienia godnego bytu rodziny pozbawione są komfortu psychicznego i borykają się z problemami związanym z poczuciem własnej wartości. Narażone są także na znaczne zwiększenie zagrożenia wszelkiego rodzaju uzależnieniami. Dłuższe pozostawanie bez pracy sprzyja agresji domowej i postawom antyspołecznym, a także prowadzić może do konfliktu z prawem i obniżenia poczucia odpowiedzialności za rodzinę i wspólnotę lokalną. Poważnym problemem jest przemoc w rodzinie oraz zjawisko tzw. współuzależnienia. Różnego rodzaju dysfunkcje rodzin wpływają w negatywnym stopniu na rozwój młodego pokolenia i popychają młodzież w kierunku zachowań ryzykownych.

Potwierdzeniem powyższych zjawisk są wnioski z przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańców, z których prawie połowa za największy problem występujący na obszarze „Miła” w Bytowie uznała patologie społeczne (46,67% głosów ankietowanych). Zjawisko patologii społecznych jest wskazane

²Sprawozdanie za rok 2014 z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie, Bytów 2015.

jako drugie, po złym stanie infrastruktury drogowej, jako największa słabość obszaru „Miła” w Bytowie według ankietowanych, co stanowi, że co dziesiąta osoba ma takie zdanie.

Kolejne problemy występujące na tym obszarze to: brak miejsc wypoczynku i rekreacji (40,90%), niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu (35,32%) oraz zły stan infrastruktury technicznej (32,61%). Ubóstwo (27,93%), oraz wspomniany brak miejsc pracy (26,85%) stanowią kolejne znaczące problemy w tym obszarze. Niski poziom przedsiębiorczości (22,52% głosów respondentów) również świadczy o małej aktywności mieszkańców.

Problemy społeczne w połączeniu z deficytami postaw obywatelskich i niskim poziomem odpowiedzialności za dobro wspólne, przyczyniają się do występowania deficytów w zakresie **bezpieczeństwa** i znacznych problemów z poziomem przestępczości wśród nieletnich. Liczba czynów karalnych nieletnich na tysiąc osób w wieku poniżej 18 lat na obszarze „Miła” jest zdecydowanie najwyższa w porównaniu z analogicznymi danymi dla pozostałych analizowanych obszarów Bytowa. Prowadzi to do nieoptymalnego poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców i rodzi niepokojącą perspektywę dla młodych ludzi wchodzących w dorosłość, którzy stanowią błąd o kondycji społeczności lokalnej w najbliższych dziesięcioleciach. O występowaniu licznych problemów w grupie młodzieży świadczą także stosunkowo niskie wyniki egzaminów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych. Zjawisko to znajduje swoje odzwierciedlenie w wynikach ankiet, przeprowadzonych wśród mieszkańców, w których aż 28,11% głosów ankietowanych przypadło na problem przestępczości. Problem przestępczości i niebezpiecznego obszaru wskazany został przez respondentów jako trzeci w kolejności wymienianych największych słabości zamieszkiwanego obszaru.

W walce z problemami społecznymi oraz propagowaniem postaw społecznie odpowiedzialnych nieoceniona jest wsparcie organizacji pozarządowych, aktywnie działających na terenie analizowanego obszaru zdegradowanego. Podmioty te jednak, mimo swojego znacznego potencjału i doświadczenia, na co dzień muszą stawiać czoła problemom natury organizacyjnej, kadrowej i kapitałowej. Niedostateczne zasoby lokalowe i deficyty środków finansowych nie pozwalają im osiągnąć optymalnych rezultatów na drodze zmniejszenia ubóstwa i wykluczenia społecznego. Podobna sytuacja obserwowana jest w przypadku licznych podmiotów samorządowych zajmujących się zagadnieniami pomocy społecznej i zlokalizowanych na obszarze „Miła”. Kwestia ta związana jest w znacznej mierze także ze stosunkowo **niskim poziomem aktywności społecznej** i obywatelskiej mieszkańców. Problem ten, oprócz genezy społecznej związanej z niskim poziomem zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców, warunkowany jest również deficytami infrastruktury umożliwiającej integrację społeczności oraz wspomnianymi brakami w rozwoju instytucji społecznych i sektora pozarządowego.

Innym ważnym aspektem sytuacji społecznej na analizowanym obszarze jest systematycznie zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym na skutek **zjawisk demograficznych** związanych migracjami oraz tzw. starzeniem się społeczeństwa. Działan wspierających wymaga także rosnąca grupa osób z niepełnosprawnościami, w tym wśród seniorów. Zmiany demograficzne generują konieczność zapewnienia usług ochrony zdrowia oraz odpowiedniej opieki społecznej i optymalnych działań aktywizujących te grupy społeczne tak, by zapewnić im jak najdłuższe samodzielne i komfortowe funkcjonowanie w społeczności lokalnej.

Tabela 11 Podsumowanie ważniejszych problemów społecznych

Zidentyfikowane problemy	Problemy w szczególnej mierze dotyczą mieszkańców w wieku:		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Bezrobocie		X	
Dysfunkcje rodzin i patologie społeczne	X	X	
Niski poziom bezpieczeństwa	X	X	
Niska aktywność społeczna		X	X
Niepełnosprawność i zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym		X	X

Źródło: Opracowanie własne

Identyfikacja i ocena zjawisk i procesów społecznych o charakterze zewnętrznym oddziałujących na obszar zdegradowany

Na stan istniejący i zidentyfikowane problemy na obszarze zdegradowanym wpływają w znacznej mierze także czynniki egzogeniczne, związane z procesami i trendami obserwowanymi na poziomie regionalnym, krajowym i globalnym. Motywem wydzielenia tych tendencji jest nie tylko kwestia konieczności wykreowania możliwych dróg ich przeciwdziałania, ale także rozważenie w przyszłości współrealizacji działań o charakterze partnerskim i systemowym oddziałujących w sposób ponadlokalny. Wśród czynników zewnętrznych wpływających na rozwój sfery społecznej na obszarze „Miła” wskazać należy m.in. tendencje demograficzne i suburbanizacyjne oraz trendy gospodarcze.

W sposób szczególny zaobserwować można wpływ zmian w strukturze ludności ze względu na tzw. proces starzenia się społeczeństwa. Mimo notowanego w mieście dodatniego przyrostu naturalnego procesy migracyjne wpływają na systematyczne zmniejszanie się liczby ludności oraz odpływ na przedmieścia i obszary wiejskie grupy społecznej tzw. klasy średniej, czyli stosunkowo dobrze sytuowanych młodych rodzin (osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym). Efektem tego jest nadreprezentacja osób w wieku poprodukcyjnym, szczególnie intensywnie obserwowana na terenach starszych osiedli mieszkaniowych. Na obszarze „Miła” z tym zjawiskiem, powszechnym także dla całego obszaru kraju, mamy do czynienia m.in. w rejonie ulic Pochyłej, Miłej, Działkowej i Słonecznej. Obserwujemy więc dwa połączone i negatywnie oddziałujące na strukturę miast zjawiska: suburbanizacji i strukturalnych zmian demograficznych. W rezultacie wspomnianych trendów instytucje społeczne muszą zmierzyć się z postulatem optymalizacji wsparcia dla seniorów, nie tylko w zakresie zabezpieczenia społecznego, integracji i aktywizacji, ale również zapewnienia wsparcia w zakresie ochrony zdrowia oraz dostosowania infrastruktury technicznej i usług społecznych do wymogów dostępności zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania.

Do grona czynników zewnętrznych wpływających na sytuację społeczną zaliczyć należy także sytuację gospodarczą, notowany wzrost gospodarczy oraz związaną z nim sytuację na rynku pracy i poziom bezrobocia. W tym przypadku o poziomie ubóstwa i wykluczenia społecznego decyduje podaż pracy,

średnie wynagrodzenia, czy dostępne formy aktywizacji zawodowej oraz potencjał instytucji rynku pracy. W ostatnich latach obserwowano znaczną fluktuację poziomu bezrobocia w kraju i w regionie. Można więc przypuszczać, że powodzenie podejmowanych działań w zakresie rewitalizacji społecznej zależy jest w dużej mierze od możliwych zmian generalnych trendów na poziomie ponadgminnym.

Do innych czynników zewnętrznych, które mogą mieć wpływ na rozwój społeczny zaliczyć należy m.in. możliwe przyciągnięcie inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych tworzeniem nowych miejsc pracy na terenie gminy, ewentualne zmiany o charakterze regulacyjnym (zmiany prawa), czy też pojawienie się dodatkowych zewnętrznych źródeł finansowania inicjatyw zakładających zadania rozwojowe. Duże znaczenie ma również polityka państwa w dziedzinie pomocy społecznej i wsparcia rodziny. Duże szanse na zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego dla rodzin o niższych dochodach stwarza program Rodzina 500+, który został wdrożony wiosną 2016 roku.

Analiza potencjału i aktywności podmiotów, działających na rzecz integracji społecznej i zawodowej oraz kultury i edukacji istniejących/funkcjonujących na obszarze objętym programem
Solidnym fundamentem przyszłych działań rewitalizacyjnych na obszarze „Miła” jest potencjał instytucjonalny w zakresie podmiotów wspierających integrację społeczną i włączenie społeczne.

Ważniejsze podmioty i instytucje zlokalizowane na terenie obszaru „Miła”:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Centrum Integracji Społecznej
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Ośrodek Rehabilitacji Psychoruchowej”
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gimnazjum nr 1
- Niepubliczne Przedszkole „Miś Puchatek”
- Niepubliczne Przedszkole „Bolek i Lolek”
- Niepubliczne Przedszkole „Św. Filipa”
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia (filia)

Do najważniejszych jednostek zajmujących się wsparciem rozwoju społecznego mieszkańców, zlokalizowanych na obszarze „Miła” jest **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej** w Bytowie. MOPS funkcjonuje jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej, która na poziomie lokalnym realizuje zadania skierowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców gminy. Najważniejszymi celem działalności MOPS jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby, a także odejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin mających problemy społeczne, w tym doprowadzenie do ich integracji ze środowiskiem. W celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu MOPS realizuje zadania mające na celu ograniczenie marginalizacji osób i rodzin oraz zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom utrudniającym życiowe usamodzielnienie osób i rodzin - poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej, pracę socjalną, poradnictwo i asystenturę. Ośrodek prowadzi także działania dotyczące m.in. rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, udzielania pomocy w formie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, wychowawczych oraz

stypendiów i zasiłków szkolnych. Działania MOPS związane są także z organizacją prac społecznych, poradnictwa specjalistycznego, pomocy żywnościowej czy też pomocy dla osób bezdomnych.³

Najważniejszą powiatową jednostką wspierającą harmonijny rozwój sfery społecznej w Bytowie jest **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)**. Misją placówki jest zapewnienie stabilnego środowiska rodzinnego oraz bezpiecznego domu dzieciom zagrożonym trwałym zerwaniem więzi rodzinnych oraz kompleksowa pomoc osobom niepełnosprawnym w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Do głównych zadań PCPR należy realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Przy jednostce funkcjonuje także Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. W strukturze PCPR wyodrębniono również Punkt Interwencji Kryzysowej. Punkt pomaga mieszkańcom powiatu bytowskiego przezwyciężyć trudne sytuacje życiowe poprzez udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej oraz doradztwa pedagogicznego, m.in. w następujących sytuacjach: przemocy w rodzinie, rozwodu, kryzysów w związkach, napadu, gwałtu, wypadków komunikacyjnych, katastrof, pożarów, utraty osobistej czy też kryzysów uzależnień.⁴

Realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ośrodku wsparcia – **Środowiskowym Domu Samopomocy (ŚDS)** w Bytowie zlecono Fundacji „Sprawni Inaczej”. Środowiskowy Dom Samopomocy przeznaczony jest dla 42 osób przewlekłe psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie osób, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy. ŚDS prowadzi terapię zajęciową i ruchową oraz rehabilitację społeczną, zawodową i medyczną, zajęcia terapii indywidualnej i grupowej, pomoc lekarzy specjalistów i psychologa oraz wspieranie rodziców/opiekunów i najbliższego otoczenia.

Kolejną placówką na terenie obszaru „Miła” wypełniającą ważne zadania związane z aktywizacją społeczną i zawodową jest **Centrum Integracji Społecznej (CIS)**. Podstawą prawną umożliwiającą funkcjonowanie CIS jest ustawa o zatrudnieniu socjalnym, która wskazuje osoby szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym, do których kierowane powinny być działania wspierające tj. bezdomni, osoby uzależnione, chore psychicznie, długotrwale bezrobotne, zwalniane z zakładów karnych, uchodźcy i osoby niepełnosprawne. Uczestnictwo w CIS trwa do 11 miesięcy. W tym czasie uczestników obejmuje tzw. zatrudnienie socjalne, którego podstawą jest Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego. Uczestnikowi Centrum przysługuje nieodpłatnie jeden posiłek dziennie, środki ochrony indywidualnej, ubezpieczenie z tytułu wypadków lub chorób zawodowych, ubezpieczenie emerytalno-rentowe oraz świadczenie integracyjne. Centrum Integracji Społecznej (CIS) w Bytowie powstało w 2005 roku i przez pierwszych 11 lat swojej działalności kadra Centrum zrealizowała siedem projektów unijnych (każdy z co najmniej 1,5 rocznym okresem realizacji) oraz sześć projektów w ramach środków samorządowych. Instytucja udzieliła wsparcia ponad 550 osobom.⁵

Inne podmioty i instytucje, zlokalizowane poza obszarem „Miła”, których zakres działania i podejmowanych aktywności obejmuje mieszkańców terenu zidentyfikowanego do rewitalizacji:

³Sprawozdanie za rok 2014 z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytowie, Bytów 2015.

⁴Sprawozdanie z działalności i efektów pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie w 2014r., 2015.

⁵ Serwis internetowy Centrum Integracji Społecznej w Bytowie www.cisbytow.pl, 2015.

- Urząd Miejski w Bytowie,
- Starostwo Powiatowe (lokalizacja w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru „Miła”),
- Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Bytowie (lokalizacja w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru „Miła”),
- Gimnazjum nr 2 w Bytowie (lokalizacja w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru „Miła”),
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Bytowie (lokalizacja w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru „Miła”),
- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Bytowie,
- Zespół Szkół Ekonomiczno - Usługowych w Bytowie,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Bytowie,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Bytowie,
- Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej w Bytowie,
- Biblioteka Miejska,
- Kompleks Basenowo – Rekreacyjny Sp. z o.o.,
- Bytowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
- Szpital Powiatu Bytowskiego Sp. z o.o.,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Bytowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Bytowie,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w Bytowie,
- Bytowskie Centrum Kultury.

Charakterystyka zakresu i intensywności współpracy władz z partnerami społeczno-gospodarczymi w odniesieniu do obszaru objętego programem rewitalizacji

Realizacja rozwoju społecznego oraz zapobieganie ekskluzji społecznej na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji wymaga synergii działań podmiotów i instytucji publicznych oraz organizacji społecznych o charakterze pozarządowym.

Wśród aktywnych organizacji tego typu obejmujących swoim oddziaływaniem mieszkańców obszaru „Miła” wymienić należy takie podmioty, jak:

- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „Pionier”,
- Miejski Klub Sportowy „Bytovia”,
- Bytowski Klub Żeglarski,
- Kaszubski Inkubator Przedsiębiorczości STOLEM w Bytowie,
- Parafia p.w. Św. Katarzyny i Św. Jana Chrzciciela w Bytowie,
- Parafia pw. Świętego Filipa Neri,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- Bytowskie Stowarzyszenie Oświatowe,
- Stowarzyszenie "Jesteśmy",
- Stowarzyszenie Miłośników i Animatorów Kultury „BAZUNY”,
- Stowarzyszenie Kaszubsko-Pomorskie Bractwa Rycerzy Zamku Bytowskiego,
- Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie oddział w Bytowie,
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Pomóż Mi”,

- Polski Związek Niewidomych, Okręg pomorski w Gdańsku, Koło Powiatowe w Bytowie.
- Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Baszta”
- Fundacja „Sprawni Inaczej”
- Stowarzyszenie „Nazaret” im. Św. Filipa Neri
- Stowarzyszenie Kobiet na Rzecz Kobiet i Rodziny
- Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii – oddział Bytów
- Stowarzyszenie seniorzy.pl
- Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka”
- Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka”
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „U2”
- Tenis Klub Bytów.

Ponadto, warto w tym miejscu podkreślić, że samorząd gminy podejmuje kooperację z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego uchwalając cyklicznie i wdrażając do realizacji tzw. roczny programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Celem programu współpracy jest określenie czytelnych zasad wspierania przez Gminę Bytów działań organizacji pozarządowych oraz powierzania organizacjom pozarządowym i innym podmiotom ustawowych zadań Gminy, a także zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej. Motywem konstrukcji programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między administracją samorządową, a organizacjami pozarządowymi, służącego do lepszego rozpoznawania i zaspokajania potrzeb społecznych w sposób skuteczny i efektywny.⁶

Współdziałanie obejmuje współpracę o charakterze finansowym i pozafinansowym. W roku 2016 program współpracy dotyczył zadań publicznych w zakresie:

- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- kultury fizycznej,
- turystyki i krajoznawstwa,
- profilaktyki, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- edukacji, oświaty i wychowania,
- ekologii i ochrony środowiska,
- wspieranie organizacji pozarządowych przy realizacji zadań własnych.

W ramach zadań z zakresu profilaktyki, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, porządku i bezpieczeństwa publicznego tj. w sferach o największym znaczeniu dla przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu zaplanowano na rok 2016 m.in. działania: przeciwdziałające przemocy w rodzinach i przemocy rówieśniczej; przeciwdziałające uzależnieniom i zwiększające dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych; związane z prowadzeniem placówki wsparcia dziennego i specjalistycznych świetlic opiekuńczo-wychowawczych. Dofinansowano także organizację wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych demoralizacją i uzależnieniami, a także prowadzenie rehabilitacji psychoruchowej dla dzieci. Wsparto także finansowo prowadzenie środowiskowego domu samopomocy, organizację klubów integracji społecznej, klubów seniora i klubów młodzieżowych oraz świadczenie usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

⁶Roczny program współpracy Gminy Bytów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2016 rok, Bytów 2015.

(w zakresie autyzmu). Środki zostały również przekazane partnerom społecznym na prowadzenie ogrzewalni dla bezdomnych, dystrybucję żywności dla najuboższych w ramach PO PŻ 2014-2020, działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami i seniorów oraz na profilaktykę i ochronę zdrowia. Ogół dofinansowania dla organizacji społecznych zaplanowany w programie wyniósł prawie pół miliona złotych (497 900 zł). Znaczna część zadań opisanych w programie przewidziana została do realizacji przez organizacje społeczne aktywnie działające na obszarze „Miła” w Bytowie. Podkreślić należy, że prowadzona od lat współpraca z sektorem pozarządowym przyczynia się do wzmocnienia potencjału oddziaływania organizacji społecznych, predysponując je do aktywnego współudziału w realizacji niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Analiza poziomu zaangażowania mieszkańców w dotychczas podejmowane działania o charakterze przestrzennym, społecznym, gospodarczym

Obserwowane jest duże zróżnicowanie poziomu zaangażowania mieszkańców obszaru zdegradowanego w działania rozwojowe zarówno w dziedzinie integracji lokalnej, aktywizacji społecznej i gospodarczej, jak i realizacji zamierzeń inwestycyjnych o charakterze infrastrukturalnym. Mimo, że część mieszkańców aktywnie uczestniczy w życiu społecznym i kulturalnym, w tym w działaniach podejmowanych przez podmioty samorządowe i pozarządowe. Większość ludności wykazuje postawę bierną. Niedostateczny poziom zaangażowania mieszkańców związany jest nie tylko z występującymi problemami społecznymi oraz ubóstwem i dysfunkcjami rodziny, ale również wynika z niskiego poczucia sprawstwa i świadomości obywatelskiej oraz nieoptymalnej polityki informacyjnej. Kluczem dla szerszego zaangażowania mieszkańców jest wzmocnienie odpowiedzialności za wspólnotę lokalną, upodmiotowienie i integracja społeczna oraz zwiększenie poczucia odpowiedzialności za dobro wspólne. Aby uzyskać ten efekt konieczne jest sformułowanie wszechstronnego i kompleksowego programu działań wspierających o charakterze infrastrukturalnym i pozainfrastrukturalnym i jego wdrożenie z czynnym udziałem organizacji pozarządowych i podmiotów gospodarczych aktywnych w lokalnym środowisku.

Zaangażowanie mieszkańców przejawia się także dużym zainteresowaniem *Budżetem obywatelskim* w gminie Bytów. Do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego zgłoszonych zostało: w 2015 r. – 26 zadań, w 2016 r. – 24 zadania, w 2017 r. - 19 zadań. Większość zadań zostało zgłoszonych przez mieszkańców gminy. Zakres rzeczowy zgłoszonych zadań dotyczył remontu i budowy dróg oraz chodników, budowy miejsc parkingowych, wykonania oświetlenia ulic, budowy placu zabaw, wykonanie siłowni zewnętrznych, remont świetlicy. Zgłoszenia do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego dotyczyły również zadań położonych na terenie objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji Bytowa tj. budowę placu zabaw i miejsc parkingowych przy ul. Miłej, budowę miejsc parkingowych przy ul. Pochyłej i Górnej w Bytowie, przebudowa chodnika przy ul. Miłej.

Analiza skuteczności działań mających na celu niwelowanie problemów społecznych, które były dotychczas podejmowane na obszarze objętym programem

Na obszarze „Miła” w sposób systematyczny prowadzone są długofalowe działania zarówno przez placówki publiczne, jak i pozarządowe, mające na celu przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu

społecznemu. Zauważalne są pozytywne efekty współdziałania sektora non-profit oraz zlokalizowanych na obszarze zdegradowanym podmiotów samorządowych tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Centrum Integracji Społecznej, Środowiskowego Domu Samopomocy, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy Zespołu Interdyscyplinarnego. Działania te jednak, ze względu na zidentyfikowane deficyty finansowe, kadrowe i organizacyjne, nie osiągnęły optymalnego zakresu rzeczowego i czasowego, odpowiedniej skali zaangażowania społecznego oraz pożądanego poziomu intensyfikacji współpracy między partnerami. W związku z tym potencjał oddziaływania na interesariuszy zamieszkujących obszar „Miła” zarówno instytucji, jak i podmiotów prywatnych zaangażowanych w rozwój społeczny nie został w pełni wykorzystany.

Podsystem gospodarczy

Szczegółowa diagnoza stanu istniejącego w zakresie podsystemu gospodarczego możliwa była – podobnie jak w przypadku systemu społecznego – w oparciu o wartości wskaźników obligatoryjnych i fakultatywnych. Dla analizowanego obszaru wartości krytyczne wykraczające poza wartości referencyjne, a tym samym predestynujące do podjęcia działań rewitalizacyjnych, osiągnęły następujące wskaźniki:

- Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób
- Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności
- Średnia wartość nieruchomości
- Wysokość podatku należnego od osób fizycznych (2013) w przeliczeniu na 1 osobę

Wskaźniki dotyczące gospodarki, brane pod uwagę na etapie delimitacji osiągnęły na obszarze „Miła” stosunkowo niekorzystne wartości w odniesieniu do innych analizowanych obszarów (4 spośród 5 wskaźników osiągnęło wartości krytyczne wykraczające poza wartości referencyjne).

Mając na uwadze charakterystyki związane z poziomem przedsiębiorczości, strukturą rynku pracy czy poziomem dochodów mieszkańców wskazać należy, że sferę gospodarki należy traktować nie jako potencjał rozwoju, a pole dla niezbędnej interwencji w celu uzyskania pozytywnych zmian.

Podkreślić należy, że obszar „Miła” oprócz zlokalizowanych na jego terenie podmiotów publicznych, zatrudniających stosunkowo dużą liczbę osób, nie posiada znaczącego potencjału gospodarczego. Na obszarze tym nie występują duże przedsiębiorstwa generujące miejsca pracy. Firmy takie zlokalizowane są jednak na nieodległych obszarach „Śródmiejskim” oraz „Przemysłowym”. Z powodzeniem mogą one zostać zaangażowane w ramach planowanych działań rewitalizacyjnych, a ich dynamiczny rozwój – ze względu na bliskość terytorialną – spowoduje polepszenie lokalnej sytuacji na rynku pracy także dla mieszkańców obszaru zdegradowanego.

Do najbardziej znaczących podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w pobliżu obszaru objętego analizą zaliczyć należy:

- Drutex S.A.
- Polmor sp. z o.o.
- Wireland sp. z o.o.

- FCPK Bytów sp. z o.o.
- PP „Kołaszewski”
- Metal Works PP o HHs Malek
- Spółdzielnia Inwalidów „Metal”
- Dabew sp. z o.o. sp.k.
- „Bagramet” sp.z o.o.
- Veolia Północ S.A.

W grupie możliwych partnerów procesu rewitalizacji wymienić można także podmioty ekonomii społecznej. Aktywizacja zawodowa odbywać się powinna także w przyszłości w oparciu o współpracę podmiotów publicznych tj. Powiatowego Urzędu Pracy z przedstawicielami działającego w Bytowie przedsiębiorstwa społecznego tj. wielobranżowej spółdzielni socjalna „Pionier”.

W wyniku przeprowadzonej ankietyzacji mieszkańców gminy Bytów aż 22,71% głosów przypadło na wskazanie rozwoju drobnej przedsiębiorczości, handlu i usług, jako potencjału rozwojowego obszaru „Miła” w Bytowie.

Diagnoza sfery gospodarczej powinna zostać osadzona także w ujęciu liczbowym w szerszej perspektywie terytorialnej i procesowej. Dane GUS za lata 2004-2014 dla Gminy Bytów wskazują na systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych z 2 047 do 2 388. W analizowanym przedziale czasowym liczba firm wzrosła więc o prawie 17%. Struktura podmiotów gospodarczych wskazuje na duże znaczenie firm jednoosobowych i mikroprzedsiębiorstw, które stanowią prawie 72% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Rozważając potencjał gospodarki Gminy Bytów należy wskazać, że w analizowanym okresie liczba spółek handlowych (generujących miejsca pracy) wzrosła z 69 do 101 podmiotów. Tak więc zanotowano wzrost na poziomie 46%.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie stopa bezrobocia w powiecie bytowskim na koniec marca 2016 r. wynosiła 18,2% (dla województwa pomorskiego 9,1%; dla całego kraju 10,3%). Na terenie Gminy Bytów status bezrobotnego posiadało wówczas 1 384 osób, podczas gdy na koniec marca 2015r. liczba bezrobotnych wynosiła 1 557 osób. Mimo że w powiecie mamy do czynienia z relatywnie trudną sytuacją na rynku pracy i wysokim poziomem bezrobocia w porównaniu do sytuacji w regionie i kraju, to jednak zauważalny jest trend spadkowy w zakresie liczby osób bezrobotnych. Sytuacja w samym mieście jest także zauważalnie lepsza niż na obszarach wiejskich czy też w innych gminach powiatu, ze względu na znaczną liczbę dużych zakładów pracy zlokalizowanych w Bytowie.

Podsystem przestrzenny

W zakresie analizy podsystemu przestrzennego dla analizowanego obszaru zdegradowano wartości krytyczne wskaźników obligatoryjnych i fakultatywnych wykraczające poza wartości referencyjne osiągnięły następujące wskaźniki:

- Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę,
- Wiek infrastruktury technicznej – drogowej, ciepłowniczej, wodno-ściekowej.

Wskaźniki dla obszaru „Miła” uwzględnione na etapie delimitacji w zakresie podsystemu przestrzennego charakteryzowały się stosunkowo niekorzystnymi wartościami (2 z 4 wskaźników wykazywało wartości krytyczne wykraczające poza wartości referencyjne).

Powierzchnia obszaru „Miła” wynosi 49 ha, co stanowi 5,58% ogółu powierzchni miasta. Obszar zdegradowany położony jest w centralnej części Bytowa w bezpośrednim sąsiedztwie śródmieścia i w bliskości terenów przemysłowych oraz obszarów zabudowy mieszkaniowej. Na terenie obszaru przeważa funkcja mieszkaniowa wielorodzinna z udziałem terenów zielonych (w tym ogródków działkowych) i usług publicznych. Na obszarze „Miła” zlokalizowane są ważne instytucje społeczne tj. MOPS, PCPR, Centrum Integracji Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Rehabilitacji Psychoruchowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Mimo to jednak na terenie dzielnicy występują istotne deficyty związane z zasobami lokalowymi ww. instytucji oraz organizacji pozarządowych działających na polu rozwoju społecznego. Na analizowanym obszarze brak jest dużych obiektów związanych z funkcją handlowo-usługową i przemysłową. Tereny zielone (park) oraz skwery śródosiedlowe nadają dzielnicy zielony charakter i przy założeniu wdrożenia działań rewitalizacyjnych o charakterze infrastrukturalnym, stanowią o dużym potencjale integracyjnym obszaru.

W wyniku przeprowadzonej ankietyzacji za najważniejsze czynniki wpływające na rozwój gminy uznano: poprawa infrastruktury (drogowej, wodociągowej i kanalizacyjnej) – 50,92% głosów ankietowanych, a także wzrost poziomu estetyki budynków, podwórek, itp. (45,05%).

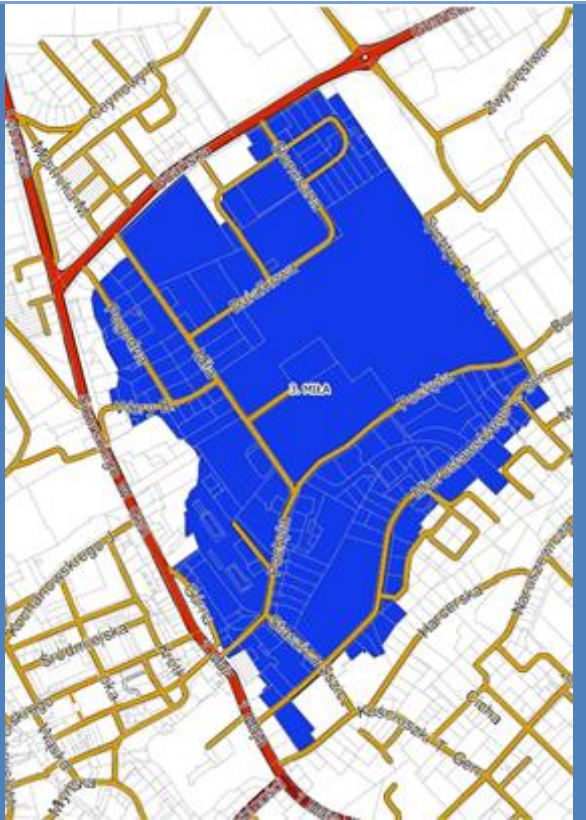
Jako największy atut obszaru „Miła” w Bytowie ankietowani wskazali obecność parku oraz występowanie dużej ilości terenów zielonych. Jako jeden z większych atutów osoby wskazały także dobre położenie/ lokalizację tego terenu oraz występowanie ogródków działkowych. Stan istniejący obszarów zielonych charakteryzuje się jednak niedostatecznym poziomem funkcjonalności i estetyki. Wśród najpilniejszych inwestycji do realizacji na obszarze „Miła” w Bytowie blisko 38% ankietowanych wskazało budowę / zagospodarowanie terenów zielonych.

Istniejąca zabudowa wielorodzinna wymaga wdrożenia działań o charakterze modernizacyjnym i termomodernizacyjnym. Część budynków wielorodzinnych nadal nie posiada podłączenia do sieci ciepłowniczej, w związku z czym w dzielnicy występuje zwiększona punktowa emisja zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw kopalnych w celach energetycznych.

Obszar „Miła” zlokalizowany jest w pewnym oddaleniu od głównych tras komunikacyjnych w Bytowie, przez co ominęła go większość prowadzonych w ostatnich latach samorządowych zadań związanych z budową i przebudową dróg. Komunikacja z obszarem śródmieścia odbywa się ciągiem ulicy Pochyłej lub Gdańskiej. Ulice dojazdowe oraz osiedlowe charakteryzują się znacznym poziomem wyeksploatowania i wymagają modernizacji i przebudowy. Do nieoptymalnej jakości życia mieszkańców przyczynia się również niedostateczna liczba miejsc parkingowych oraz deficyty infrastrukturalne w zakresie chodników i ciągów pieszych.

Wśród największych słabości na tym terenie wskazano zły stan infrastruktury drogowej, tak sądzi prawie połowa osób – 46,70% ankietowanych twierdzi, że ulice na tym obszarze są w bardzo złym stanie, brak tam także chodników i ścieżek rowerowych. W związku z powyższym wśród najpilniejszych inwestycji do realizacji na obszarze „Miła” w Bytowie znaczna połowa ankietowanych (59,42%) wskazała budowę/modernizację dróg i chodników.

Tabela 12 Karta obszaru zdegradowanego

Obszar „Miła”	
3	
POWIERZCHNIA OBSZARU: 0,49 km² (5,58 % powierzchni miasta) LICZBA LUDNOŚCI: 2 787 osób (16,79% ludności miasta)	
CHARAKTERYSTYKA OBSZARU: Obszar Miła położony jest w centralnej części Bytowa w bezpośrednim sąsiedztwie śródmieścia i w bliskości terenów przemysłowych oraz obszarów zabudowy mieszkaniowej. Na terenie obszaru przeważa funkcja mieszkaniowa wielorodzinna z udziałem usług publicznych i terenów zielonych (w tym ogródków działkowych). Charakter i wiek zabudowy oraz struktura społeczna wpływają na występowanie problemów infrastrukturalnych i społecznych.	PODSTAWOWE PROBLEMY SPOŁECZNE GOSPODARCZE I PRZESTRZENNE ZIDENTYFIKOWANE NA OBSZARZE
Podstawowe problemy społeczne: • ubóstwo, • patologie społeczne, • niski poziom aktywności społecznej.	
Podstawowe problemy gospodarcze: • niedostateczny poziom aktywności zawodowej i niedostateczny poziom dochodów gospodarstw domowych, • stosunkowo mała liczba podmiotów gospodarczych – nieoptymalny poziom przedsiębiorczości, • brak większych przedsiębiorców.	
Podstawowe problemy przestrzenne: • niski poziom infrastruktury drogowej i parkingowej, • zły stan techniczny budynków, • mała liczba miejsc integracji mieszkańców, • niedostateczna estetyka przestrzeni.	
PROBLEMY UJAWNIONE W WYNIKU KONSULTACJI SPOŁECZNYCH	
Dzięki partycypacji społecznej w ramach procesu tworzenia założeń do rewitalizacji obszaru w rezultacie przeprowadzonego badania ankietowego ujawniono, że przez mieszkańców najgorzej oceniane są następujące sfery (ponad 50% odpowiedzi „źle” lub „bardzo źle”): • oferta turystyczna (66% ocen negatywnych),	

- oferta lokalnego rynku pracy (64% ocen negatywnych),
- oferta kulturalna (64% ocen negatywnych),
- infrastruktura drogowa (53% ocen negatywnych).
- oferta dla seniorów (51% ocen negatywnych),
- poziom bezpieczeństwa na obszarze (51% ocen negatywnych),
- dostępność obiektów usługowo handlowych (51% ocen negatywnych).

Jako największe problemy społeczne mieszkańcy wskazali (ponad 30% wskazań):

- patologie społeczne (47% wskazań),
- brak miejsc wypoczynku i rekreacji (41% wskazań),
- niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu (35% wskazań).

MOCNE I SŁABE STRONY OBSZARU ORAZ JEGO POTENCJAŁ I ZAGROŻENIA

Mocne strony:

- lokalizacja obszaru w bliskości obszaru centralnego, usług handlowych i administracyjnych;
- duży potencjał instytucji publicznych i społecznych zlokalizowanych na terenie obszaru tj. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Centrum Integracji Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Rehabilitacji Psychoruchowej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny;
- potencjał organizacji pozarządowych oraz instytucji edukacyjnych tj. przedszkole czy gimnazjum wraz z boiskiem Orlik 2012;
- potencjał modernizacyjny istniejących budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz przestrzeni publicznych.

Słabe strony:

- wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na skutek niekorzystnych zmian w strukturze demograficznej co w efekcie prowadzić może do wyludniania się obszaru;
- występowanie poważnych problemów społecznych związanych z ubóstwem i wykluczeniem społecznym tj. dysfunkcje rodziny, przestępczość i przemoc w rodzinie, korzystanie z zasiłków o świadczeń w ramach pomocy społecznej itp.;
- infrastruktura rekreacyjna i integracji społecznej jest słabo rozwinięta – brak jest zagospodarowanych miejsc przeznaczonych do wypoczynku, rekreacji, a także placów zabaw dla dzieci, brak spełniających standardy obiektów kubaturowych służących integracji mieszkańców;
- niezadowalający stan infrastruktury technicznej budynków oraz występowanie niskiej emisji;
- niezadowalający stan infrastruktury drogowej i komunikacyjnych (w tym ciągów pieszych) oraz niedostateczna liczba miejsc parkingowych.

Szanse:

- wdrożenie zadań rewitalizacyjnych w ramach kompleksowego programu zakładającego działania w zakresie podsystemów społecznego, gospodarczego i przestrzennego;
- wykorzystanie potencjału obszaru związanego z jego położeniem, potencjałem rozwojowym oraz aktywnością organizacji społecznych i samorządowych;
- wykorzystanie środków pomocowych w ramach źródeł zewnętrznych, w tym unijnych.

Zagrożenia:

- brak koordynacji działań rewitalizacyjnych lub podejmowanie niepełnego pakietu przedsięwzięć o ograniczonym zasięgu oddziaływania;

- narastanie problemów demograficznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa oraz procesem migracji osób w wieku produkcyjnym na pozostałe obszary Miasta oraz na obszar wiejski gminy;
- wpływ czynników zewnętrznych związanych z dynamiką rozwoju Miasta i Gminy Bytów, koniunkturą gospodarczą w kraju, dostępnością środków pomocowych, sferą normatywną, czy poziomem inwestycji podmiotów spoza obszaru „Miła”.

LISTA POTENCJALNYCH PARTNERÓW WRAZ Z NAJWAŻNIEJSZYMI PODEJMOWANYMI DZIAŁANIAM

Potencjalni partnerzy społeczni:

- Bytowskie Stowarzyszenie Oświatowe
- Stowarzyszenie Miłośników i Animatorów Kultury „Bazuny”
- Stowarzyszenie Kaszubsko – Pomorskie Bractwa Rycerzy Zamku Bytowskiego
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Pomóż mi”
- Stowarzyszenie Nazaret im. Filipa Neri
- Polski Związek Działkowców im. „Odrodzenie”
- Stowarzyszenie Kobiet na Rzecz Kobiet i Rodziny
- Fundacja „Sprawni inaczej”
- Parafia p.w. Św. Katarzyny i Św. Jana Chrzciciela w Bytowie
- Parafia p.w. Świętego Filipa Neri
- Stowarzyszenie „Jesteśmy”
- Stowarzyszenie seniorzybytow.pl
- Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział Bytów
- Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej
- Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca im. Zawiszy Czarnego

Potencjalni partnerzy gospodarczy:

- DRUTEX S.A.,
- MZBK Sp. z o.o.,
- VEOLIA PÓŁNOC S.A.,
- ELWOZ Sp. z o.o.
- Bytowska Spółdzielnia Mieszkaniowa
- MZBK sp. z o.o.
- Veolia Północ S.A.
- ELWOZ sp. z o.o.
- Przedsiębiorcy skupieni w Cechu Rzemiosł
- Największe przedsiębiorstwa działające na terenie miasta Bytów
- Kaszubski Inkubator Przedsiębiorczości „STOLEM”
- Bytowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Bytowie

Pozostali potencjalni partnerzy niesamorządowi:

- Bytowska Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Polski Związek Działkowców im „Odrodzenie”,
- Miejski Klub Sportowy „Bytovia”,
- Bytowski Klub Żeglarski,
- Kaszubski Inkubator Przedsiębiorczości STOLEM w Bytowie

- Wspólnoty mieszkaniowe zlokalizowane na obszarze „Miła”
- Organizacje sektora pozarządowego obejmujące swym działaniem obszar „Miła”

OGÓLNY OPIS PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ WRAZ Z OKREŚLENIEM WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ

Podjęmowanie inicjatyw w kierunku ożywienia obszaru zdegradowanego, mając na uwadze rewitalizację społeczną i infrastrukturalną oraz aktywizację gospodarczą, powinno odbywać się w sposób partnerski, w odpowiedzi na precyzyjnie zidentyfikowane problemy. Warunkiem powodzenia jest synergia działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

W celu pogłębienia diagnozy podjęto działania, takie jak spotkania z mieszkańcami, spotkania z administratorami wspólnot mieszkaniowych, rozmowy członków zespołu roboczego z potencjalnymi partnerami, spotkania z zespołem konsultacyjno-doradczym, ankietyzacja, jej wyniki oraz spostrzeżenia, uwagi, postulaty zgłaszane podczas studyjnych spacerów.

2. Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji

Określona dla obszaru zdegradowanego wizja rozwoju to punkt docelowy w przyszłości, który zostanie osiągnięty dzięki wdrożeniu działań przewidzianych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Do jej określenia niezbędne było rozważenie uwarunkowań lokalnych i wniosków z diagnozy, a także analizy słabych i silnych stron oraz szans i zagrożeń. Wizja to konkretyzacja oczekiwań mieszkańców i samorządu w jasno określonej perspektywie czasowej. Jednak motywem stworzenia wizji prócz aspektu wizualizacji spodziewanych efektów było zobrazowanie koniecznego zobowiązania dla wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji oraz wzmocnienie poziomu ich motywacji.

- Jakość życia mieszkańców systematycznie rośnie.
- Zmniejsza się skala patologii społecznych i maleją zagrożenia związane z wykluczeniem społecznym mieszkańców.
- Rośnie poziom bezpieczeństwa publicznego i zdrowotnego o czym świadczą statystyki oraz badania opinii mieszkańców.
- Mieszkańcy coraz powszechniej angażują się w lokalne inicjatywy obywatelskie oraz uczestniczą w wydarzeniach integracyjnych.
- Mieszkańcy korzystają z rozwiniętej oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej w otoczeniu funkcjonalnych przestrzeni miejskich.
- Dzięki wyższym kwalifikacjom zawodowym oraz zwiększeniu kompetencji cyfrowych zaktywizował się lokalny rynek pracy.
- Rozwijają się inicjatywy gospodarcze, w tym ekonomia społeczna.
- Prężnie działający sektor pozarządowy aktywizuje społeczność lokalną.
- Mieszkańcy korzystają z wysokiej jakości usług społecznych w dostępnych i przyjaznych instytucjach.

WIZJA ROZWOJU OBSZARU „MIŁA”

3. Cele szczegółowe rewitalizacji oraz założenia procesu

Następnym krokiem, po wskazaniu wizji rozwoju, jest jej konkretyzacja w postaci dookreślonych celów procesu rewitalizacji. Cel główny i cele szczegółowe – ukierunkowane na sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną – wyznaczać będą obszary zaplanowanych do realizacji zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych. Przyjęto zasadę konstrukcji celów opartą o metodologię SMART (ang. *specific, measurable, ambitious, realistic, time-bound*), zgodnie z którą cele muszą być konkretne i zawierające jasny oraz zrozumiały przekaz, możliwe do ilościowego pomiaru przy pomocy wskaźników, realne i możliwe do osiągnięcia, ambitne, a także dookreślone w konkretnej perspektywie czasowej.

Tak skonstruowane cele uzasadnione koniecznością zniwelowania zidentyfikowanych problemów oraz postulatem realizacji określonej wizji powinny obejmować wszystkie sfery rozwoju i dotyczyć zarówno mieszkańców, jak i władz samorządowych i urzędników, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych oraz pozostałych interesariuszy rewitalizacji.

CEL GŁÓWNY: **PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARU „MIŁA” I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**

1	ZAPEWNIENIE ROZWOJU SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW	
	1.1. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla mieszkańców z grup zagrożonych wykluczeniem 1.2. Zwiększenie poziomu integracji społecznej i wzrost dostępności oferty rekreacyjnej i kulturalnej 1.3. Wzmacnianie odpowiedzialności obywatelskiej oraz stymulowanie lokalnej aktywności społecznej 1.4. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zdrowotnego mieszkańców	
2	AKTYWIZACJA ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW	
	2.1. Zwiększenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz umiejętności niezbędnych na rynku pracy 2.2. Rozwój zróżnicowanych form wsparcia przedsiębiorczości, w tym zwiększenie potencjału podmiotów ekonomii społecznej 2.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w grupie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 2.4. Rozwój alternatywnych kanałów informacji służących aktywizacji zawodowej mieszkańców	
3	WZROST DOSTĘPNOŚCI WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH	
	3.1. Wzrost potencjału organizacji pozarządowych 3.2. Rozwój kwalifikacji i kompetencji kadr instytucji świadczących usługi społeczne 3.3. Zwiększenie potencjału instytucji oferujących usługi społeczne poprzez redukcję deficytów lokalowych, sprzętowych i organizacyjnych 3.4. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie możliwych form wsparcia w wyniku realizacji działań informacyjno-promocyjnych	
4	ZAPEWNIENIE PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI MIEJSKIEJ I EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA	
	4.1. Poprawa funkcjonalności ogólnodostępnych przestrzeni publicznych, w tym dostosowanie ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami 4.2. Usprawnienie powiązań komunikacyjnych i transportowych oraz zapewnienie optymalnego poziomu mobilności miejskiej 4.3. Poprawa jakości infrastruktury podstawowej z zakresu usług komunalnych 4.4. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz rozwijanie gospodarki niskoemisyjnej	

Cel główny sformułowany na potrzeby niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji związany jest z pojęciami *jakości życia* oraz *wykluczenia społecznego*.

Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO – ang. *World Health Organisation*) *jakość życia* to spostrzeganie przez osobę własnej sytuacji życiowej w kontekście uwarunkowań kulturowych, systemu wartości oraz w związku ze swoimi celami, normami i zainteresowaniami⁷. W oparciu o definicję jakości życia sformułowaną przez WHO, w 1997 roku Saxena i Orley wyodrębnili następujące czynniki, składające się na jakość życia jednostki: zdrowie fizyczne, stan psychiczny, stopień niezależności, relacje z innymi ludźmi oraz środowisko, w jakim żyje dana osoba⁸. Tak postrzegana jakość życia jest więc subiektywnym odczuciem danej osoby i zależy od szeregu czynników składających się na wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego. Podstawą jednak do określenia poziomu jakości życia jest człowiek, jego potrzeby, pragnienia i ambicje.

Natomiast pojęcie *wykluczenia*, odnosić należy do okoliczności, w których dana osoba zostaje, pozbawiona zdolności do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, korzystania z podstawowych praw, instytucji publicznych, usług lub rynków, które powinny być w danej sytuacji dostępne dla każdego⁹. Można wymienić szeroki katalog osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wśród nich należy wskazać m.in. osoby z niepełnosprawnościami, seniorów, osoby długotrwale bezrobotne, odbiorców pomocy społecznej, rodziny dysfunkcyjne z problemami wychowawczymi, dzieci i młodzież z różnymi deficytami, samotnych rodziców w trudnej sytuacji życiowej, osoby uzależnione i współuzależnione (członkowie rodzin osób uzależnionych), więźniów opuszczających zakłady karne oraz młodzież opuszczającą zakłady poprawcze itd.

Głównym celem wdrażania działań rewitalizacyjnych jest zapewnienie optymalnego poziomu jakości życia mieszkańców obszaru „Miła” w Bytowie i przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego powodowanym przez uwarunkowania rodzinne, zawodowe czy też środowiskowe.

Tak określony cel główny wymaga podjęcia szeregu działań w zróżnicowanych obszarach, skierowanych na zniwelowanie zarówno przyczyn, jak i skutków zidentyfikowanych problemów. Zadania te realizowane powinny być przez zróżnicowany katalog współpracujących podmiotów publicznych (w tym samorządowych), pozarządowych i gospodarczych. Interwencja powinna być ukierunkowana na wszystkich interesariuszy ze szczególnym uwzględnieniem takich grup, jak dzieci i młodzież, seniorzy, a także osoby dorosłe (w tym szczególnie nieaktywne zawodowo lub dotknięte problemami społecznymi). Pewną część zadań, ze względu na postulat integracji społecznej, należy zaplanować dla całej populacji zamieszkującej obszar „Miła” objęty niniejszym Lokalnym Programem Rewitalizacji.

⁷*Jakość życia - definicje i sposoby jej ujmowania*, E. Papuć, Curr.Probl. Psychiatrii, 2011, 12(2).

⁸*Quality of life assesment. The World HealthOrgani-zationperspective*, S. Saxena, J. Orley, Eur. Psychiatrii, 1997, 12(supp. 3).

⁹*System pomocy rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym w Polsce*, Ekspertyza przygotowana w ramach projektu EAPN Polska – razem na rzecz Europy Socjalnej.

Cel szczegółowy nr 1

ZAPEWNIENIE ROZWOJU SPOŁECZNEGO MIESZKAŃCÓW

Na potrzeby niniejszego dokumentu zdecydowano się przyjąć szerokie podejście do rozwoju społecznego zbliżone do idei twórców Human Development Report (HDR). Pierwszy Raport o rozwoju społecznym wydany został w 1990 roku i był przejawem nowego myślenia o rozwoju. W pochodzącym z języka angielskiego pojęciu *human development* (tłumaczonym jako *rozwój społeczny*) połączono ze sobą koncepcję rozwoju jako zaspokajania podstawowych potrzeb oraz jako poszerzania ludzkich możliwości.

W kontekście tak rozumianego celu szczegółowego aktywizacja rozwoju społecznego na obszarze zdegradowanym w Bytowie – w rejonie ulicy Miłej – będzie dotyczyć:

- poszerzania **kapitału społecznego** – opartego na integracji społecznej i aktywności obywatelskiej, wzajemnym zaufaniu i poszanowaniu dobra wspólnego, zapewnieniu odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa publicznego¹⁰,
- stymulowania **kapitału ludzkiego** – związanego w większym stopniu z rozwojem osobistym poszczególnych mieszkańców, ograniczeniem czynników zwiększających ryzyko wystąpienia dysfunkcji rodzin, zapewnieniem bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

Działania związane bezpośrednio z aktywizacją zawodową, ze względu na swoją specyfikę, zostały wyłączone z przedmiotowego celu i wskazane do realizacji jako odrębny cel szczegółowy.

Dla zapewnienia realizacji rozwoju społecznego niezbędne jest wdrożenie kompleksowego programu wsparcia dla mieszkańców borykających się z problemami. Jednym z podstawowych wyróżników obszaru „Miła” – wpływających na jego wybór jako terenu zdegradowanego dla celów rewitalizacji – była wysoka liczba osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Objawia się to zarówno w postaci wysokiego poziomu ubóstwa, problemów z długotrwałym bezrobociem mieszkańców, jak i w formie występujących trudności opiekuńczych i wychowawczych czy też problemów dotyczących nałogów i przemocy w rodzinie. Istniejący system nie zapewnia optymalnego poziomu wsparcia adresowanych do grup zagrożonych wykluczeniem tj. bezrobotni, osoby uzależnione i współuzależnione, dzieci i młodzież, seniorzy. Właśnie do tych grup mieszkańców powinno być kierowane kompleksowe wsparcie m.in. w formie działań wspomaganych, pomocy asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, specjalistycznego doradztwa, umożliwienia udziału w warsztatach itp. Istotne jest także zapewnienie synergii działań dzięki połączeniu potencjału instytucji pomocy społecznej, ochrony zdrowia i rynku pracy oraz organizacji pozarządowych i innych partnerów prywatnych. Podmioty te w sposób szczególny wspierać mogą także działania związane ze stymulowaniem lokalnej aktywności obywatelskiej mieszkańców. Drogą do przewyżczenia

¹⁰ Za: *Bowling Alone: America's Declining Social Capital*, Robert D. Putnam, 1995: *Kapitał społeczny to te cechy organizacji społecznych, takich jak sieci (układy) jednostek lub gospodarstw domowych oraz powiązanych z nimi norm i wartości, które kreują efekty zewnętrzne dla całej wspólnoty (...). Dobrze powiązana jednostka w słabo powiązanej społeczności nie jest tak produktywna, jak dobrze powiązana jednostka w dobrze powiązanej społeczności. A nawet słabo powiązana jednostka może czerpać korzyści ze skutków ubocznych życia w dobrze powiązanej społeczności. Kapitał społeczny może być zatem jednocześnie »dobrem prywatnym« i »dobrem publicznym«. Niektóre korzyści z inwestowania w kapitał społeczny przypadają osobom postronnym, inne zaś promują własne interesy osoby dokonującej inwestycji*”.

problemów społecznych i budowania kapitału społecznego mogą być także inicjatywy integrujące społeczność lokalną. Integracja, jako przeciwieństwo wykluczenia, związana jest ściśle z postulatem pełnego uczestnictwa ludzi w życiu społecznym, w tym także w zakresie usług wsparcia i równego dostępu do dóbr i usług. Celom integracyjnym służyć powinny takie działania stymulujące aktywny wypoczynek, jak zajęcia ruchowe i warsztatowe, imprezy plenerowe i festyny, promocja sportu, turystyka poznawcza i aktywna, wydarzenia kulturalne i popularnonaukowe. W tym przypadku poza wcześniej wymienionymi podmiotami należy rozważyć współudział instytucji kultury, artystów i animatorów kultury, instytucji zajmujących się sportem i rekreacją oraz grup nieformalnych i przedsiębiorców. Podejmowane działania powinny promować aktywność fizyczną, intelektualną i społeczną. Inicjatywy te kierowane powinny być do zróżnicowanych wiekowo grup odbiorców, charakteryzujących się specyficznymi potrzebami. Realizację zadań aktywizujących kapitał ludzki i społeczny należy zsynchronizować z prowadzonymi równolegle działaniami zwiększającymi bezpieczeństwo publiczne i zdrowotne mieszkańców. Dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego należy rozważyć prowadzenie działań zwiększających świadomość społeczną oraz poczucie odpowiedzialności za dobro wspólne. W sposób szczególny należy ukierunkować wsparcie na grupę dzieci i młodzieży, w której notowane są problemy wychowawcze i konflikty z prawem. Zakłada się także wdrażanie komplementarnych działań infrastrukturalnych w ramach celu szczegółowego nr 4.1. dotyczącego poprawy funkcjonalności ogólnodostępnych przestrzeni publicznych. W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego rozważyć należy realizację zadań związanych przede wszystkim z profilaktyką i edukacją zdrowotną.

Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji w zakresie niniejszego celu szczegółowego będzie skutkowało tworzeniem warunków dla wysokiej aktywności mieszkańców w środowisku optymalnego wsparcia dla osób i rodzin borykających się z problemami. W efekcie, dzięki kształtowaniu i wzmacnianiu samodzielności oraz postaw prorodzinnych, prospołecznych i obywatelskich oraz proekologicznych i prozdrowotnych, możliwe będzie podniesienie jakości życia zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i poszczególnych mieszkańców.

Cel szczegółowy nr 2

AKTYWIZACJA ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW

Zgodnie z zapisami diagnozy zawartej w *Strategii Rozwoju Kraju 2020* (Warszawa 2012) bezrobocie jest jedną z podstawowych przyczyn wykluczenia społecznego w Polsce. Przewidziana do realizacji w ramach niniejszego celu szczegółowego aktywizacja zawodowa związana będzie z postulatem ograniczenia niekorzystnych skutków bezrobocia. Wśród konsekwencji indywidualnych wymienić można: pogorszenie standardu życia i poczucie obniżenia własnego statusu, ograniczenie uczestnictwa w życiu społecznym, obniżenie poczucia własnej wartości, zaburzenia zdrowia psychicznego i objawy depresyjne, reakcje emocjonalne (w tym agresja) i zaburzenia poznawcze oraz zwiększenie zagrożenia nałogami¹¹. Odnotować należy także występowanie konsekwencji rodzinnych (przyczyna dysfunkcyjności rodzin) oraz społecznych. Wśród tych ostatnich należy wspomnieć m.in. o dużych

¹¹Bezrobocie, *Podręcznik Pomocy Psychologicznej*, A. Bańka, 1992; *Psychologia pracy i organizacji*, N. Chmiel, 2003.

kosztach świadczeń socjalnych oraz podwyższonych podatkach, niewykorzystanym potencjale pracy ludzkiej i nasileniu patologii społecznych.

Planowane działania w ramach niniejszego celu powinny być skierowane na podniesienie kompetencji (w tym kompetencji cyfrowych) i kwalifikacji zawodowych oraz na zwiększenie poziomu wiedzy i umiejętności osób objętych wsparciem. Skutkiem planowanych zadań powinna być aktywizacja lokalnego rynku pracy zarówno na poziomie zasobów pracy, jak i potencjału podmiotów gospodarczych i wspierających. W związku z tym zakres wsparcia powinien obejmować stymulowanie postaw przedsiębiorczych, rozwój podmiotów ekonomii społecznej oraz zwiększenie potencjału instytucji i organizacji zajmujących się pośrednictwem pracy i aktywizacją zawodową mieszkańców. Oprócz działań związanych z organizacją kursów zawodowych i bezpośrednim wsparciem dla osób pozostających bez pracy, wyjątkowo ważne jest też kreowanie inicjatyw w sferze świadomości obywatelskiej w kontekście zrozumienia własnych aspiracji i potencjałów, poszukiwania silnych stron oraz dążenia do zdobywania nowych umiejętności. Ważną rolę odgrywa wspieranie przedsiębiorczości w branżach innowacyjnych oraz w zawodach o największym zapotrzebowaniu lokalnego rynku pracy. Wszystkie działania aktywizujące lokalny rynek pracy powinny być prowadzone we współpracy z partnerami społecznymi przy wykorzystaniu możliwie wszechstronnych kanałów informacyjnych obejmujących także sferę cyfrową i środowisko lokalne mieszkańców.

Konsekwencją prowadzonych działań będzie nie tylko wzrost liczby zatrudnionych i spadek bezrobocia, ale także zwiększenie poziomu życia i wspomnianych w ramach celu nr 1 kapitałów ludzkiego i społecznego. Możemy wówczas mówić o synergicznym charakterze wpływu obu celów szczegółowych.

Cel szczegółowy nr 3

WZROST DOSTĘPNOŚCI WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPOŁECZNYCH

Zarówno aktywizacja zawodowa, jak i stymulowanie rozwoju społecznego jest możliwe jedynie w środowisku efektywnie działających instytucji wspierających, zapewniających najwyższą jakość dostępnych dla mieszkańców usług społecznych.

Oferta instytucji oferujących usługi społeczne, zaangażowanych w realizację celów Lokalnego Programu Rewitalizacji w Bytowie, powinna być kompleksowa i wzajemnie się uzupełniająca. Bowiem głównym motywem jej kreowania jest optymalna odpowiedź na problemy zidentyfikowane w obrębie grup o największym zagrożeniu wykluczeniem społecznym, w tym: seniorów, osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży, osób bezrobotnych itd.

Podejmowane działania skierowane zostaną m.in. na wypełnienie deficytów o charakterze organizacyjnym oraz sprzętowym i lokalowym. Są one powodem nieadekwatnej do potrzeb skali oddziaływania podmiotów aktywizujących rynek pracy. Przewiduje się także zadania zwiększające poziom kwalifikacji, wiedzy i umiejętności pracowników instytucji, w celu zwiększenia jakości i efektywności oferowanych usług społecznych dla mieszkańców. Priorytetem w przypadku projektów o charakterze inwestycyjnym będzie zapewnienie komplementarności z działaniami „miękkimi” służącymi takim celom, jak aktywizacja zawodowa, integracja społeczna, zwiększenie uczestnictwa w kulturze, polepszenie oferty rekreacyjnej i sportowej, czy też zwiększenie potencjału organizacji pozarządowych. Wszystkie podejmowane działania powinny prowadzić do zwiększenia wolumenu

i/lub jakości oferty usług społecznych oraz do podniesienia ich dostępności dla wszystkich mieszkańców, w tym mieszkańców z niepełnosprawnościami. Zwiększenie dostępności związane może być zarówno z likwidacją barier architektonicznych, jak i barier cyfrowych oraz z zapewnieniem obsługi dla osób ze specjalnymi potrzebami. Prowadzone zadania inwestycyjne wykazywać będą zgodność z zasadami uniwersalnego projektowania¹².

Zgodnie z postulatami *Strategii Sprawne Państwo 2020* (Warszawa 2012) w ramach celu nr 3 jednym z ważniejszych aspektów rozwoju instytucji oferujących usługi publiczne będzie wdrożenie optymalnych kanałów informacyjnych dla mieszkańców, w tym w zakresie informacji na temat możliwych form wsparcia.

Zrealizowanie konkretnych zadań i projektów w ramach niniejszego celu szczegółowego skutkować będzie zwiększeniem efektywności sektora usług publicznych. Dzięki temu spodziewane jest także osiągnięcie wyższych wskaźników realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji wskazanych dla pozostałych celów szczegółowych.

Cel szczegółowy nr 4

ZAPEWNIENIE PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI MIEJSKIEJ I EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

Dla zapewnienia pierwszych dwóch celów szczegółowych definiowanych na poziomie danego mieszkańca oraz społeczności lokalnej kluczowa jest realizacja zadań zmierzających do poprawy funkcjonalności dostępnych dla wszystkich przestrzeni publicznych. Dostępnych dla wszystkich, czyli także dla osób z niepełnosprawnościami. Przy planowaniu konkretnych zadań inwestycyjnych należy więc zachować zgodność z zasadami uniwersalnego projektowania. Poprawa funkcjonalności i jakości przestrzeni publicznych, szczególnie w zakresie modernizacji infrastruktury rekreacyjnej i sportowej oraz zieleni miejskiej, powinna umożliwić także realizację zadań objętych celem szczegółowym nr 1.2 Zwiększenie poziomu integracji społecznej i wzrost dostępności oferty rekreacyjnej i kulturalnej. Do realizacji powinny zostać przeznaczone przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem zieleni osiedlowej oraz ogólnodostępnych skwerów, placów zabaw, boisk i kortów, siłowni zewnętrznych itp.

Dla zapewnienie trwałego i kompleksowego rozwoju obszaru „Miła” niezbędne jest także wdrożenie rozwiązań usprawniających powiązania komunikacyjne i zwiększających poziom dostępności przestrzeni i mobilności mieszkańców. W związku z tym Lokalny Program Rewitalizacji zakładać powinien przebudowę istniejących i budowę nowych ciągów pieszych, rowerowych oraz ulic prowadzących ruch kołowy. Ze względu na wymogi związane z mobilnością miejską oraz mając na

¹²Projektowanie uniwersalne jest to projektowanie produktów i środowiska, które mogą być użytkowane przez wszystkich ludzi, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Definicja ta została podparta siedmioma zasadami projektowania uniwersalnego, określonymi przez The Center of Universal Design Uniwersytetu Północnej Karoliny (USA): (1) Użyteczność dla osób o różnej sprawności (*ang. Equitable Use*), (2) Elastyczność w użytkowaniu (*ang. Flexibility in Use*), (3) Proste i intuicyjne użytkowanie (*ang. Simple and Intuitive Use*), (4) Czytelna informacja (*ang. Perceptible Information*), (5) Tolerancja na błędy (*ang. Tolerance for Error*), (6) Wygodne użytkowanie bez wysiłku (*ang. Low Physical Effort*), (7) Wielkość i przestrzeń odpowiednie dla dostępu i użytkowania (*ang. Size and Space for Approach and User*).

(źródło: *Przestrzeń Publiczna Przyjazna Seniorom* Poradnik RPO, M. Wysocki, 2015).

uwadze postulat ograniczenia niskiej emisji w transporcie należy zapewnić realizację inwestycji obejmujących w szczególności ciągi piesze oraz pieszko-rowerowe i ścieżki rowerowe. Niezbędne jest także przeprowadzenie przedsięwzięć związanych z przebudową dróg lokalnych i likwidacją deficytów w zakresie miejsc parkingowych. Wśród działań towarzyszących przeprowadzone powinny być inwestycje dotyczące modernizacji i budowy systemu oświetlenia ulicznego oraz systemu monitoringu wizyjnego (ściśle związane także z realizacją celu szczegółowego nr 1.4 Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego i zdrowotnego mieszkańców). Zadania inwestycyjne dotyczyć powinny również zapewnienie niezbędnej obsługi komunikacyjnej oraz dojść pieszych do szkół, instytucji użyteczności publicznej oraz siedzib podmiotów świadczących usługi społeczne. Niezbędne jest także zapewnienie bezpieczeństwa mobilności mieszkańców poprzez przebudowę schodów i pochylni na terenach o dużych wahaniami wysokości względnych (szczególnie w kontekście potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami).

W ramach zadań inwestycyjnych zmierzających do realizacji celu szczegółowego nr 4 uwzględnić należy również rozwiązania wpływające na zniwelowanie deficytów zidentyfikowanych na poziomie komunalnej infrastruktury podstawowej. Podjęcia działań wymaga infrastruktura kanalizacyjna m.in. w zakresie przebudowy i budowy kolektorów deszczowych, w celu wyeliminowania niebezpieczeństwa podtopień budynków oraz zniszczenia mienia publicznego i prywatnego. Wskazane są także działania w zakresie uporządkowania gospodarki odpadowej, w tym infrastruktury segregacji odpadów i wiat śmietnikowych.

Realizacja celu szczegółowego będzie możliwa także poprzez zmniejszenie emisji z lokalnych źródeł ciepła będących źródłami niskiej emisji na obszarze objętym działaniami rewitalizacyjnymi. Zidentyfikowano szereg budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz obiektów użyteczności publicznej, dla których wskazane i wykonalne jest podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. Inwestycje te wymagać będą wdrożenia rozwiązań ciepła systemowego obejmujących przebudowę i rozbudowę istniejącej sieci ciepłowniczej w Bytowie oraz budowę nowych przyłączy i węzłów cieplnych. Dla części budynków wielorodzinnych zlokalizowanych na obszarze „Miła” możliwe i pożądane jest zrealizowanie prac termomodernizacyjnych, pod warunkiem przeprowadzenia niezbędnych audytów energetycznych potwierdzających konkretne zapotrzebowanie. Efektem zrealizowanych działań będzie nie tylko zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery, ale także polepszenie warunków zdrowotnych życia mieszkańców.

Realizacja zadań związanych z rozwojem przyjaznej przestrzeni miejskiej oraz kształtowaniem gospodarki niskoemisyjnej wpłynie w bardzo widoczny dla mieszkańców sposób na wzrost jakości życia. Zrealizowane działania ułatwią codzienne funkcjonowanie mieszkańców i poprawią możliwości komunikacyjne, zapewnią możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego oraz przyczynią się do polepszenia stanu środowiska naturalnego.

4. Narzędzia realizacji celów

Mając na uwadze wdrożenie i osiągnięcie zaplanowanej wizji rozwoju oraz realizację wskazanych celów rewitalizacji podjęto decyzję o przygotowaniu kompleksowego zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego o charakterze partnerskim i skierowaniu go do realizacji przy wsparciu ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP)*.

Uzyskanie dofinansowania ze środków RPO WP wymaga priorytetyzacji dla zadań o charakterze społecznym (tzw. działania miękkie) przy uzupełniającej roli przedsięwzięć infrastrukturalnych (tj. zadań inwestycyjnych). Postulowany projekt zintegrowany składa się z pakietów działań (podprojektów) służących rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej na terenie obszaru zdegradowanego.

Szczegółowe zestawienie projektów wraz z proponowanym finansowaniem znajduje się także w załączniku nr 3 *Indykacyjny plan finansowy*.

Ponadto dla skuteczniejszego osiągnięcia zaplanowanej wizji i rozwoju i pozytywnych przemian zaplanowano katalog zadań, które mają charakter uzupełniający i są spójne z tymi, które wymieniono w pakiecie zintegrowanym.

Zadania i projekty, które dedykowane i adresowane są w szczególności do obszaru „Miła” zaliczyliśmy również do zadań podstawowych. Wymieniamy dokładnie ich umiejscowienie, szacunkową wartość jak i przewidywany czas realizacji. Są one uwzględnione zarówno w wieloletniej prognozie finansowej gminy Bytów, jak i w opracowywanych i przygotowywanych planach. Wykaz ten przewiduje również zamiar korzystania przy ich realizacji z różnych źródeł finansowania – zarówno własnych jak i zewnętrznych.

Dobór zadań został tak skonstruowany, aby spełniona została zasada spójności z planistycznymi dokumentami gminy, jak i zasada komplementarności problemowej oraz przestrzennej. Szczegółowe zestawienie projektów wraz z proponowanym finansowaniem znajduje się w załączniku nr 3.

W katalogu tego załącznika umieściliśmy też zadania uzupełniające, które często wykonywane bądź planowane na całym obszarze miejskim i wiejskim w sposób znaczący mogą się przyczynić do ograniczenia bądź eliminowania negatywnych zjawisk, jakie występują na obszarze poddanym szczególnej interwencji.

Intensywność ich realizacji planujemy dopasowywać do wyników ewaluacji, jakiemu poddany zostanie cały proces rewitalizacji w okresie do 2023r.

5. Komplementarność programu

Komplementarność polega na uzupełnianiu się projektów zapobieganiu ich powielania, dzięki czemu efekty podejmowanych działań będą wzmacniane, a środki wydatkowane będą bardziej racjonalnie. Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, w szczególności komplementarności przestrzennej, problemowej, proceduralno - instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

5.1 Komplementarność przestrzenna

Podejmowane działania będą miały istotny wpływ na uporządkowanie ładu przestrzennego na całym rewitalizowanym obszarze. Skoncentrowane na najbardziej zdegradowanych jego fragmentach, poprawią nie tylko funkcjonalność i estetykę obszaru, ale podniosą zdecydowanie standard życia jego mieszkańców – przyczyniając się jednocześnie do rozwoju przedsiębiorczości.

Infrastrukturalne projekty rewitalizacyjne ukierunkowane są głównie na renowację najbardziej zniszczonej tkanki miejskiej, czyli na obszary znajdujące się wzdłuż uzupełniających się ulic: ul. Pochyłej i Miłej. Ulice te stanowią nie tylko ważną oś komunikacyjną dla całego obszaru „Miła”, wkomponowane są również dobrze w cały układ komunikacyjny miasta – można więc założyć pozytywny efekt synergii z pozostałymi planowanymi, bądź już zrealizowanymi projektami miejskimi.

Ze względu na usytuowanie na obszarze „Miła” wielu instytucji publicznych – zdecydowanie polepszy się komfort dostępu do tych miejsc, jak i sam fakt przebywania na tym obszarze. Wszystkie planowane zadania wpisują się w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bytów – przyjętego w formie uchwały przez Radę Miejską w Bytowie dnia 31.10.2012 r.

5.2 Komplementarność problemowa

W Lokalnym Programie Rewitalizacji zapewniona została także komplementarność problemowa. Wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne związane z renowacją bądź zagospodarowaniem najbliższego otoczenia związane są ściśle z zamierzeniami modernizacji dróg i ścieżek, dając efekt spójnego działania. Planowana poprawa dostępności do miejsc instytucji publicznych, do miejsc umożliwiających większą integrację, do miejsc bezpiecznego wypoczynku i rekreacji – umożliwi budowanie pozytywnych więzi, a tym samym wzmocni elementy organizowania aktywnych wspólnot.

Działania rewitalizacyjne związane z poprawą infrastruktury technicznej będą miały wpływ nie tylko na poprawę wizerunku przez mieszkańców otaczającej ich przestrzeni, ale również zdecydowanie zwiększą jakość życia w zakresie bezpieczeństwa, uporządkowanego ładu przestrzennego, jak i poprawy jakości środowiska naturalnego.

Wszystkie planowane do realizacji zadania, zarówno podstawowe, jak i uzupełniające tak zostały dobrane, aby nie pominąć żadnego z analizowanych podsystemów (społecznego, gospodarczego ani przestrzennego). Oznacza to, że projekty dopełniają się tematycznie, dając możliwość zrównoważonego rozwoju na wszystkich analizowanych płaszczyznach.

Główny aspekt celowościowy realizacji zadań rewitalizacyjnych na obszarze zdefiniowanym jako problemowy, jest przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez kreowanie kompleksowego i trwałego rozwoju społecznego, gospodarczego i zapewnienie spójności przestrzennej.

Tak szeroko określony cel wymagał opracowania spójnego pakietu zadań z różnych dziedzin, skierowanych do zróżnicowanych grup interesariuszy rewitalizacji, przy uwzględnieniu potrzeb zidentyfikowanych podczas diagnozy obszaru „Miła”. Logika interwencji dla poszczególnych zadań została zobrazowana w poniższej tabeli.

Tabela 13 Logika interwencji dla zadań planowanych w ramach zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego dla obszaru „Miła”

Nazwa zadania	Problem na jaki odpowiada zadanie	Oczekiwane oddziaływanie realizacji zadania	Realizowane cele szczegółowe
Usługi aktywnej integracji organizowane przez CIS w Bytowie – Zadanie: Reintegracja społeczna i zawodowa	Występowanie dysfunkcji rodzin. Występowanie uzależnień i zagrożeń społecznych. Brak oferty spędzania czasu wolnego. Występowanie dużej ilości zasiłków pomocowych. Wysoki poziom bezrobocia na obszarze. Niska estetyka obszaru. Niski poziom bezpieczeństwa. Niewystarczająca baza lokalowa podmiotów pomocy społecznej.	Dzięki przewidzianym działaniom ograniczone zostaną dysfunkcje mieszkańców i całych rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym. Rodzice i opiekunowie rozwiną m.in. swoje umiejętności rodzicielskie. Działania zmniejszające zagrożenia społeczne (np. profilaktyka uzależnień) przyczynią się do ograniczenia występowania uzależnień i zagrożeń społecznych. Dzięki realizowanym zadaniom uczestnicy zdobędą umiejętności gospodarowania zasobami finansowymi, nauczą się radzić w trudnych sytuacjach życiowych, co wpłynie na mniejsze zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej. Dzięki planowanym działaniom uczestnicy zdobędą nowe umiejętności zawodowe, przydatne na rynku pracy, które umożliwią im znalezienie zatrudnienia. Ograniczenie dysfunkcji społecznych zmniejszy poziom przestępczości wśród mieszkańców obszaru.	1.1 1.2 1.3 1.4 2.1 2.2 2.3 2.4 3.3 3.4
Adaptacja wybranych pomieszczeń w budynku przy ul. Miłej 26 na cele usług aktywnej integracji wraz z zagospodarowaniem terenu	Występowanie dysfunkcji rodzin. Występowanie uzależnień i zagrożeń społecznych. Występowanie dużej ilości zasiłków pomocowych. Wysoki poziom bezrobocia na obszarze. Niski poziom bezpieczeństwa.	Modernizacja bazy lokalowej pozwoli na rozszerzenie oferty instytucji społecznych funkcjonujących na danym obszarze. Przełoży się to na wzrost jakości udzielanych świadczeń i osiągnięcie lepszych efektów społecznych. Utworzenie miejsca rekreacji i wypoczynku poszerzy ofertę spędzania wolnego czasu przez mieszkańców obszaru. Zagospodarowanie terenu na cele mini targowiska przyczyni się do aktywizacji zawodowej mieszkańców. Adaptacja budynków i ich najbliższego otoczenia oraz ciągów komunikacyjnych wpłynie na poprawę estetyki obszaru. Zainstalowanie systemu monitoringu oraz montaż oświetlenia przyczyni się do spadku liczby przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu na danym obszarze. Projekt zakłada modernizację bazy lokalowej instytucji pomocy społecznej.	1.1 1.2 1.3 1.4 2.1 2.2 2.3 2.4 3.3 3.4 4.1
Remont elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego otoczenia	Występowanie dysfunkcji rodzin. Występowanie uzależnień i zagrożeń społecznych. Występowanie dużej ilości zasiłków pomocowych. Niska estetyka obszaru. Niski poziom bezpieczeństwa. Niska efektywność energetyczna budynków.	Poprawa warunków lokalowych w budynkach komunalnych i socjalnych wpłynie na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i godności mieszkańców, co przełoży się na ograniczenie występowania zjawisk patologicznych. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w otoczeniu remontowanych budynków (montaż urządzeń zabawowych oraz elementów małej architektury) poszerzy ofertę spędzania wolnego czasu. Ocieplenie budynków mieszkalnych (części wspólnych) przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię grzewczą i tym samym zmniejszy wydatki mieszkańców i ograniczy zapotrzebowanie na świadczenia społeczne. Remont elewacji budynków oraz zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia budynków (mała architektura, zieleń itp.) przyczyni się do poprawy estetyki obszaru. Montaż oświetlenia przyczyni się do spadku liczby przestępstw/wykroczeń/aktów	1.2 1.4 4.1 4.2 4.3 4.4

Nazwa zadania	Problem na jaki odpowiada zadanie	Oczekiwane oddziaływanie realizacji zadania	Realizowane cele szczegółowe
		wandalizmu na danym obszarze. Ocieplenie budynków mieszkalnych (części wspólnych) zwiększy ich efektywność energetyczną.	
Odrestaurowanie parku przy ul. Miłej	Występowanie dysfunkcji rodzin. Występowanie uzależnień i zagrożeń społecznych. Niska estetyka obszaru. Niski poziom bezpieczeństwa.	Dzięki odrestaurowaniu parku przy ul. Miłej stworzone zostanie miejsce aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców zdegradowanego obszaru. Pozytywnie wpłynie to na zacieśnianie więzi rodzinnych i ograniczenia występowania dysfunkcji społecznych. Rewitalizacja Parku przyczyni się do poszerzenia oferty spędzania wolnego czasu. Park będzie miejscem organizacji szeregu działań integrujących lokalną społeczność. Odrestaurowanie Parku (m.in. nowe zadrzewienia i zakrzewiania, montaż elementów małej infrastruktury, utwardzenie alejek) przyczyni się do zwiększenia poziomu estetyki obszaru. Zainstalowanie systemu monitoringu oraz montaż oświetlenia przyczyni się do spadku liczby przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu na danym obszarze.	1.2 1.4 4.1
Przebudowa ulicy Pochylej	Wysoki poziom bezrobocia na obszarze. Niska estetyka obszaru. Niski poziom bezpieczeństwa.	Przebudowa infrastruktury drogowej ułatwi mieszkańcom dojazd do pracy co przełoży się na zwiększenie ich aktywności zawodowej. Przebudowa chodników, ścieżki rowerowej oraz jezdni w ciągu ulicy Pochylej wpłynie na poprawę estetyki obszaru. Zainstalowanie oświetlenia wzdłuż ulicy Pochylej przyczyni się do spadku naruszeń prawa notowanych na danym obszarze.	1.4 4.1 4.2 4.3
Realizacja szeregu działań dotyczących kształtowania postaw społecznych dla mieszkańców obszaru „Miła”	Występowanie dysfunkcji rodzin. Występowanie uzależnień i zagrożeń społecznych. Niska estetyka obszaru.	Czynne włączenie mieszkańców obszaru w działania na rzecz lokalnej społeczności zaktywizuje i zintegruje lokalną społeczność, co przyczyni się m.in. do ograniczenia występowania dysfunkcji społecznych oraz uzależnień. Montaż elementów małej infrastruktury poszerzy ofertę spędzania wolnego czasu i zaktywizuje lokalną społeczność. Wykonanie murali oraz usunięcie graffiti przyczyni się do poprawy estetyki obszaru.	1.2 1.3 1.4 4.1

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowy opis zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego oraz wykaz pozostałych podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć i zadań, zawierający informację o zakresie zadań, montażu finansowym i współfinansowaniu zewnętrznym, grupach docelowych, instytucjach odpowiedzialnych za wdrażanie oraz o partnerach – znajdują się w załączniku nr 3 Indykatory plan finansowy i zakres projektu zintegrowanego.

5.3 Komplementarność proceduralna – instytucjonalna

Za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa do roku 2023 odpowiada Zespół ds. rewitalizacji powołany dnia 21 stycznia 2016r. Zarządzeniem nr 23/2016 Burmistrza Bytowa (wraz z późn. zm.) – w obecnym składzie skupia przedstawicieli wszystkich wydziałów Urzędu Miejskiego i innych instytucji samorządowych, uczestniczących w całym procesie tworzenia Programu.

Struktura zespołu pozwala w przyszłości wykonywać mu zadania związane z realizacją założonych celów, w szczególności z wdrażaniem, realizacją i monitorowaniem wszystkich elementów poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Ze względu na konieczność włączania w cały proces działań rewitalizacyjnych wszystkich potencjalnych interesariuszy – zarządzeniem burmistrza z dnia 21.01.2016r. powołano również komitet (zespół) doradczo – konsultacyjny.

Wdrażanie LPR wiąże się z obowiązkiem zapewnienia odpowiednich mechanizmów oraz procedur umożliwiających współpracę wszystkich partnerów zaangażowanych w jego realizację, stąd też powołanie takiego zespołu doradczo – konsultacyjnego wydawało się być nieodzowne.

Przewiduje się, że praca komitetu doradczo- konsultacyjnego, a tym samym jego funkcjonowanie, będzie trwało przez cały okres realizacji Programu, a tym samym włączony on zostanie w cały proces wdrażania i monitoringu realizacji poszczególnych zadań. Zakłada się systematyczne monitorowanie całego procesu rewitalizacji. Umożliwi on bieżącą i końcową ocenę zaplanowanych, wdrażanych i skończonych zadań, będzie też umożliwiał na bieżąco wprowadzanie istotnych korekt do całego Programu.

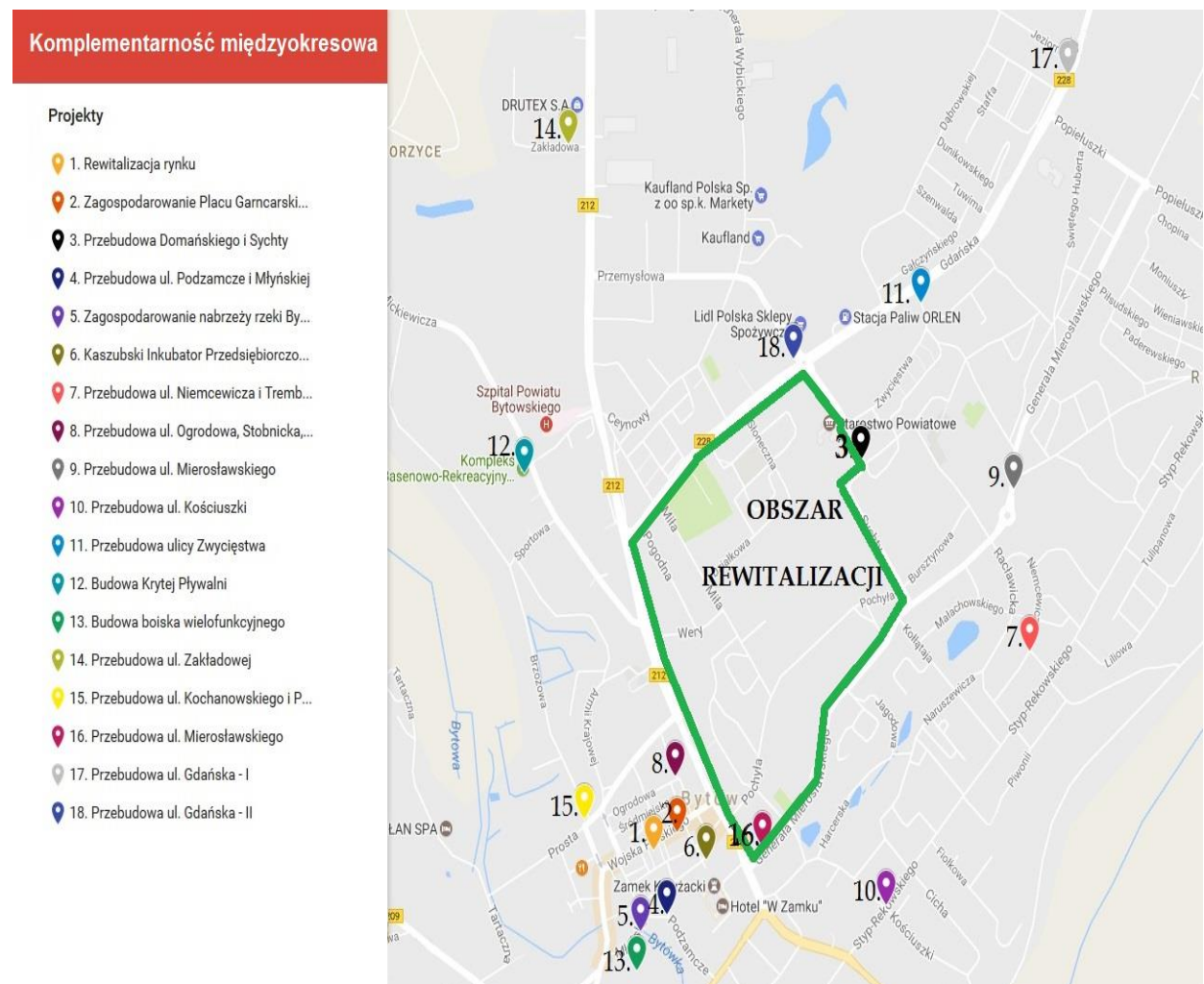
W celu zachowania komplementarności proceduralno – instytucjonalnej określone zostały zasady zarządzania oraz monitorowania. Zostały one opisane w rozdziale II Programu w pkt. 5 pod hasłem: System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych i w pkt 6: System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa.

5.4 Komplementarność międzyokresowa

To przede wszystkim powiązanie z poprzednią perspektywą i z wcześniejszymi projektami zrealizowanym na terenie miasta. Istotnym aspektem procesu rewitalizacji jest prowadzenie takich działań, które nawiązują bądź są kontynuacją wcześniej realizowanych projektów o charakterze aktualnie definiowanej rewitalizacji. Proces rewitalizacji, zaproponowany w ramach niniejszego dokumentu, jest kontynuacją wielu programów realizowanych zgodnie z przyjętą Strategią Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015-2025, w tym programów realizowanych z wykorzystaniem środków europejskich z poprzedniej perspektywy finansowej. LPR w szczególności nawiązuje do poprzedniego programu rewitalizacji, który miasto Bytów realizowało w latach 2004-2013, a którego efektem było uporządkowanie wielu zdegradowanych miejsc w śródmieściu Bytowa, czyli na terenie bezpośrednio sąsiadującym z obszarem „Miła”.

Wykaz zrealizowanych zadań w poszczególnych latach oraz ich umiejscowienie na planie miasta obrazuje poniższa mapka wraz z tabelą.

Mapa 4 Komplementarność międzyokresowa

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 14 Komplementarność międzyokresowa

Lp.	Nazwa zadania	Zakres rzeczowy	Źródła finansowania zadania	Okres realizacji zadania
1	Rewitalizacja przestrzeni publicznej wraz z poprawą stanu bezpieczeństwa oraz nadaniem nowych funkcji obszarowi Placu Kardynała Wyszyńskiego i ulicy Jana Pawła II w Bytowie	Planowana inwestycja polegała na zmianie zagospodarowania historycznego centrum Bytowa obejmującego Plac Kardynała Wyszyńskiego, przylegające do niego fragmenty ulic Jana Pawła II i Wojska Polskiego. - drogi i place – bruki, detale zadruków: 7699 m², - pow. zabudowy – fontanna: 225 m², - pow. zabudowy – schody: 55 m², - trawniki i pow. trawiaste: 560 m².	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 Poddziałanie 8.1.2 Lokalna Infrastruktura Wspierająca Rozwój Gospodarczy	2010-2011
2	Zagospodarowanie Placu Garncarskiego w Bytowie	Realizacja projektu przyczyniła się do obsługi ruchu turystycznego oraz rozszerzenia oferty atrakcyjnych miejsc i obiektów. Projekt swym zasięgiem objął zagospodarowanie Placu Garncarskiego w Bytowie tj: nawierzchnie komunikacyjne 1753,95 m ² w tym zjazd dla samochodów osobowych umożliwiający dojazd do posesji zlokalizowanych w pobliżu wieży, elementy małej architektury: mur oporowy, schody terenowe, pomost, trejaż, pachotki uliczne, zestaw ławek, tablice systemu informacji miejskiej, słupy systemu informacji miejskiej, źródło uliczne, instalacja elektryczna oświetlenia terenu z iluminacją wybranych obiektów – 1365,0m, odrestaurowany i wyeksponowany relikwiarz archeologiczno-architektoniczny dawnego, gotyckiego kościoła pw. Św. Katarzyny - 660 m ² , budynek wieży poddany renowacji – szt. 1	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2004-2006 Działanie 3.2 Obszary podlegające restrukturyzacji	2005-2009
3	"Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej terenów wschodniej części Bytowa poprzez przebudowę dróg gminnych - ulic: Domańskiego i Sychty"	W ramach projektu przebudowane zostały dwie drogi gminne: ul. Domańskiego oraz ul. Ks. Sychty. Elementami uzupełniającymi infrastrukturę drogową były parkingi, chodniki oraz ścieżka rowerowa. Ponadto w rejonie przebudowywanych ulic wykonana została kanalizacja deszczowa oraz oświetlenie i instalacja telekomunikacyjna.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 Poddziałanie 8.1.1 Lokalna Infrastruktura Drogowa	2010

4	„Przebudowa dróg gminnych – ul. Podzamcze i Młyńskiej w Bytowie”	Przebudowa dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą zlokalizowanych w centrum Bytowa – ulica Podzamcze i ulica Młyńska. Ulice Młyńska, Podzamcze to bardzo ważne drogi dla centrum miasta, stanowią jedną nierozdzielalną całość poprawiającą dostępność komunikacyjną. Wybudowany ciąg pieszy i rowerowy umożliwia bezpośrednie dotarcie do miejsc atrakcyjnych turystycznie, stanowi bezpośrednie powiązanie z istniejącymi ścieżkami śródmieścia Bytowa umożliwiającymi wyjazd poza granice miasta. Budowa miejsc parkingowych przy ul. Podzamcze (7 miejsc postojowych dla autobusów, 113 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, w tym 8 miejsc dla osób niepełnosprawnych).	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność– Rozwój	2015
5	„Zagospodarowanie nabrzeży rzeki Bytowy pomiędzy ulicami Wolności i Młyńską w Bytowie”.	Realizacja przedsięwzięcia to element realizacji planu rewitalizacji, którego celem jest przywrócenie pełnej świetności produktowi turystycznemu, jakim jest historyczne śródmieście Bytowa. Przedsięwzięcie polegało na zagospodarowaniu nabrzeży rzeki Bytowy oraz remoncie kościoła p.w. św. Katarzyny w Bytowie. W zakresie zagospodarowania nabrzeży rzeki Bytowy wykonano: - ścieżki rowerowe o szerokości 2,0m - ścieżki piesze; główne ciągi o szerokości 2,0m, boczne 1,6m - dwa mostki dla pieszych i rowerzystów łączące brzozi rzeki - schody terenowe - elementy małej architektury; altana parkowa, ławki parkowe 18szt, kosze na śmieci 29szt, kierunkowskazy 9szt. - uporządkowanie zieleni. - oświetlenie terenu; nowa sieć oświetlenia, montaż 52 szt. lamp. Teren przeznaczony do zagospodarowania objął odcinek rzeki między ul. Młyńska i ul. Wolności, po obu stronach, w pasach około 10m. Powierzchnia terenu zagospodarowania wyniosła 6 520,00m ² . W zakresie budynku kościoła wymienione zostało pokrycie dachowe oraz wykonano elewację.	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 Działanie 8.1. Lokalny potencjał rozwojowy, Poddziałanie 8.1.2. Lokalna infrastruktura wspierająca rozwój gospodarczy	2012-2013
6	„Kaszubski Inkubator Przedsiębiorczości szansą rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw w Bytowie, Kościerzynie, Lęborku i Kartuzach”	Realizacja zadania objęła swym zakresem modernizację budynku, po byłej szkole podstawowej, wraz z dobudową części obiektu od strony południowo – zachodniej. Istniejący obiekt poddany został kompleksowej przebudowie w zakresie układu funkcjonalnego pomieszczeń. W ramach zamierzenia odrestaurowano elewację budynku i zagospodarowanie	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013	2014

		terenów wokół budynku poprzez utworzenie placów utwardzonych, terenów zielonych, wykonanie elementów małej architektury i oświetlenia zewnętrznego. W Inkubatorze Przedsiębiorczości znajdują się pomieszczenia o następujących funkcjach: • pomieszczenia do prowadzenia działalności gospodarczej z nowoczesnym wyposażeniem, po preferencyjnych stawkach w tym dla osób niepełnosprawnych, • wirtualne biuro (e-sekretariat), • biura z elastycznym czasem wynajmu (coworking), • sale szkoleniowe i konferencyjne, • pomieszczenia na spotkania biznesowe, • strefy edukacji przedsiębiorczości, nauk matematyczno-przyrodniczych, pobudzających pasję odkrywania i zdobywania wiedzy.	Działanie: 1.5 Regionalna sieć transferu rozwiązań innowacyjnych Poddziałanie: 1.5.1 Infrastruktura dla rozwoju firm innowacyjnych	
7	„Przebudowa lokalnych dróg gminnych – ul. Niemcewicz i Trembeckiego w Bytowie”	Przebudowa dróg gminnych: ulic Niemcewicz (nr drogi 163035G) i Trembeckiego (nr drogi 163058) na osiedlu Konstytucji 3-go Maja w Bytowie jako ciągi pieszo-jezdne o nawierzchni z polbruk.	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność– Rozwój	2009
8	„Przebudowa i remont dróg lokalnych w Bytowie w 2010 r. – ul. Ogrodowa, Stobnicka, Armii Krajowej, Wojska Polskiego, Dworcowa i Drzymały”	Realizacja projektu swoim zakresem objęła: <u>a) branża drogowa:</u> ul. Stobnicka, ul. Ogrodowa, ul. Wojska Polskiego, ul. Armii Krajowej, ul. Dworcowa, ul. Drzymały. <u>b) kanalizacja deszczowa:</u> - ul. Armii Krajowej i ul. Wojska Polskiego - ul. Ogrodowa i ul. Stobnicka <u>c) oświetlenie uliczne:</u> - ul. Armii Krajowej - ul. Wojska Polskiego - ul. Ogrodowa i ul. Stobnicka	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność– Rozwój	2010
9	„Przebudowa ulicy Mierosławskiego w Rzepnicy i Bytowie na odcinku od	BRANŻA DROGOWA: a) droga: 859,04mb / 8.551,10m2, b) chodnik: 1.718,08mb / 4.448,77m2,	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych –	2011

	skrzyżowania z ulicą Racławicką w Bytowie do skrzyżowania z ulicą Popiełuszki w Rzepnicy”	c) ścieżka rowerowa: 1.718,08mb / 3.767,80m2, d) 30 miejsc postojowych równoległych o wym. 2,5 x 6,0m zlokalizowanych po jednej stronie jezdni. OŚWIETLENIE ULICZNE: – wykonanie nowej oświetleniowej linii kablowej wraz z ustawieniem <u>37 słupów oświetleniowych</u> (9 metrowych) posadowienie i montaż szafy pomiarowo-sterowniczej, – wykonanie uziomów słupów skrajnych i szafy pomiarowo-sterowniczej.	Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność– Rozwój	
10	„Przebudowa dróg gminnych w Bytowie – ul. Kościuszki od skrzyżowania z ul. Styp-Rekowskiego do skrzyżowania z ul. 1-go Maja oraz ul. Staszica od skrzyżowania z ul. Kościuszki do skrzyżowania z ul. Mierosławskiego”	Zakres rzeczowy projektu: – droga: 700mb/5.040m ² , – chodnik: 875mb/2.250m ² , – ciąg pieszo-rowerowy: 590mb/1279m ² , – ciąg pieszo-jezdny o szer. 4,5m o nawierzchni z kostki brukowej, zakończony placem manewrowym o wymiarach 12,5 x 12,5m, – 4 miejsca postojowe – równoległe o wym. 2,5 x 6,0m zlokalizowane po jednej stronie ul. Kościuszki, – 5 skrzyżowań zwykłych: – 27 zjazdów indywidualnych oraz 2 zjazdy publiczne, – 14 przejść dla pieszych, – 5 przejazdów dla rowerzystów,	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność– Rozwój	2013
11	„Przebudowa ulicy Zwycięstwa w Bytowie”	W ramach zadania wykonana została 6,0 m jednia o nawierzchni bitumicznej, chodnik, ścieżki rowerowe jednokierunkowe o szerokości do 2,0m, miejsca postojowe	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność– Rozwój	2014
12	„Budowa Krytej Pływalni w Bytowie”	Budowa miejskiego basenu sportowego krytego w Bytowie wraz z niezbędną infrastrukturą. Powierzchnia zabudowy – 2 432,3m ² , powierzchnia netto – 4 547,8m ² w tym część podbasenowa 738,1m ² , kubatura – 20 375,60m ³ , ilość kondygnacji nadziemnych – 2, ilość kondygnacji podziemnych – 1, wysokość – 7,84m. W obiekcie zlokalizowano następujące funkcje: sport na poziomie młodzieżowym i lokalnym z basenem o wymiarach 25x12,5m, trybuna na 124 miejsca siedzące oraz 3 miejsca dla osób niepełnosprawnych, rekreacja – basen	Ministerstwo Sportu i Turystyki, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	2013

		rekreacyjny o wymiarach 25,65x12,5m z wieloma atrakcjami wodnymi: dziką rzeką, leżankami z masażami poziomymi i pionowymi, ławeczkami, gejzerami powietrznymi, grotą sztucznej fali i lądowiskiem zjeżdżalni rodzinnej. Niecka basenowa posiada również dwa tory do nauki pływania oddzielone mostkiem od pozostałej części basenu. W hali basenu umieszczono dwa baseny jaccuzi, oraz brodzik dla dzieci o wym. 6,05x4,95m.		
13	„Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 5 w Bytowie”	Zakres przedsięwzięcia: wykonanie wielofunkcyjnego boiska sportowego przy Szkole Podstawowej nr 5 w Bytowie, o całkowitych wymiarach 22,0 mx44,0m z nawierzchni syntetycznej poliuretanowej. Całkowita powierzchnia boiska –1337,9m ² w tym: powierzchnia boiska wielofunkcyjnego – 968,0m ² , powierzchnia pasa ogrodzenia, zieleni wokół boiska–369,9m ² .	Ministerstwo Sportu i Turystyki, Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej	2011
14	„Uzbrojenie terenów inwestycyjnych położonych w obrębie ul. Zakładowej w Bytowie wraz z jej przebudową”	Zakres inwestycji objął m.in.: budowę sieci kanalizacji deszczowej, wymianę sieci wodociągowej, budowę sieci oświetlenia ulicznego, budowę nawierzchni ulicy z masy asfaltowej wraz z chodnikiem, budowę parkingu.	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013	2011
15	"Przebudowa ulicy Kochanowskiego i Prostej wraz z mostem na rzece Bytowa w Bytowie"	Projekt polegał na przebudowie ulic w Bytowie o długości 770mb. Zakres prac: • uporządkowanie układu komunikacyjnego w mieście Bytów na długości 770 mb • na całej długości powstały obustronne chodniki dla pieszych, obustronne ciągi pieszo-rowerowe • na ulicy Kochanowskiego wybudowane zostały dwie zatoki autobusowe • przy skrzyżowaniu z ul. Szeroką i centrum handlowego "Jantar" powstały miejsca parkingowe. • na całej długości zostało wykonane nowe oświetlenie drogowe • na ulicy Prostej na rzece Bytowa stary most został rozebrany, w w jego miejsce został wybudowany nowy.	Inwestycja finansowana ze środków budżetu państwa, Powiatu Bytowskiego i Gminy Bytów w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008 - 2011	2010
16	„Wykonanie przebudowy drogi powiatowej nr 1792G – ulica	Zakres prac objął przebudowę ulicy Mierosławskiego na odcinku od skrzyżowania z ul. 1-go Maja do skrzyżowania z ul. Staszica na długości	Inwestycja finansowana ze środków Powiatu Bytowskiego i Gminy Bytów	2016

	Mierosławskiego w Bytowie – etap I”	150,0 mb wraz z przebudową jezdni, chodników, ścieżek rowerowych, przebudowę kanalizacji deszczowej, przebudowę sieci wodociągowej.		
17	„Przebudowa ulicy Gdańskiej (droga wojewódzka nr 228) w Bytowie – odcinek A od km 0+558,31 –etap II”	Przebudowany został odcinek drogi wojewódzkiej nr 228 (ul. Gdańska) w Bytowie. Długość przebudowanego odcinka wyniósł 0,56 km. Zadanie zrealizowane przez Zarząd Dróg Wojewódzkich.	Inwestycja finansowana ze środków Samorządu Województwa Pomorskiego, Gminy Bytów	2015
18	„Przebudowa ulicy Gdańskiej w Bytowie – etap I”	Zakres rzeczowy zadania objął przebudowę ulicy Gdańskiej w Bytowie (droga wojewódzka nr 228) na odcinku ok. 2,2 km od ronda (skrzyżowanie ulicy Gdańskiej z ulicami Przemysłową i Domańskiego) do skrzyżowania z drogą prowadzącą do jeziora Jeleń.	Inwestycja finansowana ze środków Samorządu Województwa Pomorskiego, Gminy Bytów	2007-2008

Źródło: opracowanie własne.

5.5 Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały zapisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Bytowa mają możliwość korzystania z różnych źródeł finansowania w sposób pozwalający na ich łączenie i uzupełnianie.

Kluczowe znaczenie z punktu widzenia skutecznej realizacji założeń rewitalizacyjnych mają środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Priorytetowe zadania ujęte w pakiecie zintegrowanym będą zgłaszane do aplikacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Na realizację tych zadań zabezpieczone zostaną również środki własne, łącznie ze środkami potencjalnych partnerów. Dla realizacji pozostałych przedsięwzięć planuje się również pozyskanie środków ze źródeł zewnętrznych, w tym funduszy europejskich, jak i dotacji krajowych. Ze względu na różne źródła finansowania będą podejmowane działania na rzecz zapobiegania ryzyka podwójnego finansowania.

Drogą dla uzyskania wsparcia dla zadań rewitalizacyjnych ze środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP)* jest opracowanie i uzgodnienie tzw. zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego. Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miast, stanowiąca element szerokiej wizji rozwoju całego ośrodka miejskiego, będzie realizowana w ramach RPO WP poprzez formułę projektu zintegrowanego, która umożliwi łączenie komplementarnych przedsięwzięć realizowanych w ramach różnych osi priorytetowych. Przyjęcie formuły projektu zintegrowanego ma na celu zapewnienie spójności i efektywności podejmowanych działań oraz zapewnienie komplementarności pomiędzy przedsięwzięciami finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Projekt zintegrowany powinien być wielosektorowy obejmując zadania o charakterze społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Cel szczegółowy i zakres przedsięwzięć, postulowanych do finansowania w ramach RPO WP, składających się na kompleksową interwencję w obszarze rewitalizacji był przedmiotem uzgodnień pomiędzy samorządem miasta a Zespołem ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego. Minimalny zakres zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego obejmuje Działanie 8.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – wsparcie dotacyjne, Poddziałanie 8.1.2 Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach poza Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta - RPO WP finansowane z EFRR, oraz Działanie 6.1. Aktywna integracja, Poddziałanie 6.1.2 Aktywizacja społeczno – zawodowa - RPO WP finansowane z EFS, przy zastrzeżeniu, że Działania w ramach OP 6 Integracja mają charakter nadrzędny do interwencji realizowanej w ramach OP 8 Konwersja.

Jednak mimo planowanego uzyskania wsparcia ze środków RPO WP należy pamiętać, że skala potencjalnych przedsięwzięć zależy również od możliwości w zakresie zapewnienia wkładu własnego na poziomie projektu zintegrowanego przez beneficjenta oraz podmioty partnerskie.

Szczegółowa komplementarność źródeł finansowania zobrażowana została w załączniku nr 3 (Indykatywny plan finansowy projektów i zadań rewitalizacyjnych).

Inne źródła finansowania

Oprócz środków *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020* samorząd i partnerzy rewitalizacji uwzględniają możliwość ubiegania się o wsparcie działań wspierających z krajowych Programów Operacyjnych (Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa, Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko).

Innymi źródłami finansowania projektów rewitalizacyjnych mogą być m.in.:

- środki własne osób fizycznych, podmiotów gospodarczych, instytucji i organizacji działających na terenie miasta;
- środki pochodzące z funduszy i dotacji celowych będących w dyspozycji odpowiednich Ministerstw (np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, itp.).

6. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych

Niezbędnym warunkiem procesu programowania rewitalizacji przez Gminę Bytów jest zaplanowanie działań związanych z ewaluacją zadań/podprojektów oraz monitoringiem skuteczności wdrażanych przedsięwzięć pod kątem przeciwdziałania zidentyfikowanym problemom. System monitorowania i ewaluacji procesu rewitalizacji umożliwi więc optymalne skoordynowanie zarządzania, wzmocnienie współpracy oraz poczucia odpowiedzialności partnerów oraz efektywne wykorzystanie środków finansowych dla realizacji zamierzonych celów Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa.

Monitoring i ewaluacja realizacji Programu będzie prowadzony na następujących poziomach:

POZIOM REALIZACJI PODPROJEKTU/ZADANIA	POZIOM REALIZACJI PROGRAMU/LPR
Uwzględnienie wskaźników realizacji celów przypisane poszczególnym podprojektom, na podstawie danych pozyskanych od podmiotów odpowiedzialnych za realizację danego podprojektu/zadania.	Analiza w ujęciu globalnym dotycząca obserwacji wskaźników realizacji celów określonych dla całego obszaru projektu zintegrowanego oraz badanie sytuacji społeczno-gospodarczej we wszystkich obszarach kryzysowych.

Podstawowym celem prowadzenia działań ewaluacyjnych Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa jest zapewnienie pełnego wdrożenia planowanych w dokumencie przedsięwzięć oraz osiągnięcie wskazanych celów. Efektem ewaluacji będzie więc potwierdzenie, że Program jest realizowany zgodnie z założeniami lub też skonstruowanie wniosków i rekomendacji, w tym zakładających ewentualną

aktualizację Programu. Proces ewaluacji będzie się odbywał drogą weryfikacji założeń przyjętych w Programie, dotyczących poszczególnych zadań składających się na zintegrowany projekt rewitalizacyjny oraz pozostałych zadań podstawowych ujętych w załączniku nr 3 (Indykatywny plan finansowy projektów i zadań rewitalizacyjnych). Zakres tematyczny ewaluacji powinien obejmować ocenę okresową efektywności i skuteczności, wpływu, odpowiedzialności, realności ekonomicznej i finansowej oraz trwałości Programu w kontekście określonych celów szczegółowych. Za dokonywanie cyklicznego procesu ewaluacji odpowiedzialny będzie wyznaczony pracownik Urzędu Miejskiego w Bytowie, którego zadaniem będzie sporządzanie sprawozdań/raportów z realizacji Programu. Pracownik ten będzie w stałym kontakcie z osobami odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych zadań/podprojektów (koordynatorami), którzy przekazywać mu będą informacje o postępach w realizacji zadania/podprojektu. W sprawozdaniu/raporcie określone zostaną wnioski i rekomendacje, za wdrożenie których odpowiedzialni będą przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Bytowie lub też pozostali partnerzy zaangażowani w toku realizacji Programu. Niektóre zalecenia (w tym związane z koniecznością aktualizacji dokumentu) będą wymagały synchronizacji działań wszystkich partnerów procesu rewitalizacji oraz współudziału organów samorządowych (Burmistrz, Rada Miejska). Podczas procesu ewaluacji ocenie zostaną poddane poszczególne zadania/podprojekty oraz wskaźniki ich dotyczące. Raport z realizacji programu będzie tworzony corocznie i po zaprezentowaniu Radnym Rady Miejskiej będzie zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Miejskiego. Umożliwi to mieszkańcom wgląd w działania władz miejskich oraz pozwoli na wypowiedzenie się i przedstawienie opinii przez zainteresowanych procesem rewitalizacji interesariuszy.

Raport będzie omawiany z zespołem konsultacyjnym. Uzyskane w ten sposób opinie i uwagi mogą przyczynić się do efektywniejszego przebiegu realizacji zaplanowanych przedsięwzięć.

Głównym celem wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu. Tak więc geneza prowadzenia działań rewitalizacyjnych na obszarze zdegradowanym dotyczy sfery społecznej. Monitoring realizacji Programu wymaga dokonania oceny, czy nakłady ponoszone w wyniku wdrażania założeń LPR przekładają się na rozwój społeczny i prowadzą do zniwelowania zidentyfikowanych problemów. W przypadku zadań/podprojektów o charakterze pozainwestycyjnym realizowanych w dłuższym okresie czasu, dokonywanie oceny wpływu osiągniętych rezultatów podejmowanych aktywności na sytuację społeczną wydaje się jeszcze bardziej istotne niż ma to miejsce w sytuacji zadań/podprojektów typowo inwestycyjnych (tj. budowa, przebudowa, zakup sprzętu i wyposażenia).

Pierwszym krokiem dla stworzenia procedury monitoringowej jest wybór zestawu wskaźników bazowych dotyczących sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Dotyczyć one będą takich dziedzin, jak struktura społeczna, skala patologii społecznych, skala zaangażowania środków w ramach pomocy społecznej, poziom przestępczości, poziom bezrobocia, poziom przedsiębiorczości, struktura przestrzenna i stan techniczny budynków oraz pozostałej infrastruktury technicznej itd.

Wskaźniki odpowiadać będą poszczególnym zadaniom/podprojektom a także określonym wcześniej celom szczegółowym. Dzięki temu możliwe będzie precyzyjne wskazanie bezpośrednich korzyści, płynących z realizacji zadań/podprojektów dla beneficjentów końcowych tj. ogółu mieszkańców obszaru zdegradowanego.

Monitoring realizacji programu będzie prowadzony na następujących poziomach:

WSKAŹNIKI PRODUKTU	WSKAŹNIKI REZULTATU
Odnoszą się do produktów, powstałych w wyniku realizacji przedsięwzięcia. Wskaźniki te są mierzalne, liczone w jednostkach materialnych (np. powierzchnia obszaru poddanego rewitalizacji, liczba zrealizowanych szkoleń, liczba beneficjentów itp.).	Odpowiadają bezpośrednim efektom społeczno-ekonomicznym, wynikającym z realizacji przedsięwzięcia (np. spadek bezrobocia, wzrost poziomu przedsiębiorczości itp.).

Projekt zintegrowany - Poddziałanie 6.1.2 RPO WP

Wskaźniki produktu:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w Programie (RW) (os.)
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w Programie (os.)

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu Programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (os.)
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu Programu (os.)
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu Programu (os.)

Projekt zintegrowany - Poddziałanie 8.1.2 RPO WP

Wskaźniki produktu:

- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (RW) (ha)
- Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich (CI 37) (os.)
- Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych w zrewitalizowanych obszarach objętych wsparciem (szt.)

Wskaźniki rezultatu:

Nie dotyczy

Weryfikacja wskaźników powinna odbywać się raz do roku i powinna obejmować dane uwzględnione dotyczących minionego roku kalendarzowego, na podstawie informacji własnych (Urzędu Miejskiego w Bytowie) oraz dostępnych danych statystycznych (np. GUS), a także danych partnerów rewitalizacji oraz innych podmiotów dysponujących odpowiednimi bazami danych. Monitoring obejmować powinien również analizę zgodności realizacji działań z przyjętym harmonogramem rzeczowym i finansowym. Postulowane jest także uwzględnienie badań opinii społecznej w zakresie przebiegu procesu rewitalizacji oraz osiąganych efektów (w tym badania ankietowe i/lub wywiady).

Mając na uwadze, że Lokalny Program Rewitalizacji Bytowa jest dokumentem „kroczącym” system monitoringu i ewaluacji powinien umożliwiać ciągłe monitorowanie i ewaluację Programu tak, by dzięki stałej informacji zwrotnej o rezultatach jego wdrażania można było na bieżąco wpływać na toczący się proces w celu jego optymalizacji.

7. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji oraz system budowania i wspierania partnerstwa

Poziom skomplikowania i złożoność procesu rewitalizacji generuje koniecznością utworzenia jasnych struktur i zasad zarządzania realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa.

Podstawowym elementem tego systemu jest powołanie jednostki odpowiedzialnej za kwestie związane z koordynacją działań wewnątrz struktury Urzędu Miejskiego w Bytowie lub też przyporządkowanie zadań związanych z koordynacją konkretnemu pracownikowi tej instytucji.

Wspomniana jednostka lub pracownik odpowiedzialne będą za harmonizowanie współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych we wdrażania LPR tj.

- poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego (m.in. Wydziały: Organizacyjny, Gospodarki Przestrzennej, Inwestycji i Infrastruktury, Edukacji Kultury i Sportu, Spraw Obywatelskich i Społecznych, Rozwoju Lokalnego i Promocji, Mienia Komunalnego, Spraw Rolnych i Ochrony Środowiska);
- jednostki organizacyjne Gminy Bytów (m.in. Przedszkola, Szkoły Podstawowe, Gimnazja, Bytowskie Centrum Kultury, Biblioteka Miejska, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej, Kompleks Basenowo-Rekreacyjny sp. z o. o., Bytowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o.);
- pozostałe podmioty publiczne zaangażowane w realizację LPR (m.in. Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy, Komenda Powiatowa Policji itd.);
- organizacje pozarządowe;
- pozostałe podmioty prywatne, w tym pracodawcy.

Podstawowe funkcje pełnomocnika Burmistrza ds. rewitalizacji oraz zespołu roboczego:

- bieżąca koordynacja prac rewitalizacyjnych;
- konsultowanie i optymalizacja działań rewitalizacyjnych;
- poszukiwanie możliwości finansowania zaplanowanych działań, w tym aplikowanie o środki;
- potwierdzanie zgodności przedsięwzięć z wyznaczonymi celami Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- współpraca oraz prowadzenie dialogu z interesariuszami programu;
- poszukiwanie nowych partnerów dla przedsięwzięć i umożliwienie współpracy między nimi;
- ocena stopnia osiągnięcia wskaźników wyznaczonych w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych;
- przygotowanie i przeprowadzenie procesu aktualizacji LPR;
- proponowanie i opiniowanie wprowadzonych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji;
- weryfikacja zgodności realizowanych projektów z wyznaczonymi celami – bieżący monitoring i ewaluacja.

Ponadto w całym procesie rewitalizacji pełnomocnik Burmistrza ds. rewitalizacji będzie współpracował z zespołem konsultacyjnym, skupiającym przedstawicieli najważniejszych interesariuszy, tj. m.in. mieszkańców obszaru rewitalizacji, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych itp., którego głównym zadaniem będzie:

- wsparcie prac Zespołu ds. rewitalizacji w formie konsultowania i doradztwa w poszczególnych obszarach tematycznych;

- informowanie o zaistniałych problemach, proponowanie rozwiązań;
- opiniowanie propozycji działań rewitalizacyjnych w tym nowych, przedłożonych w procesie aktualizacji LPR;
- interwencja i współpraca z członkami zespołu ds. rewitalizacji i członkami zespołu ekspertów w celu osiągnięcia pożądanych efektów rewitalizacyjnych;
- zbieranie oraz udostępnianie informacji służących celom programu rewitalizacji;
- promowanie założeń LPR w swoich środowiskach;
- proponowanie i opiniowanie wprowadzonych zmian w lokalnym Programie Rewitalizacji;
- weryfikacja zgodności realizowanych projektów z wyznaczonymi celami.

8. Ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z obowiązującym prawem przed podjęciem uchwały w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji, konieczne będzie przeprowadzenie analizy uwarunkowań uzasadniających przeprowadzenie lub odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zamierzeń rewitalizacyjnych proponowanych w ww. programie.

Zakres analizy będzie zgodny z Ustawą z dnia 3 października 2008r. i udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz. 1227 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z ww. ustawą przez strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko rozumie się postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu, obejmujące w szczególności:

- a) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie na środowisko;
- b) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko;
- c) uzyskanie wymaganych ustawą opinii;
- d) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu;

Przy przeprowadzaniu lub odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko brane będą pod uwagę następujące uwarunkowania:

1. charakter działań przewidzianych w dokumentach, w szczególności:
 - a. stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć;
 - b. powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach;
 - c. przydatność w uwzględnianiu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska;
 - d. powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska;
2. rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:
 - a. prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań;
 - b. prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływania skumulowanych lub transgranicznych;
 - c. prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska;
3. cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:
 - a. obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystanie terenu;
 - b. formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym.

W toku postępowania decyzje zostaną podjęte przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Zgodnie z art. 48 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku możliwe jest odstąpienie od konieczności przeprowadzenia SOOŚ, gdy po uzgodnieniu katalogu proponowanych działań, Organ prowadzący postępowanie stwierdzi brak znaczącego oddziaływania na środowisko.

Analiza faktyczna zostanie oparta o wykładnię prawa wspólnotowego, orzecznictwo i dotychczasową praktykę w tego rodzaju postępowaniach z zastosowaniem kryteriów i przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9.11.2010r. (Dz.U.10.213.1397) w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Przytoczony wyżej akt wykonawczy określa:

1. rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
2. rodzaje przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
3. przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane jako przedsięwzięcia, o których mowa w pkt 1 i 2.

Przeprowadzona analiza będzie miała na celu zbadanie oddziaływania wyznaczonych obszarów rewitalizacji na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione oraz oddziaływania transgranicznego. Badanie obejmie etapy budowy i eksploatacji w podziale na następujące elementy środowiska naturalnego: powietrze, hałas, woda i ścieki, odpady, grunty, przyrodę, ludzi i zostanie przeprowadzone po określeniu wykazu projektu działań rewitalizacyjnych planowanych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Załącznik nr 1 Raport z partycypacji społecznych na etapie diagnozy i identyfikacji kluczowych projektów rewitalizacyjnych

Prace nad przygotowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Bytowa oparte były na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością lokalną obszaru zdegradowanego, innymi użytkownikami tego obszaru, a także z przedsiębiorcami i przedstawicielami organizacji pozarządowych. W ramach prac wielokrotnie omawiano najważniejsze aspekty dotyczące procesu rewitalizacji, m.in. z przedstawicielami niżej wymienionych podmiotów: (traktując ich jednocześnie jako potencjalnych przyszłych partnerów):

- organizacje pozarządowe - pomoc w rekrutacji uczestników, promocji i informowaniu o planowanych działaniach, wsparcie realizacji przedsięwzięć (dzięki potencjałowi kadrowemu i bogatemu doświadczeniu branżowemu oraz znajomości lokalnego środowiska);
- przedsiębiorcy i podmioty ekonomii społecznej – wsparcie w zakresie umożliwienia odbycia staży lub stworzenie perspektywy przyszłego zatrudnienia dla osób uczestniczących w projekcie (ze względu na potencjał finansowy i organizacyjny oraz wpływ na lokalny rynek pracy);
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – w zakresie koordynacji działań społecznych w spójności z gminną polityką rozwiązywania problemów społecznych (kluczowy podmiot w zakresie kreowania, wdrażania i koordynacji współpracy, zlokalizowany na terenie zdegradowanym o ogromnym potencjale kadrowym, lokalowym i organizacyjnym);
- Powiatowy Urząd Pracy – współpraca w zakresie realizacji szkoleń, współpraca w zakresie bieżącej informacji o ofertach pracy, współpraca z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi (wiodący podmiot realizacyjny i konsultacyjny w ramach zadań związanych z aktywizacją zawodową);
- Komenda Powiatowa Policji – współpraca w zakresie organizowanych szkoleń z zakresu zagrożeń kryminalnych, zajęć praktycznych o bezpieczeństwie (istotny podmiot w zakresie zidentyfikowanych problemów związanych z bezpieczeństwem publicznym oraz poziomem przestępczości wśród nieletnich; pożądany podmiot przy realizacji zadań edukacyjnych skierowanych do młodzieży i innych grup zagrożonych występowaniem patologii społecznych);
- Urząd Skarbowy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych – współpraca w zakresie szkoleń dla w zakresie procedur administracyjnych, współpraca w zakresie bieżącej informacji i przepływu formularzy (lokalizacja w pobliżu obszaru „Miła” oraz potencjał organizacyjny pretendują do współudziału w rewitalizacji);
- Przedszkola - współpraca i konsultacje w zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz dziećmi w wieku przedszkolnym (postulowane uczestnictwo nie tylko placówek położonych na obszarze objętym rewitalizacją, ale również położonych w bezpośrednim sąsiedztwie);
- szkoły podstawowe i gimnazjalne - współpraca i konsultacje w zakresie prowadzenia uczniów, organizowania zajęć wyrównawczych, pomocy w przygotowaniu dzieci uzdolnionych do udziału w konkursach i olimpiadach oraz w zawodach sportowych, doradztwo w wyborze optymalnych ścieżek rozwoju zawodowego (problemy związane z grupą dzieci i młodzieży oraz stosunkowo niskie wyniki nauczania wskazują konieczność uczestnictwa podmiotów w rewitalizacji – nie tylko szkół zlokalizowanych na terenie obszaru „Miła” ale również położonych w pobliżu obejmujących swoim zasięgiem oddziaływania uczniów zamieszkałych na terenie objętym rewitalizacją);
- szkoły zawodowe i podmioty realizujące kształcenie praktyczne i ustawiczne - współpraca i konsultacje w zakresie prowadzenia uczniów, organizowania dodatkowej pomocy dla uczniów

mających trudności w nauce, doradztwo w wyborze optymalnych ścieżek rozwoju zawodowego (zlokalizowane poza obszarem „Miła” jednak obejmujące swoim zasięgiem oddziaływania uczniów/słuchaczy zamieszkałych na terenie objętym rewitalizacją).

- Bytowska Spółdzielnia Mieszkaniowa (BSM) - Podmiot ten jako administrator dużej liczby lokali mieszkalnych jak i właściciel wielu nieruchomości - może inicjować szereg przedsięwzięć uzupełniających proces rewitalizacji we wszystkich podsystemach: społecznym, gospodarczym i przestrzennym, stając się istotnym partnerem projektu
- Bytowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. - Administrując i zarządzając kilkoma obiektami komunalnymi jak i wspólnotami mieszkaniowymi w całym procesie rewitalizacji może być istotnym elementem pośredniczącym i wspomagającym przy realizacji wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
- Wspólnoty mieszkaniowe - Realizując swoje plany inwestycyjno – remontowe mogą te podmioty stać się ważnymi partnerami w zintegrowanych projektach rewitalizacji w celu osiągnięcia zakładanych w LPR celów szczegółowych
- Organizacje sportowe, Bytowskie Centrum Kultury (BCK), Biblioteka Miejska, Kompleks Basenowo Rekreacyjny Nimfa - podmioty realizując swoje statutowe zadania mogą konstruować specjalne oferty – dedykowane w ramach programu rewitalizacyjnego dla mieszkańców obszaru „Miła” pod kątem zwiększenia ich uczestnictwa a aktywności w sferze kultury, rekreacji sportowej i zdrowego wypoczynku. Działania te w znaczny sposób mogą przyczynić się do osiągnięcia rezultatów przy realizacji tzw. zadań „miękkich”
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) - Instytucja ta mająca swoją siedzibę na obszarze rewitalizacji – może udzielić znacznego wsparcia – poprzez doradztwo i konsultacje – wszystkim realizatorom zadań ukierunkowanych na rodzinę – w szczególności na stawionych na wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin.

W trakcie omawianych prac odbył się szereg spotkań, wizyt, spacerów studyjnych, których szczegółowy wykaz zawarty został w poniższej tabeli:

Tabela 15 Harmonogram najważniejszych spotkań, wizyt, spacerów itp.

L.p.	Termin spotkania	Tematyka
1.	12.02.2015r.	Pierwsze spotkanie robocze dotyczące opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa oraz wyznaczenia obszaru zdegradowanego.
2.	11.03.2015r.	Kolejne spotkanie robocze dotyczące opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa oraz wyznaczenia obszaru zdegradowanego.
3.	12.01.2016r.	Spotkanie robocze dotyczące omówienia najważniejszych kwestii dotyczących Ustawy o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. oraz Wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.
4.	09.03.2016r.	Spotkanie zespołu roboczego ds. podsystemu społecznego i gospodarczego i przestrzennego.

5.	15.03.2016r.	Spotkanie robocze dotyczące określenia wstępnych zadań i celów szczegółowych dotyczących opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa w ujęciu przestrzennym.
6.	16.03.2016r.	Spotkanie zespołu roboczego ds. podsystemu społecznego i gospodarczego.
7.	17.03.2016r.	Spotkanie zespołu konsultacyjnego dot. Opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa
8.	22.03.2016r.	Spotkanie zespołu roboczego ds. podsystemu społecznego i gospodarczego.
9.	23.03.2016r.	Wizyta studyjna w obszarze objętym procesem rewitalizacji.
10.	18.04.2016r.	Spotkanie dotyczące opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa z przedstawicielami lokalnych organizacji pozarządowych.
11.	19.04.2016r. - Słupsk	Spotkanie w siedzibie Urzędu Miasta Słupska dotyczące aktualnie trwających prac dot. procesu rewitalizacji, pomiędzy pracownikami samorządowymi Urzędu Miasta Słupska, Urzędu Miejskiego Kartuz oraz Urzędu Miejskiego Bytowa wraz z wizytą studyjną na terenie miasta Słupska w wybranym obszarze objętym dotychczasowymi działaniami rewitalizacyjnymi.
12.	20.04.2016r.	Wizyta studyjna w obszarze objętym procesem rewitalizacji. Rozmowy z mieszkańcami i interesariuszami terenu objętego procesem rewitalizacji.
13.	21.04.2016r.	Spotkanie zespołu roboczego ds. podsystemu przestrzennego.
14.	21.04.2016r.	Spotkanie zespołów roboczych ds. podsystemu przestrzennego, gospodarczego i społecznego z przedstawicielami firmy AMT Partner sp. z o.o.
15.	25.04.2016r.	Spotkanie zespołu roboczego ds. podsystemu przestrzennego.
16.	28.04.2016r.	Wizyta studyjna w obszarze objętym procesem rewitalizacji. Ocena ekspertów dotycząca stanu technicznego i użytecznego budynków zlokalizowanych przy ul. Miłej 26 oraz 26a. Rozmowy z mieszkańcami.
17.	29.04.2016r.	Wizyta studyjna w obszarze objętym procesem rewitalizacji.
18.	29.04.2016r.	Wizyta studyjna w obszarze objętym procesem rewitalizacji.
19.	16.05.2016r.	Spotkanie zespołu roboczego ds. podsystemu społecznego i gospodarczego. Wstępne określenie celów szczegółowych i zadań społecznych dotyczących opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa.

20.	19.05.2016r. - Łębork	Wizyta studyjna przedstawicieli zespołu roboczego ds. opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Łęborku wchodzącymi w skład zespołu ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Łęborka.
21.	10.06.2016r.	Ustalenie z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wstępnego zakresu zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 – etap I
22.	28.06.2016r.	Spotkanie zespołu roboczego ds. podsystemu społecznego, gospodarczego i przestrzennego.
23.	01.07.2016r.	Spotkanie z przedstawicielami organizacji pozarządowych dotyczące ustalenia przyszłych działań w podsystemie społecznym.
24.	19.07.2016r.	Spotkanie dotyczące omówienia dotychczasowych prac związanych z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych, zarządców nieruchomości, przedsiębiorcy, mieszkańcy. Ponadto na spotkaniu obecne były osoby wchodzące w skład zespołu roboczego dot. opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa oraz przedstawiciele firmy AMT Partner sp. z o.o.
25.	27.07.2016r. - Gdańsk	Wizyta przedstawicieli zespołu roboczego ds. podsystemu społecznego, gospodarczego i przestrzennego z zespołem ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.
26.	22.08.2016r.	Ustalenie z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wstępnego zakresu zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 – etap II
27.	03.10.2016r. - Gdańsk	Spotkanie przedstawicieli zespołu roboczego ds. podsystemu społecznego z pracownikami Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego w Gdańsku dotyczące realizacji projektów w ramach Poddziałania 6.1.2 oraz 6.2.2.
28.	27.10.2016r.	Spotkanie zespołu roboczego ds. podsystemu społecznego, gospodarczego i przestrzennego.
29.	04.11.2016r.	Ustalenie z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wstępnego zakresu zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 – etap III
30.	09.11.2016r.	Wizyta studyjna przedstawicieli zespołu ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w obszarze „Miła” w Bytowie.
31.	18.11.2016r.	Ustalenie z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wstępnego zakresu zintegrowanego projektu

		rewitalizacyjnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 – etap IV
32.	21.11.2016r. - Gdańsk	Wizyta przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Bytowie wchodzących w skład zespołu roboczego ds. opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa z przedstawicielami zespołu ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.
33.	24.11.2016r.	Spotkanie z przedstawicielami wspólnot mieszkaniowych zlokalizowanych w obszarze „Miła” w Bytowie.
34.	24.11.2016r.	Spotkanie dotyczące opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa z przedstawicielami organizacji pozarządowych.
35.	30.11.2016r.	Ustalenie z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wstępnego zakresu zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 – etap V
36.	05.12.2016r.	Ustalenie z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego wstępnego zakresu zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 – etap VI
37.	08.12.2016r. - Człuchów	Wizyta studyjna przedstawicieli zespołu roboczego ds. opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Człuchowie, wchodzącymi w skład zespołu ds. opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Człuchowa.
38.	14.12.2016r.	Do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego przekazano uzgodnienia zakresu zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 celem zatwierdzenia go przez Zarząd Województwa Pomorskiego – etap VII
39.	15.12.2016r.	Spotkanie z przedstawicielami wspólnot mieszkaniowych zlokalizowanych w obszarze „Miła” w Bytowie.
40.	19.12.2016r.	Spotkanie z przedstawicielami wspólnot mieszkaniowych zlokalizowanych w obszarze „Miła” w Bytowie.
41.	20.12.2016r.	Spotkanie z przedstawicielami wspólnot mieszkaniowych zlokalizowanych w obszarze „Miła” w Bytowie.

Dokumentacja fotograficzna ze spotkań roboczych oraz konsultacyjnych Lokalnego Programu Rewitalizacji

Wspólne rozmowy, przemyślenia, dyskusje dały możliwość ustalenia priorytetowych kierunków działań i doprecyzowania katalogu najważniejszych zamierzeń na obszarze zdegradowanym w procesie rewitalizacji.

Załącznik nr 2 Wyniki badania ankietowego mieszkańców

Ważnym etapem opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bytowa było badanie ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy. Głównym celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat atrakcyjności obszaru „Miła”, występujących tam problemów, jej silnych i słabych stron oraz możliwych kierunków rozwoju.

Badanie ankietowe odbyło się w dniach od 3 marca do 20 kwietnia 2014 roku na terenie całej gminy Bytów, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru „Miła”. W badaniu wzięło udział 557 osób, co stanowi 2,22% ogółu mieszkańców gminy. Kwestionariusz ankiety składał się z 4 pytań zamkniętych, 2 pytań otwartych oraz metryczki osobowej. W ramach pytań zamkniętych mieszkańcy ocenili m.in. atrakcyjność osiedleńczą, turystyczną i inwestycyjną obszaru „Miła”, rodzaj problemów występujących na badanym obszarze, określili, w czym można upatrywać potencjał rozwojowy tego obszaru oraz wskazali najpilniejsze inwestycje do realizacji. W ramach pytań otwartych mieszkańcy wskazali atuty i słabości gminy oraz podzielili się swoimi uwagami. Za pomocą metryczki osobowej weryfikowane były dane ankietowanych takie jak: płeć, wiek, wykształcenie, status zawodowy oraz miejsce zamieszkania.

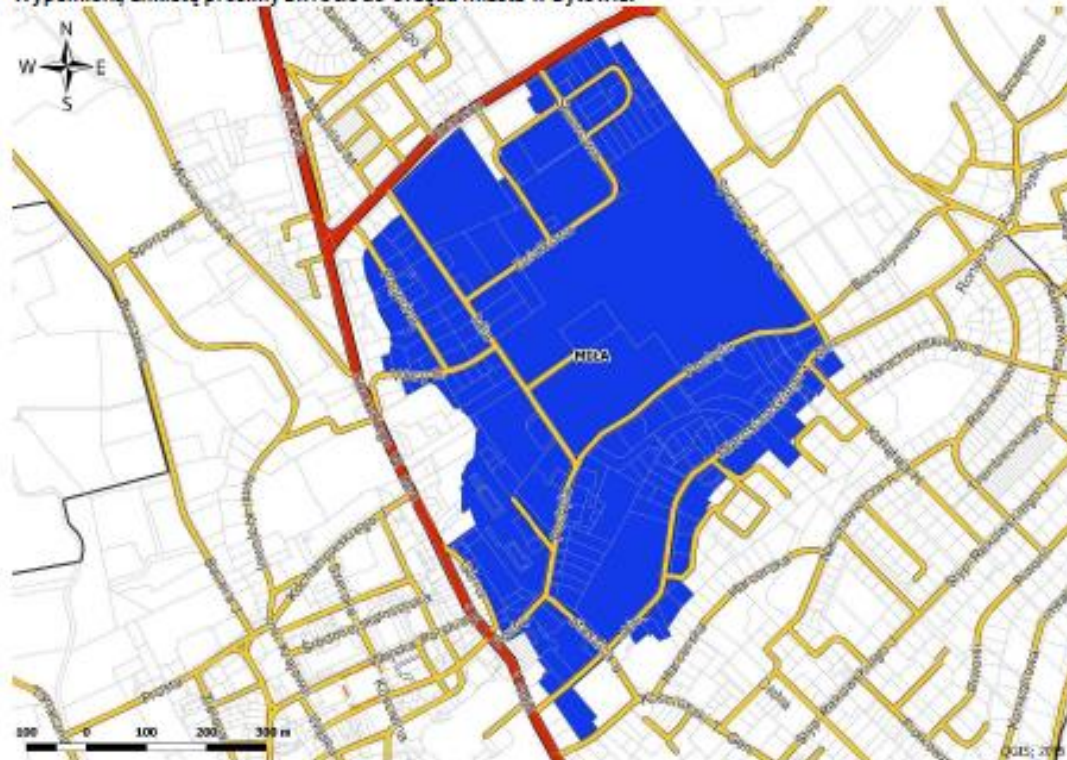
Formularz ankiety udostępniony był na stronie internetowej gminy oraz w wersji drukowanej dostępnej w siedzibie Urzędu Miejskiego w Bytowie, a także był rozprowadzany wśród uczniów szkół i nauczycieli, administratorów zasobów mieszkaniowych, zespołu konsultacyjnego, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców działających na wybranym obszarze, radnych, jednostek gminy Bytów oraz ogółu mieszkańców.

Lokalny Program Rewitalizacji Bytowa

ANKIETA

W związku z przystąpieniem do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Bytowa zapraszamy Państwa do udziału w badaniu ankietowym dotyczącym oceny stanu aktualnego oraz potencjału rozwojowego Obszaru „Miła” w Bytowie (przedstawionego na poniższej mapie). Dla uzyskania wiarygodnych wyników prosimy o wypełnienie wszystkich pól. Uzyskane wyniki umożliwią określenie kierunków prowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie miasta do 2020 roku. Ankieta jest anonimowa.

Wypełnioną ankietę prosimy zwrócić do Urzędu Miasta w Bytowie.

OCENA STANU AKTUALNEGO, POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO ORAZ IDENTYFIKACJA POTRZEB Obszaru „Miła” w Bytowie

1. Proszę ocenić atrakcyjność osiedleńczą, turystyczną i inwestycyjną obszaru „Miła” w Bytowie

Proszę ocenić w skali od 1 do 5: 1 – bardzo źle, 2 – źle, 3 – umiarkowanie, 4 – dobrze, 5 – bardzo dobrze

OBSZAR „MILA”:

KATEGORIA	OCENA				
	1	2	3	4	5
Oferta kulturalna					
Oferta dla dzieci i młodzieży					
Oferta dla seniorów					
Dostępność miejsc integracji mieszkańców					
Oferta lokalnego rynku pracy					
Oferta sportowo-rekreacyjna					
Oferta turystyczna					
Poziom estetyki obszaru					
Poziom bezpieczeństwa na obszarze					
Zagospodarowanie terenu w małą architekturę (ławki, śmietniki itp.)					
Dostępność terenów zielonych					
Dostępność miejsc parkingowych					
Dostępność obiektów usługowo-handlowych					
Infrastruktura drogowa (drogi, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)					
Infrastruktura wodno-ściekowa (jakość i dostępność wodociągów i kanalizacji)					
Gospodarka mieszkaniowa (stan techniczny budynków)					

Lokalny Program Rewitalizacji Bytowa

ANKIETA

2. Proszę wskazać największe problemy występujące na obszarze „Miła”. Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi.

Problemy	
Przestępczość	
Ubóstwo	
Patologie społeczne	
Brak miejsc pracy	
Brak miejsc wypoczynku i rekreacji	
Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu	
Niski poziom przedsiębiorczości	
Niewystarczające zasoby mieszkaniowe / niski standard mieszkań	
Zły stan infrastruktury technicznej	

3. Proszę wskazać największy atut i największą słabość obszaru „Miła” w Bytowie. Proszę wskazać po jednym.

Atut:

Słabość:

4. Proszę wskazać, w czym można upatrywać potencjał rozwojowy obszaru „Miła” w Bytowie. Proszę zaznaczyć maksymalnie 2 odpowiedzi.

☐ poprawa infrastruktury (drogowej, wod-kan)	☐ rozwój drobnej przedsiębiorczości, handlu, usług
☐ rozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	☐ wzrost poziomu estetyki budynków, podwórek itp.
☐ rozwój całorocznej oferty turystycznej	☐ wzrost aktywności społecznej mieszkańców
☐ poprawa warunków życia mieszkańców	☐ inne, jakie?

5. Proszę o wskazanie najpilniejszych zadań koniecznych do realizacji na obszarze „Miła” w Bytowie w perspektywie do 2020 roku. Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 zadania.

Zadanie	
Realizacja programów/projektów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	
Realizacja programów/projektów wspierających lokalny rynek pracy	
Realizacja programów/projektów wspierających przedsiębiorczość	
Poszerzenie oferty kulturalnej	
Poszerzenie oferty turystycznej	
Poszerzenie oferty mieszkalnictwa socjalnego	
Stworzenie miejsca integracji mieszkańców	
Budowa / zagospodarowanie terenów zielonych (skwery, zieleńce, parki itp.)	
Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych, np. boiska, place zabaw itp.	
Budowa/modernizacja dróg i chodników	
Budowa ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych	
Inne, jakie?	

6. Uwagi

.....

.....

.....

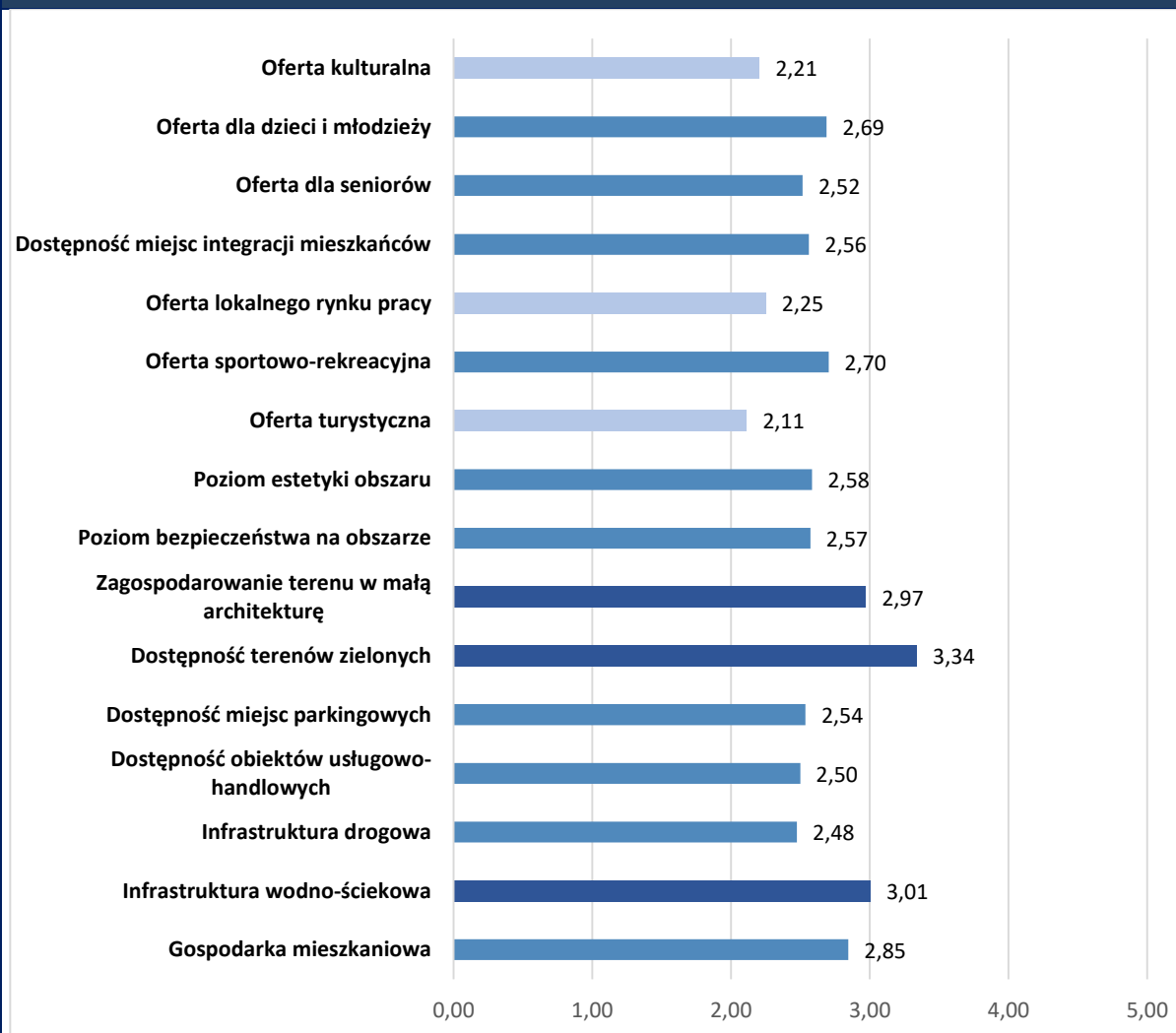
II. IDENTYFIKACJA OSOBOWA

1. Płeć	Kobieta	Mężczyzna				
2. Wiek	≤ 19 lat	20-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	60 lat i więcej
3. Wykształcenie	podstawowe	zawodowe	średnie	wyższe		
4. Status zawodowy	uczeń/student	pracujący	przedsiębiorca	emeryt/rencista	bezrobotny	
5. Miejsce zamieszkania	miejscowość/ulica					

Identyfikacja potrzeb i oczekiwań mieszkańców

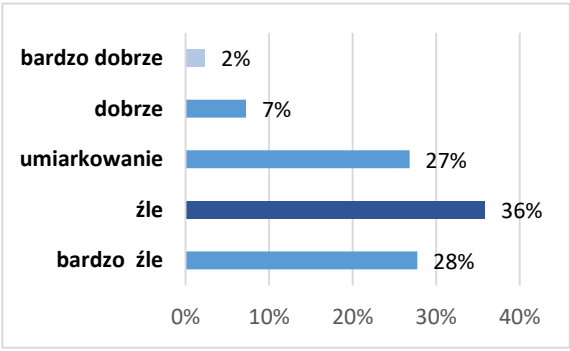
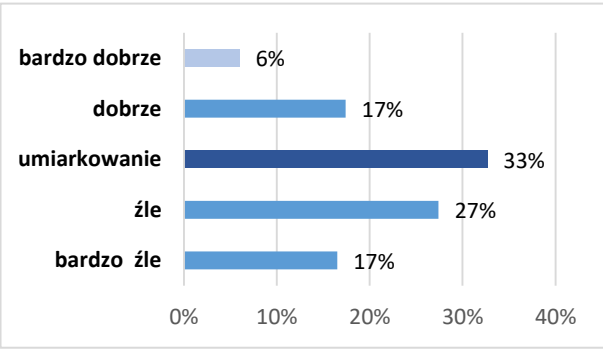
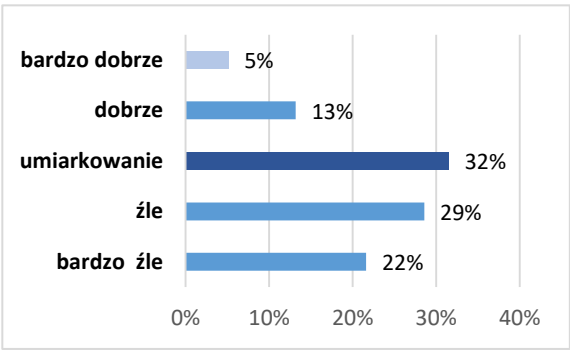
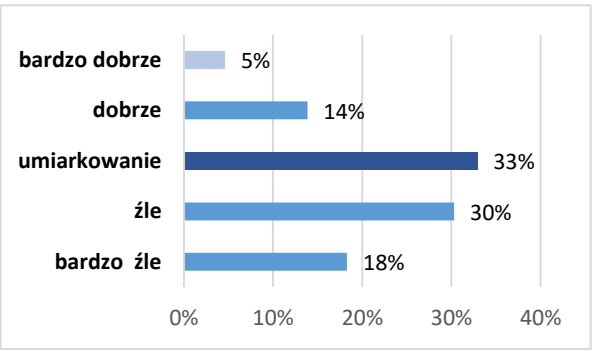
1. Proszę ocenić atrakcyjność osiedleńczą, turystyczną i inwestycyjną obszaru „Miła” w Bytowie. Proszę ocenić w skali 1-5.

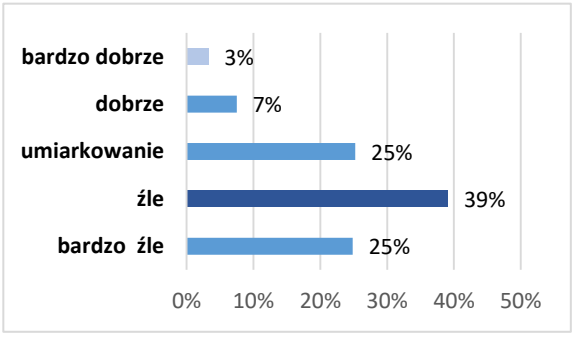
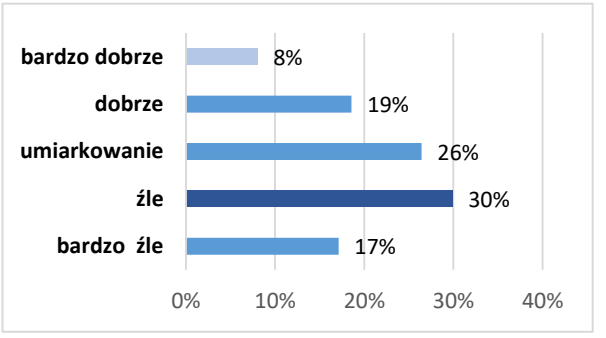
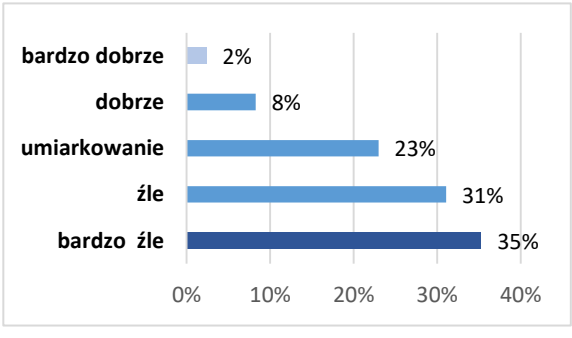
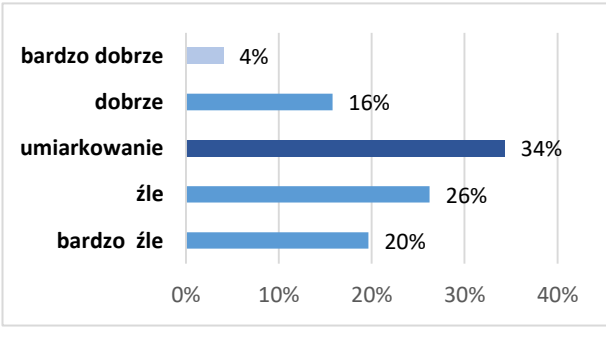
(gdzie: 1 – bardzo źle, 2 – źle, 3 – umiarkowanie, 4 – dobrze, 5 – bardzo dobrze).

Oceniając stopień atrakcyjności obszaru „Miła” w Bytowie mieszkańcy wskazali na pierwszym miejscu dostępność terenów zielonych (średnia ocen – 3,34). Wysoko ocenione zostały także infrastruktura wodno-ściekowa (średnia ocen – 3,01) oraz zagospodarowanie terenu w małą architekturę (średnia ocen – 2,97). Najniższe oceny przyznano natomiast ofercie turystycznej (2,11), ofercie kulturalnej (2,21) i ofercie lokalnego rynku pracy (2,25).

Spośród wszystkich kategorii 14 uzyskało ocenę negatywną (średnia poniżej 3,0), natomiast 2 kategorie oceniono pozytywnie (średnia ocena powyżej 3,0).

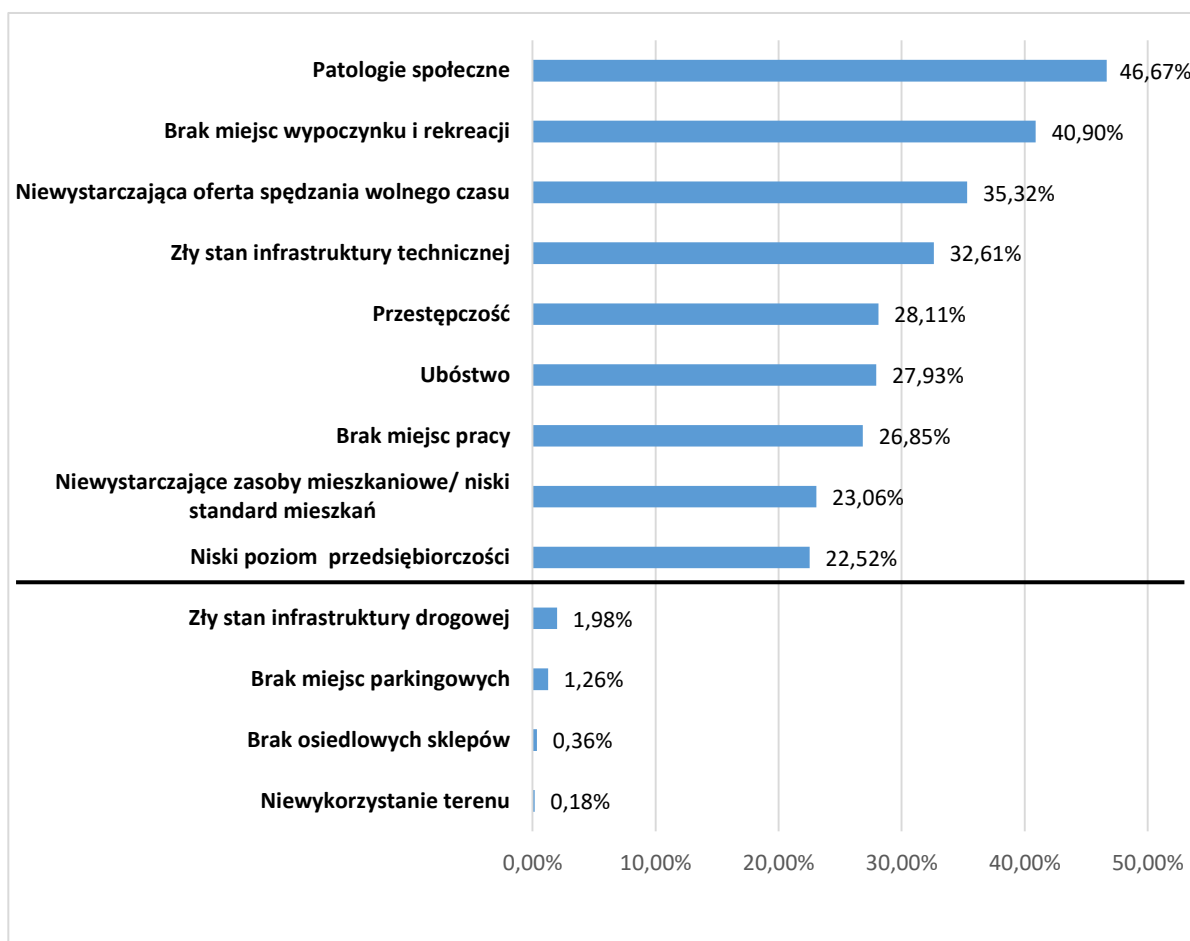
Oferta kulturalna ocena – 2,21	Oferta dla dzieci i młodzieży ocena – 2,69																								
 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>2%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>27%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>36%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>28%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	2%	dobrze	7%	umiarkowanie	27%	źle	36%	bardzo źle	28%	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>6%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>17%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>33%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>27%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>17%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	6%	dobrze	17%	umiarkowanie	33%	źle	27%	bardzo źle	17%
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	2%																								
dobrze	7%																								
umiarkowanie	27%																								
źle	36%																								
bardzo źle	28%																								
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	6%																								
dobrze	17%																								
umiarkowanie	33%																								
źle	27%																								
bardzo źle	17%																								
Znacząca część ankietowanych ocenia negatywnie ofertę kulturalną na obszarze „Miła” w Bytowie - 36% mieszkańców twierdzi, że jest zła, 28% ankietowanych uznało, że oferta kulturalna jest bardzo zła, natomiast 27% twierdzi, że jest na poziomie umiarkowanym.	Około 33% ankietowanych uważa, że dostępność oferty dla dzieci i młodzieży na obszarze „Miła” w Bytowie jest na poziomie umiarkowanym, zaś 27% twierdzi, że jest zła. Najmniejsza grupa ankietowanych (6%) uznała, że oferta dla dzieci i młodzieży na tym terenie jest bardzo dobra.																								
Oferta dla seniorów ocena – 2,52	Dostępność miejsc integracji mieszkańców ocena – 2,56																								
 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>13%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>32%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>29%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>22%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	5%	dobrze	13%	umiarkowanie	32%	źle	29%	bardzo źle	22%	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>14%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>33%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>18%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	5%	dobrze	14%	umiarkowanie	33%	źle	30%	bardzo źle	18%
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	5%																								
dobrze	13%																								
umiarkowanie	32%																								
źle	29%																								
bardzo źle	22%																								
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	5%																								
dobrze	14%																								
umiarkowanie	33%																								
źle	30%																								
bardzo źle	18%																								
Oferta dla seniorów na obszarze „Miła” w Bytowie została oceniona na poziomie umiarkowanym przez 32% ankietowanych, 29% twierdzi, że jest zła, a zaledwie 13% respondentów oceniło ją dobrze.	Dostępność miejsc integracji mieszkańców na obszarze „Miła” w Bytowie zostało ocenione umiarkowane przez 33% respondentów, 30% twierdzi, że jest ona zła, a 14% sądzi, że dostępność miejsc integracji na tym obszarze jest dobra.																								

Oferta lokalnego rynku pracy ocena – 2,25	Oferta sportowo-rekreacyjna ocena – 2,70																								
 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>3%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>39%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>25%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	3%	dobrze	7%	umiarkowanie	25%	źle	39%	bardzo źle	25%	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>8%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>19%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>26%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>17%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	8%	dobrze	19%	umiarkowanie	26%	źle	30%	bardzo źle	17%
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	3%																								
dobrze	7%																								
umiarkowanie	25%																								
źle	39%																								
bardzo źle	25%																								
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	8%																								
dobrze	19%																								
umiarkowanie	26%																								
źle	30%																								
bardzo źle	17%																								
Dostępność oferty lokalnego rynku pracy na obszarze „Miła” w Bytowie została oceniona źle przez 39% ankietowanych, umiarkowanie i bardzo źle przez 25% oraz dobrze przez 7% respondentów. Tylko 2% twierdzi, że dostępność oferty lokalnego rynku pracy jest bardzo dobra.	Badanie ankietowe wskazuje, że oferta sportowo-rekreacyjna na obszarze „Miła” w Bytowie jest zła (30% głosów ankietowanych) oraz umiarkowana (26% głosów). Tylko 8% ankietowanych twierdzi, że oferta sportowo-rekreacyjna jest bardzo dobra.																								
Oferta turystyczna ocena – 2,11	Poziom estetyki obszaru ocena – 2,58																								
 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>2%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>8%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>23%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>31%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>35%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	2%	dobrze	8%	umiarkowanie	23%	źle	31%	bardzo źle	35%	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>4%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>16%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>34%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>26%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>20%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	4%	dobrze	16%	umiarkowanie	34%	źle	26%	bardzo źle	20%
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	2%																								
dobrze	8%																								
umiarkowanie	23%																								
źle	31%																								
bardzo źle	35%																								
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	4%																								
dobrze	16%																								
umiarkowanie	34%																								
źle	26%																								
bardzo źle	20%																								
Ofertę turystyczną na obszarze „Miła” w Bytowie oceniono negatywnie. Około 35% osób uważa, że jest bardzo zła, 31% sądzi, że jest zła, natomiast 23%, że jest umiarkowana. Tylko 2% mieszkańców twierdzi, że oferta turystyczna na tym obszarze jest bardzo dobra.	Ankietowani uważają, że poziom estetyki obszaru „Miła” w Bytowie jest na umiarkowanym poziomie (34%). Źle ocenia ją 26% ankietowanych, a 16% z nich uważa, że poziom estetyki obszaru jest dobry.																								

Poziom bezpieczeństwa na obszarze ocena – 2,57	Zagospodarowanie terenu w małą architekturę ocena – 2,97																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>28%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>21%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	7%	dobrze	15%	umiarkowanie	28%	źle	30%	bardzo źle	21%	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>9%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>23%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>35%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>23%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>10%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	9%	dobrze	23%	umiarkowanie	35%	źle	23%	bardzo źle	10%
Kategoria	Procent																								
bardzo dobrze	7%																								
dobrze	15%																								
umiarkowanie	28%																								
źle	30%																								
bardzo źle	21%																								
Kategoria	Procent																								
bardzo dobrze	9%																								
dobrze	23%																								
umiarkowanie	35%																								
źle	23%																								
bardzo źle	10%																								
Poziom bezpieczeństwa na obszarze „Miła” w Bytowie oceniono na poziomie złym przez 30% respondentów, na poziomie umiarkowanym przez 28%. Około 15% osób uważa, że poziom bezpieczeństwa na badanym obszarze jest na dobrym poziomie.	Zdaniem 35% respondentów zagospodarowanie terenu „Miła” w Bytowie w małą architekturę jest umiarkowane. Dobrze oceniło ją 23% mieszkańców, natomiast źle kolejne 23%. Pozostała część oceniła ją bardzo źle – 10% oraz bardzo dobrze - 9%.																								
Dostępność terenów zielonych ocena – 3,34	Dostępność miejsc parkingowych ocena – 2,54																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>13%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>33%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>34%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>5%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	13%	dobrze	33%	umiarkowanie	34%	źle	15%	bardzo źle	5%	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kategoria</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>4%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>13%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>34%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>32%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>17%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategoria	Procent	bardzo dobrze	4%	dobrze	13%	umiarkowanie	34%	źle	32%	bardzo źle	17%
Kategoria	Procent																								
bardzo dobrze	13%																								
dobrze	33%																								
umiarkowanie	34%																								
źle	15%																								
bardzo źle	5%																								
Kategoria	Procent																								
bardzo dobrze	4%																								
dobrze	13%																								
umiarkowanie	34%																								
źle	32%																								
bardzo źle	17%																								
Dostępność terenów zielonych na obszarze „Miła” w Bytowie została oceniona pozytywnie. Zdaniem 34% mieszkańców jest ona na poziomie umiarkowanym. Kolejne 33% uważa, że jest dobra, natomiast 13% sądzi, że dostępność terenów zielonych na obszarze jest bardzo dobra.	Dostępność miejsc parkingowych na obszarze „Miła” w Bytowie została oceniona umiarkowanie przez 34% mieszkańców, 32% sądzi, że jest zła, a 13% z nich uważa, że dostępność miejsc parkingowych jest dobra.																								

Dostępność obiektów usługowo-handlowych ocena – 2,50	Infrastruktura drogowa ocena – 2,48																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>4%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>14%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>32%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>31%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>20%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	4%	dobrze	14%	umiarkowanie	32%	źle	31%	bardzo źle	20%	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>6%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>13%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>28%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>27%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>26%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	6%	dobrze	13%	umiarkowanie	28%	źle	27%	bardzo źle	26%
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	4%																								
dobrze	14%																								
umiarkowanie	32%																								
źle	31%																								
bardzo źle	20%																								
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	6%																								
dobrze	13%																								
umiarkowanie	28%																								
źle	27%																								
bardzo źle	26%																								
Około 32% ankietowanych uważa, że dostępność obiektów usługowo-handlowych na obszarze „Miła” w Bytowie jest umiarkowana. Kolejna część oceniła ją na poziomie złym (31%), natomiast zaledwie 4% osób uważa, że dostępność obiektów usługowo-handlowych jest bardzo dobra.	Respondenci negatywnie ocenili infrastrukturę drogową na obszarze „Miła” w Bytowie. Zaledwie 6% ankietowanych uważa, że jest bardzo dobra oraz dobra – 13%. Znaczna większość osób oceniła ją na poziomie umiarkowanym – 28%, złym – 27% oraz bardzo złym – 26%.																								
Infrastruktura wodno-ściekowa ocena – 3,01	Gospodarka mieszkaniowa ocena – 2,85																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>8%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>23%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>43%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>13%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>13%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	8%	dobrze	23%	umiarkowanie	43%	źle	13%	bardzo źle	13%	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>bardzo dobrze</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>dobrze</td> <td>18%</td> </tr> <tr> <td>umiarkowanie</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>źle</td> <td>22%</td> </tr> <tr> <td>bardzo źle</td> <td>13%</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	Procent	bardzo dobrze	7%	dobrze	18%	umiarkowanie	40%	źle	22%	bardzo źle	13%
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	8%																								
dobrze	23%																								
umiarkowanie	43%																								
źle	13%																								
bardzo źle	13%																								
Ocena	Procent																								
bardzo dobrze	7%																								
dobrze	18%																								
umiarkowanie	40%																								
źle	22%																								
bardzo źle	13%																								
Infrastruktura wodno-ściekowa na obszarze „Miła” w Bytowie została oceniona korzystnie. Aż 43% osób oceniło ją umiarkowanie. Prawie 1/4 ankietowanych uważa, że jest dobra (23% głosów), a 8% osób oceniło ją bardzo dobrze.	Wyniki ankiety wskazują, że gospodarka mieszkaniowa na obszarze „Miła” w Bytowie jest na poziomie umiarkowanym (40%). Około 22% ankietowanych oceniło ją źle, a 18% osób dobrze.																								

2. Proszę wskazać największe problemy występujące na obszarze „Miła” w Bytowie.

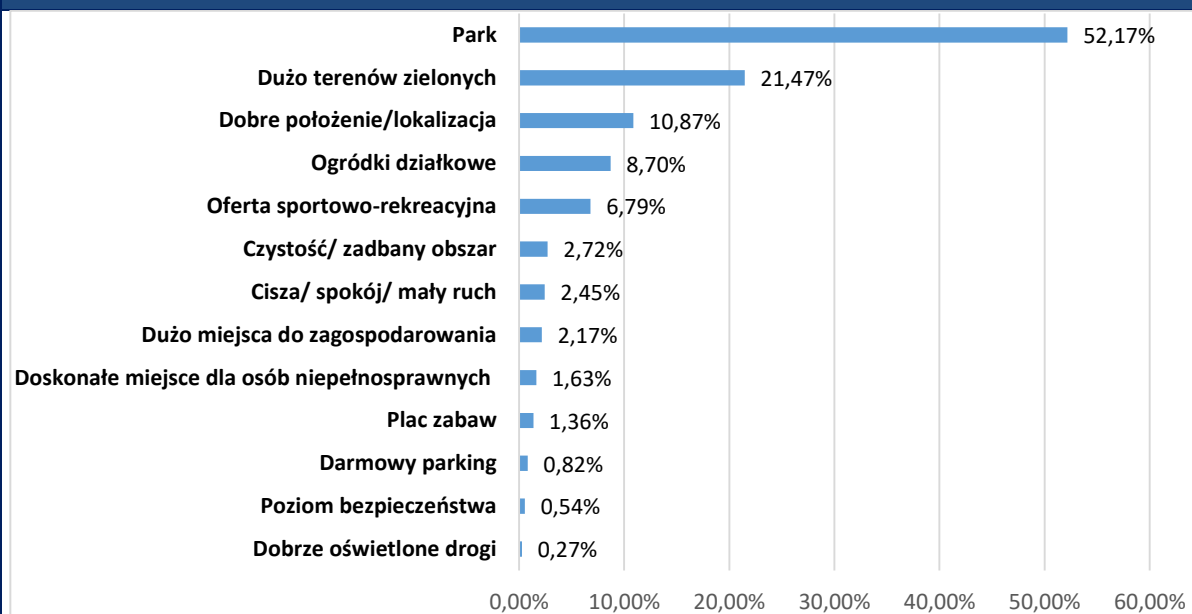

Pytanie zawierało 9 zamkniętych odpowiedzi. Zdaniem prawie połowy respondentów największym problemem występującym na obszarze „Miła” w Bytowie są patologie społeczne (46,67% głosów ankietowanych). Kolejne problemy występujące na tym obszarze to: brak miejsc wypoczynku i rekreacji (40,90%), niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu (35,32%) oraz zły stan infrastruktury technicznej (32,61%).

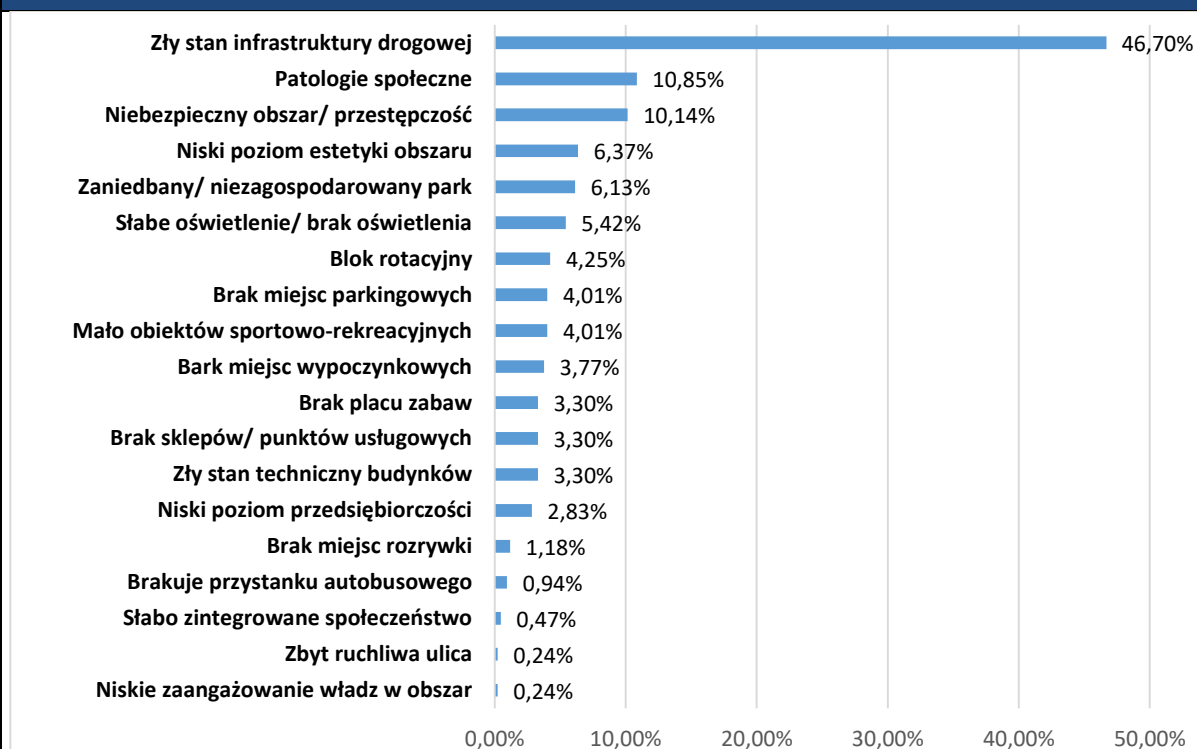
Ankietowani mieli także możliwość dodania własnych odpowiedzi. Wskazany został m.in.: zły stan infrastruktury drogowej (1,98%), brak miejsc parkingowych (1,26%), brak osiedlowych sklepów (0,36%) oraz niewykorzystanie terenu (0,18%).

3. Proszę wskazać największy atut i największą słabość obszaru „Miła” w Bytowie

Atuty

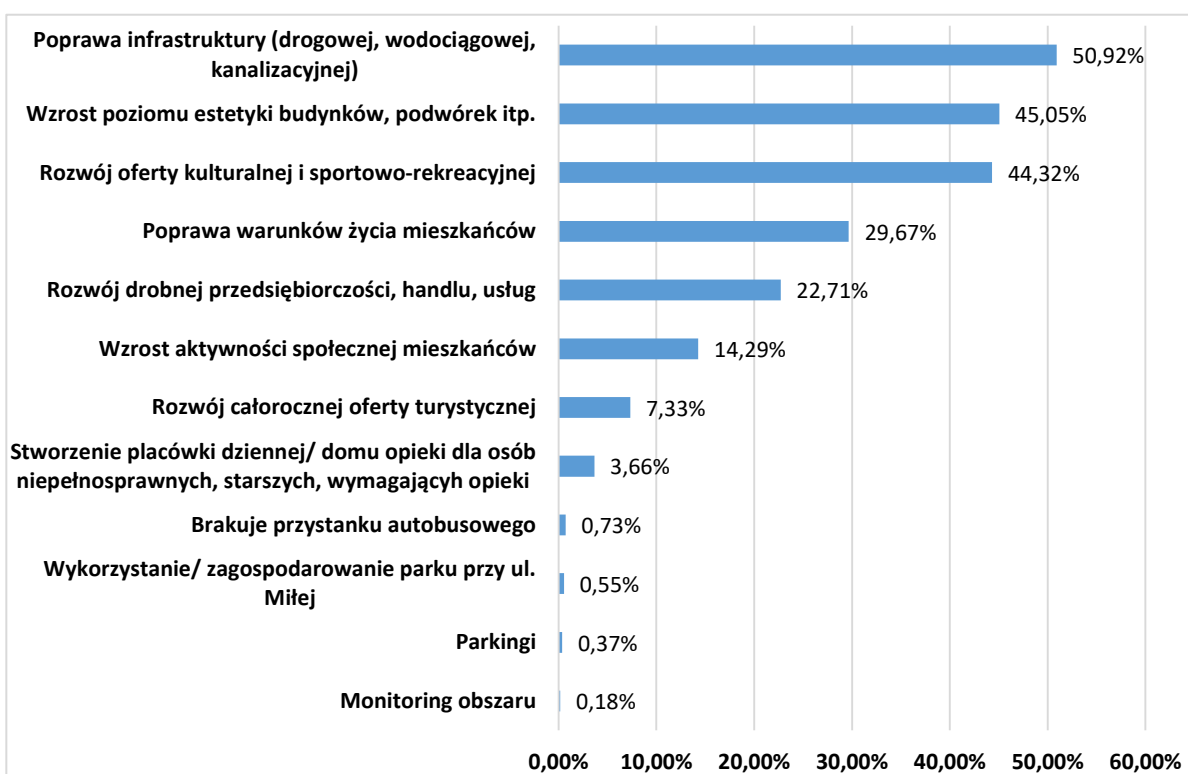
Słabości

Jako największy atut obszaru „Miła” w Bytowie ankietowani wskazali obecność parku – 52,17% oraz występowanie dużej ilości terenów zielonych - 21,47%. Jako jedne z większych atutów osoby wskazały także dobre położenie/ lokalizację tego terenu – 10,87% oraz występowanie ogródków działkowych – 8,70%.

Wśród największych słabości na tym terenie wskazano zły stan infrastruktury drogowej, tak sądzi prawie połowa osób – 46,70% ankietowanych twierdzi, że ulice na tym obszarze są w bardzo złym stanie, brak tam także chodników i ścieżek rowerowych. Co dziesiąta osoba uważa, że na tym obszarze występują patologie społeczne (10,85%) oraz jest on niebezpieczny (10,14%) - występuje tam przestępczość oraz handel narkotykami zwłaszcza na terenie parku. Mieszkańcy boją się chodzić tamtędy wieczornymi porami.

4. Proszę wskazać, w czym można upatrywać potencjał rozwojowy obszaru „Miła” w Bytowie.

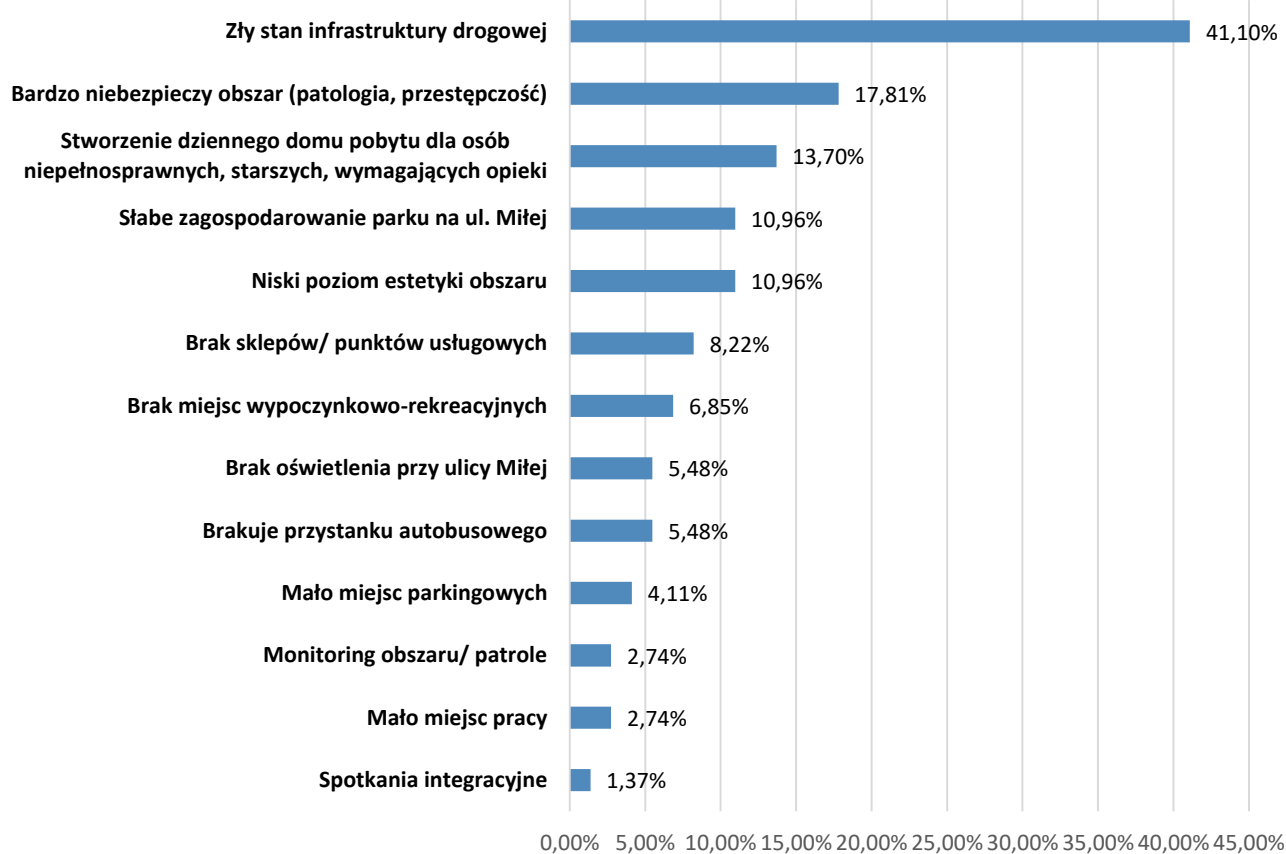
Zdaniem mieszkańców gminy Bytów najważniejszymi czynnikami wpływającymi na rozwój gminy są: poprawa infrastruktury (drogowej, wodociągowej i kanalizacyjnej) – 50,92% głosów ankietowanych, wzrost poziomu estetyki budynków, podwórek, itp. (45,05%) oraz rozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej (44,32%).

5. Proszę o wskazanie najpilniejszych inwestycji koniecznych do realizacji na obszarze „Miła” w Bytowie w perspektywie do 2020 roku.

Wśród najpilniejszych inwestycji do realizacji na obszarze „Miła” w Bytowie znaczna połowa ankietowanych (59,42%) wskazała budowę/modernizację dróg i chodników. Równie ważną dla mieszkańców inwestycją jest budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych (41,85%) oraz budowa/ zagospodarowanie terenów zielonych (37,68%). Najmniej osób, jako pilne określiło inwestycje obejmujące realizację programów/projektów wspierających przedsiębiorczość (9,24%). Ankietowani dodali także swoje własne odpowiedzi, którymi były: stworzenie dziennego domu pobytu dla osób niepełnosprawnych, starszych, wymagających opieki (3,26%), budowa sklepu osiedlowego (0,91%), zagospodarowanie parku oraz byłej spółdzielni (0,54%), inwestycje w zakresie monitoringu (0,18%), oświetlenia (0,18%) oraz budowy przystanku autobusowego (0,18%).

6. Uwagi

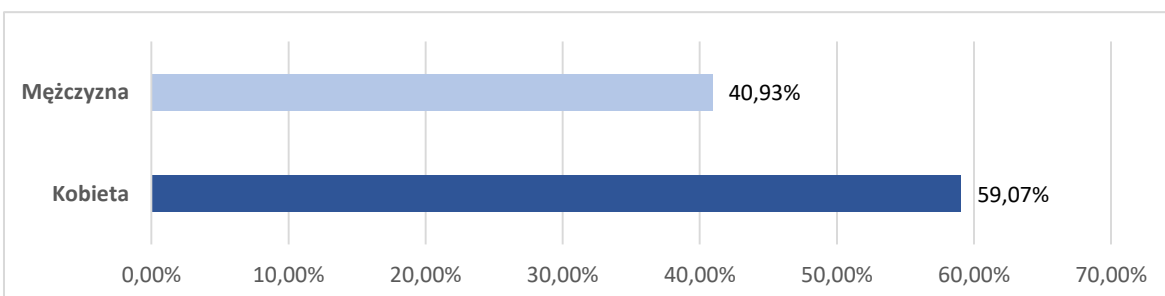

Ankietowani mieli możliwość dodania własnych uwag w pytaniu otwartym dotyczących obszaru „Miła” w Bytowie. Analizując odpowiedzi najczęściej podawano zły stan infrastruktury drogowej (41,10%), respondenci uznali, że badany obszar jest niebezpieczny – występuje na nim patologia i przestępczość (17,81%), sugerowali natomiast, że jest to doskonały obszar na stworzenie dziennego domu pobytu dla osób niepełnosprawnych, starszych lub wymagających opieki (13,70%). Według nich park na ul. Miłej jest słabo zagospodarowany (10,96%), a poziom estetyki obszaru jest niski (10,96%).

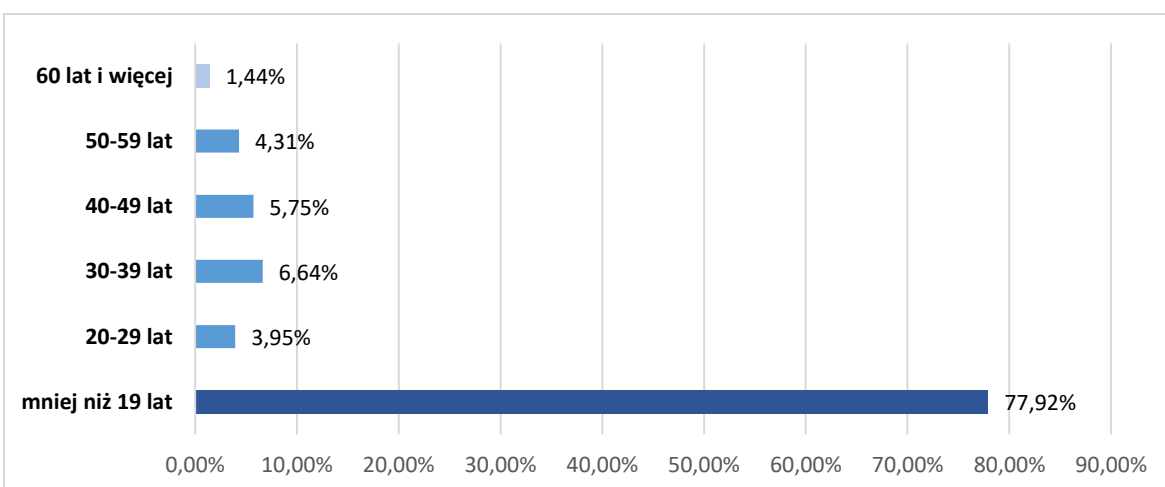
Identyfikacja osobowa ankietowanych

PŁEĆ

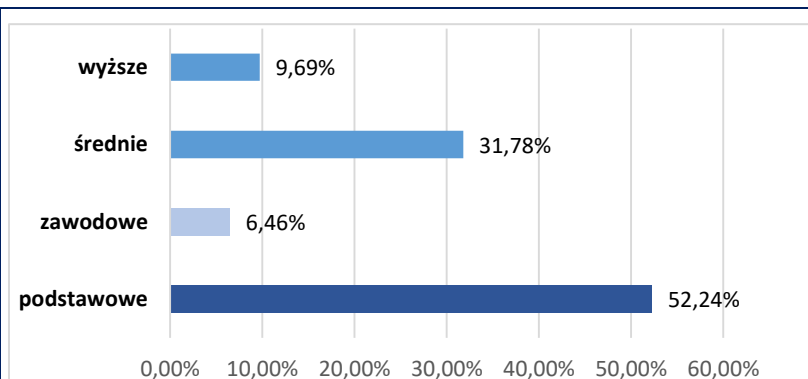
W badaniu ankietowym wzięło udział 557 osób, z czego 329 (59,07%) stanowiły kobiety a 228 (40,93%) mężczyźni.

WIEK

Najliczniejszą grupą wiekową spośród respondentów były osoby mające mniej niż 19 lat (77,92%). Najmniej liczna była grupa najstarsza (60 lat i więcej) – stanowiła 1,44% wszystkich ankietowanych osób.

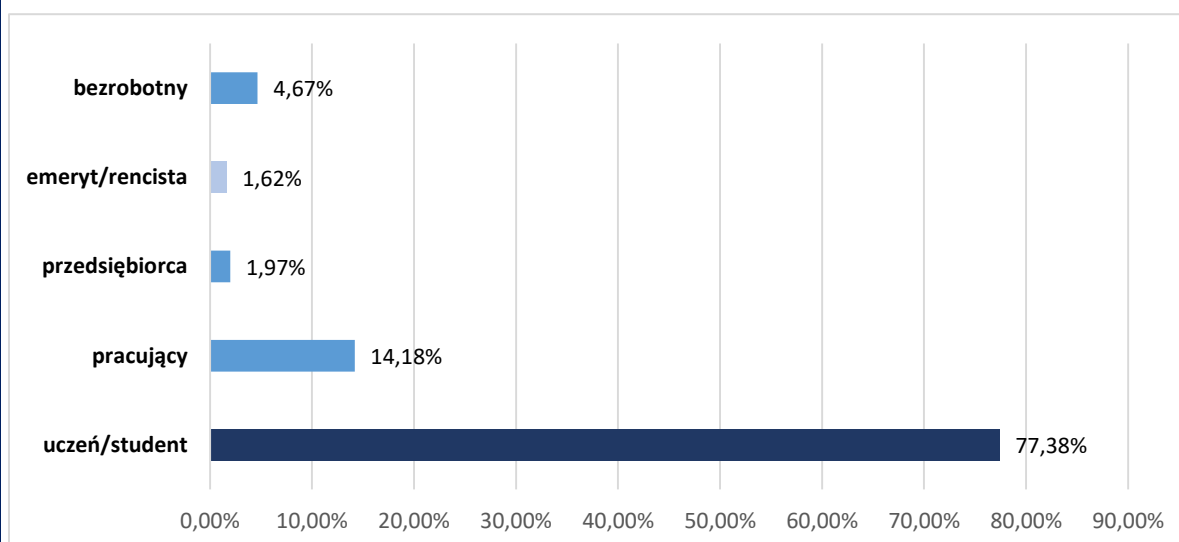
WYKSZTAŁCENIE

Największą grupę ankietowanych stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym (52,24%) i średnim (31,78%), a najmniej liczna osoby z wykształceniem zawodowym (6,46%).

STATUS ZAWODOWY

Ponad 3/4 respondentów stanowiły osoby uczące się i studiujące (77,38%), kolejne 14,18% stanowiły osoby pracujące, a 4,67% bezrobotne. Najmniej liczne grupy to przedsiębiorcy (1,97%) oraz emeryci i renciści (1,62%).

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Najliczniejszą grupę ankietowanych stanowili mieszkańcy miasta Bytowa (59,61%). Na drugim miejscu znalazło się sołectwo Rzepnica (3,41%). Natomiast kolejno największą ilość respondentów stanowili mieszkańcy sołectwa Gostkowo (2,69%) oraz sołectwa Udorpie (2,15%). Około 10,95% respondentów nie odpowiedziało na pytanie dotyczące miejsca zamieszkania.

Załącznik nr 3 Indykatory plan finansowy projektów i zadań rewitalizacyjnych

I. Podstawowe przedsięwzięcia i zadania włączone do zakresu zintegrowanego projektu rewitalizacyjnego

Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Nazwa zadania	Podmiot realizujący zadanie	Wartość szacunkowa	Źródło finansowania	Okres realizacji zadania
Kompleksowa rewitalizacja obszaru „Miła” w Bytowie	1.Zadanie nr 1 Adaptacja wybranych pomieszczeń w budynku przy ul. Miłej 26 na cele usług aktywnej integracji wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina Bytów	1 034 694,01	Środki własne gminy Bytów Środki EFRR	2017 - 2018
	2.Zadanie nr 2 Remont elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego otoczenia.	Gmina Bytów Wspólnota i spółdzielnie mieszkaniowe	1 378 432,03	Środki własne gminy Bytów Środki potencjalnych Partnerów Środki EFRR	2018 - 2019
	3.Zadanie nr 3 Odrestaurowanie parku przy ul. Miłej	Gmina Bytów	444 515,88	Środki własne gminy Bytów Środki EFRR	2018
	4.Zadanie nr 4 Przebudowa ulicy Pochyłej	Gmina Bytów	1 990 000,00	Środki własne gminy Bytów Środki EFRR	2018 - 2019
CIS – nę na Miłą – reintegracja społeczno – zawodowa osób zagrożonych ubóstwem y wykluczeniem społecznym	5.Reintegracja społeczna i zawodowa	Gmina Bytów/ Centrum Integracji Społecznej	540 000,00	Środki własne gminy Bytów Środki EFS	2017- 2019

II. Pozostałe podstawowe przedsięwzięcia i zadania planowane w obszarze rewitalizacji

Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Nazwa zadania	Podmiot realizujący zadanie	Wartość szacunkowa	Źródło finansowania	Okres realizacji zadania
Poprawa układu komunikacyjnego w obszarze „Miła” w zakresie dróg, chodników, ścieżek	6.Przebudowa ul. Pochyłej od skrzyżowania z ul. Miłą do ul. B. Sychty wraz z łącznikami	Gmina Bytów	1,5 mln PLN	Środki własne gminy Bytów	2017 – 2018
	7.Przebudowa ul. Miłej wraz z siegiaczem w kierunku osiedla przy ul. Górnej	Gmina Bytów	b/d	Środki własne gminy Bytów oraz ewentualne środki krajowe z Programu rozwoju	2018

rowerowych i parkingów				gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej	
	8.Poprawa warunków obsługi komunikacyjnej przedszkola przy ul. Słonecznej	Gmina Bytów	b/d		2017 – 2018
	9.Modernizacja parkingu przy ul. Górnej 6	Bytowska Spółdzielnia Mieszkaniowa	b/d	Środki Bytowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej	b/d
	10.Modernizacja drogi wjazdowej oraz parkingu zlokalizowanego przy ul. Słonecznej 32	Bytowska Spółdzielnia Mieszkaniowa	b/d	Środki Bytowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej	b/d
Poprawa efektywności energetycznej wraz z programami dotyczącymi ochrony środowiska	11.Przyłączenie budynku przy ul. Miła 28 do miejskiej sieci ciepłowniczej wraz z instalacją nowych urządzeń grzewczych	Gmina Bytów	906 503,69 zł	Środki własne gminy Bytów oraz ewentualnie pozyskane dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej bądź środków krajowych	2018
	12.Termomodernizacja obiektu przy ul. Miłej 26A będącego siedzibą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	Gmina Bytów	392 158,64 zł	Środki własne gminy Bytów + środki z funduszy europejskich, krajowych bądź wojewódzkich	2019-2020
	13.Termomodernizacja obiektu przy ul. Miłej 26A będącego siedzibą Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	Gmina Bytów	162 152,02 zł	Środki własne gminy Bytów + środki z funduszy europejskich, krajowych bądź wojewódzkich	2019-2020
	14.Rozbudowa sieci ciepłowniczej na obszarze „Miła”	VEOLIA sp. z o.o.	b/d	Środki własne VEOLII sp. z o.o.	2017-2020
Zagospodarowanie zdegradowanych nieruchomości komunalnych z obszaru „Miła” wymagających szczególnej interwencji	15.Realizacja nowej koncepcji zagospodarowania nieruchomości w obszarze Pochyła 2A, 4, 4A, 6	Gmina Bytów	b/d	Środki własne gminy Bytów oraz ewentualne środki potencjalnych partnerów projektu	2019-2023
	16.Zagospodarowanie pozostałej części parku zlokalizowanego przy ul. Miłej/ Pochylej	Gmina Bytów	b/d	Środki gminy Bytów	2020
Zagospodarowanie wolnych terenów pod kątem większej dostępności do miejsc rekreacji, zabaw, sportu i wypoczynku	17.Budowa boiska wielofunkcyjnego zlokalizowanego przy ul. Słonecznej	Bytowska Spółdzielnia Mieszkaniowa	b/d	Środki własne Bytowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej + pozyskane z funduszy krajowych	

	18. Zagospodarowanie terenu pod rekreację i zabawy przy placówce oświatowej zlokalizowanej przy ul. Mierosławskiego	Gmina Bytów	800 000,00 zł	Środki własne gminy Bytów + pozyskane z funduszy krajowych	
Realizacja zadań w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	19. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.	Gmina Bytów	Roczna wartość - 56.600,00	Środki własne gminy Bytów	2017- 2023
	20. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	Gmina Bytów	Roczna wartość - 49.730,00	Środki własne gminy Bytów	2017- 2023
	21. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.	Gmina Bytów	Roczna wartość - 79.527,00	Środki własne gminy Bytów	2017-2023
Profilaktyka i ochrona zdrowia	22. Realizacja zajęć z cyklu „Świadomy rodzic – zdrowe i bezpieczne dziecko”	Organizacje pozarządowe	5 000,00	Środki własne gminy Bytów , środki krajowe, organizacji pozarządowej	2017-2023
	23. Rehabilitacja dzieci niepełnosprawnych	Organizacje pozarządowe	42 000,00	Środki własne gminy Bytów , organizacji pozarządowej, środki PFRON	
	24. Realizacja specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Organizacje pozarządowe	Roczna wartość – 754 072,00	Środki własne gminy Bytów środki krajowe, organizacji pozarządowej	2017-2023
	25. Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie	Gmina Bytów Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny Gminy Bytów	Roczna wartość – 4 700,00	Środki własne gminy Bytów, środki krajowe	2017-2023

Organizacja akcji dotyczących bezpieczeństwa	26.Organizacja turnieju profilaktyczno-edukacyjnego „Prewencja ale inaczej”	Komenda Powiatowa Policji, Organizacje pozarządowe		Środki własne Komendy Powiatowej Policji, organizacji pozarządowej	2017-2023
	27.Organizacja turnieju „Bezpieczni w ruchu drogowym”	Komenda Powiatowa Policji, Organizacje pozarządowe		Środki własne Komendy Powiatowej Policji, organizacji pozarządowej	2017-2023
	28.Organizacja działań z cyklu „Bezpieczne wakacje, bezpieczne ferie, bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne lato”	Komenda Powiatowa Policji, Organizacje pozarządowe		Środki własne Komendy Powiatowej Policji, organizacji pozarządowej	2017-2023
	29.Organizacja akcji z cyklu „Stop pijanym kierowcom”	Gmina Bytów Komenda Powiatowa Policji, Organizacje pozarządowe	Roczna wartość - 5.000,00	Środki własne gminy Bytów Środki własne Komendy Powiatowej Policji	2017-2023
	30.Organizacja spotkań w placówkach oświatowych skierowanych do dzieci i młodzieży z zakresu istniejących zagrożeń: dopalaczy, narkotyków, alkoholu, cyberprzestępczości, odpowiedzialności prawnej nieletnich	Gmina Bytów Komenda Powiatowa Policji, Organizacje pozarządowe	Roczna wartość - 5.000,00	Środki własne gminy Bytów Środki własne Komendy Powiatowej Policji	2017-2023
	31.Organizacja debat społecznych z cyklu „Bezpieczny działkowicz”, „Bezpieczeństwo seniorów”	Komenda Powiatowa Policji, Organizacje pozarządowe		Środki własne Komendy Powiatowej Policji, organizacji pozarządowej	2017-2023
	32. Organizacja działań dotyczących ruchu drogowego, np. „Bezpieczny pieszy”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Alkohol + narkotyki” itp.	Komenda Powiatowa Policji, Organizacje pozarządowe		Środki własne Komendy Powiatowej Policji, organizacji pozarządowej	2017-2023
Działania dotyczące kształtowania właściwych postaw rodzicielskich	33. Wsparcie Asystenta Rodziny dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	MOPS	Roczna wartość – 45 000,00	Środki własne gminy Bytów, Środki krajowe	2017-2023

Działania na rzecz dzieci i młodzieży	34.Działania streetworkerów	Gmina Bytów Organizacje pozarządowe	Roczna wartość - 18.000,00	Środki własne gminy Bytów, organizacji pozarządowej	2018-2023
	35.Funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego	Gmina Bytów Organizacje pozarządowe	Roczna wartość - 46.575,00	Środki własne gminy Bytów, organizacji pozarządowej	2017-2023
	36. Organizacja letnich kolonii dla dzieci i młodzieży	Gmina Bytów Organizacje pozarządowe	Roczna wartość - 50.000,00	Środki własne gminy Bytów, Środki NGO	2017-2023
Działania na rzecz seniorów	37.Realizacja pakietu działań z zakresu Teleopieki domowej	Gmina Bytów	Roczna wartość - 8.000,00	Środki własne gminy Bytów	2017-2023
	38.Realizacja programu „Pudełko życia w gminie Bytów”	Gmina Bytów	Roczna wartość - 1.000,00	Środki własne gminy Bytów	2017-2023
	39.Funkcjonowanie Klubu Seniora	Gmina Bytów	Roczna wartość - 5.000,00	Środki własne gminy Bytów	2017-2023
	40.Realizacja spotkań o różnej tematyce w ramach tzw. „Kreatywnych Czwartków”	Gmina Bytów Biblioteka Miejska		Środki własne gminy Bytów	2017-2023

III. Przedsięwzięcia i zadania uzupełniające – wzmacniające rewitalizację obszaru Miła

Nazwa przedsięwzięcia	Nazwa zadania	Podmiot realizujący zadanie	Wartość szacunkowa	Źródło finansowania	Okres realizacji zadania
Kompleksowa rewitalizacja obszaru „Miła”	41.Remont części wspólnych w budynku przy ul. Miłej 28 – działania uzupełniające	Gmina Bytów	318.041,53	Środki własne gminy Bytów	2019
	42.Renowacja ogrodzenia cmentarnego przy ul. Gdańskiej	ELWOZ sp. z o.o.		Środki własne firmy ELWOZ sp. z o.o.	
Poprawa efektywności energetycznej wraz z programami dotyczącymi ochrony środowiska	43.Urządzenie miejsc składowania odpadów z przeznaczeniem na użytek mieszkańców w obszarze rewitalizacji	Gmina Bytów		Środki własne gminy Bytów	
	44.Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Bytów w latach 2016-	Gmina Bytów	760 495,85 zł	Środki własne gminy Bytów, EFRR	2017

Budowa węzła transportu zbiorowego w Bytowie wraz z uruchomieniem komunikacji miejskiej	45.Budowa węzła transportu zbiorowego w Bytowie wraz z uruchomieniem komunikacji miejskiej	Gmina Bytów	17 094 220,00 zł	Środki własne gminy Bytów, EFRR	
Retencjonowanie wód opadowych: rozbudowa i modernizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej	46.Retencjonowanie wód opadowych: rozbudowa i modernizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej	Gmina Bytów	3 000 000 zł	Środki własne gminy Bytów, EFRR	2018
Renowacja zabytkowego mostu na rzece Boruji oraz iluminacja średniowiecznego zamku wraz z zagospodarowaniem historycznego otoczenia w miejscowości Bytów	47.1.Renowacja zabytkowego mostu. 2.Iluminacja zamku. 3.Zagospodarowanie przestrzeni publicznych.	Gmina Bytów	4 938 634,50 zł	Środki własne gminy Bytów, EFRR	2016-2018
Prace restauratorskie i konserwatorskie XIV w. Zamku w Bytowie w celu zwiększenia jego dostępności i atrakcyjności kulturalnej i artystycznej	48.Wykonanie prac restauratorskich i konserwatorskich średniowiecznego zamku	Gmina Bytów	10 500,00	Środki własne Gminy Bytów, POIiŚ	2017-2019
Realizacja programów korekcyjnych dla sprawców i ofiar przemocy	49. Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy	Powiat Bytowski Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie		Środki własne gminy Bytów, środki krajowe, PFRON, organizacji pozarządowych	2017-2023
Działania w zakresie bezpieczeństwa	50.Organizacja spotkań dzielnicowych z mieszkańcami osiedli	Komenda Powiatowa Policji, Organizacje pozarządowe		Środki własne Komendy Powiatowej Policji	2017-2023
	51. Organizacja działań dotyczących przeciwdziałaniu patologiom	Komenda Powiatowa Policji, Organizacje pozarządowe		Środki własne Komendy Powiatowej Policji, organizacji pozarządowej	2017-2023
Działania dotyczące kształtowania właściwych postaw rodzicielskich	52.Działania dotyczące zwiększenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców - szkoła dla rodziców, Warsztaty „Bez klapsa”	Gmina Bytów MOPS Organizacje pozarządowe	Roczna wartość - 4.000,00 1.920,00 6.400,00	Środki własne gminy Bytów, Środki krajowe	2017-2023

	- warsztaty „Rodzina razem” - Konsultacje psychologiczne		4.200,00		
--	---	--	----------	--	--

Źródło: opracowanie własne

Załącznik nr 4 MATRYCA SPÓJNOŚCI PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ

Zidentyfikowane problemy w zakresie wykluczenia społecznego	Zakres przedmiotowy					Cross-financing: Realizacja szeregu działań dotyczących kształtowania postaw społecznych dla mieszkańców obszaru „Miła”	
	Usługi aktywnej integracji organizowane przez CIS w Bytowie – Zadanie: Reintegracja społeczna i zawodowa	Adaptacja wybranych pomieszczeń w budynku przy ul. Miłej 26 na cele usług aktywnej integracji wraz z zagospodarowaniem terenu	Remont elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego otoczenia	Odrestaurowanie parku przy ul. Miłej	Przebudowa ulicy Pochylej		
Występowanie dysfunkcji rodzin	Dzięki przewidzianym działaniom ograniczone zostaną dysfunkcje mieszkańców i całych rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym. Rodzice i opiekunowie rozwiną m.in. swoje umiejętności rodzicielskie	Modernizacja bazy lokalowej pozwoli na rozszerzenie oferty instytucji społecznych funkcjonujących na danym obszarze. Przełoży się to na wzrost jakości udzielanych świadczeń i osiągnięcie lepszych efektów społecznych. Utworzenie miejsca rekreacji i wypoczynku poszerzy ofertę spędzania wolnego czasu przez mieszkańców obszaru.	Poprawa warunków lokalowych w budynkach komunalnych i socjalnych wpłynie na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i godności mieszkańców, co przełoży się na ograniczenie występowania zjawisk patologicznych.	Dzięki odrestaurowaniu parku przy ul. Miłej stworzone zostanie miejsce aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców zdegradowanego obszaru. Pozytywnie wpłynie to na zacieśnianie więzi rodzinnych i ograniczenia występowania dysfunkcji społecznych.		Czynne włączenie mieszkańców obszaru w działania na rzecz lokalnej społeczności zaktywizuje i zintegruje lokalną społeczność, co przyczyni się m.in. do ograniczenia występowania dysfunkcji społecznych oraz uzależnień.	
Występowanie uzależnień i zagrożeń społecznych	Działania zmniejszające zagrożenia społeczne (np. profilaktyka uzależnień) przyczynią się do ograniczenia występowania uzależnień i zagrożeń społecznych.						
Brak oferty spędzania czasu wolnego				Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w otoczeniu remontowanych budynków (montaż urządzeń zabawowych oraz elementów małej architektury) poszerzy ofertę spędzania wolnego czasu	Rewitalizacja Parku przyczyni się do poszerzenia oferty spędzania wolnego czasu. Park będzie miejscem organizacji szeregu działań integrujących lokalną społeczność.		Montaż elementów małej infrastruktury poszerzy ofertę spędzania wolnego czasu i zaktywizuje lokalną społeczność.
Występowanie dużej ilości zasiłków pomocowych	Dzięki realizowanym zadaniom uczestnicy zdobędą umiejętności gospodarowania zasobami finansowymi, nauczą się radzić w trudnych sytuacjach życiowych, co wpłynie na mniejsze zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.			Ocieplenie budynków mieszkalnych (części wspólnych) przyczyni się do zmniejszenia zapotrzebowania na energię grzewczą i tym samym zmniejszy wydatki mieszkańców i ograniczy			

			zapotrzebowanie na świadczenia społeczne			
Wysoki poziom bezrobocia na obszarze	Dzięki planowanym działaniom uczestnicy zdobędą nowe umiejętności zawodowe, przydatne na rynku pracy, które umożliwią im znalezienie zatrudnienia.	Zagospodarowanie terenu na cele mini targowiska przyczyni się do aktywizacji zawodowej mieszkańców.			Przebudowa infrastruktury drogowej ułatwi mieszkańcom dojazd do pracy co przełoży się na zwiększenie ich aktywności zawodowej.	
Niska estetyka obszaru		Adaptacja budynków i ich najbliższego otoczenia oraz ciągów komunikacyjnych wpłynie na poprawę estetyki obszaru.	Remont elewacji budynków oraz zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia budynków (mała architektura, zieleni itp.) przyczyni się do poprawy estetyki obszaru.	Odrestaurowanie Parku (m.in. nowe zadrzewienia i zakrzewiania, montaż elementów małej infrastruktury, utwardzenie alejek) przyczyni się do zwiększenia poziomu estetyki obszaru.	Przebudowa chodników, ścieżki rowerowej oraz jezdni w ciągu ulicy Pochyłej wpłynie na poprawę estetyki obszaru.	Wykonanie murali oraz usunięcie graffiti przyczyni się do poprawy estetyki obszaru.
Niski poziom bezpieczeństwa	Ograniczenie dysfunkcji społecznych zmniejszy poziom przestępczości wśród mieszkańców obszaru.	Zainstalowanie systemu monitoringu oraz montaż oświetlenia przyczyni się do spadku liczby przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu na danym obszarze	Montaż oświetlenia przyczyni się do spadku liczby przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu na danym obszarze	Zainstalowanie systemu monitoringu oraz montaż oświetlenia przyczyni się do spadku liczby przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu na danym obszarze.	Zainstalowanie oświetlenia wzdłuż ulicy Pochyłej przyczyni się do spadku naruszeń prawa notowanych na danym obszarze.	
Niska efektywność energetyczna budynków			Ocieplenie budynków mieszkalnych (części wspólnych) zwiększy ich efektywność energetyczną.			
Niewystarczająca baza lokalowa podmiotów pomocy społecznej		Projekt zakłada modernizację bazy lokalowej instytucji pomocy społecznej.				

Załącznik nr 5 Spójność programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poniżej przedstawiono zgodność celów oraz działań planowanych w ramach niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie lokalnym, a także krajowym i regionalnym. Analizie poddano zarówno przedsięwzięcia uwzględnione w projekcie zintegrowanym, jak i w nim nieujęte.

Cele strategiczne dokumentów	Lokalny Program Rewitalizacja Bytowa			
	1. Zapewnienie rozwoju społecznego mieszkańców	2. Aktywizacja Zawodowa mieszkańców	3. Wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych	4. Zapewnienie przyjaznej przestrzeni miejskiej i efektywność energetyczna
Krajowa Polityka Miejska				
1. Kształtowanie przestrzeni;				
2. Partycypacja społeczna;				
3. Transport i mobilność miejska;				
4. Niskoemisyjność i efektywność energetyczna;				
5. Rewitalizacja;				
6. Polityka inwestycyjna;				
7. Rozwój gospodarczy;				
8. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu;				
9. Demografia;				
10. Zarządzanie obszarami miejskimi.				
Koncepcja zrównoważonej polityki miejskiej województwa pomorskiego (priorytety)				
1. Policentryczny i zrównoważony system osadniczy				
2. Wysoka jakość środowiska miejskiego oraz struktur miejskich				
3. Wszechstronne wykorzystanie potencjałów miast				
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020				
1. Nowoczesna gospodarka				
2. Aktywni mieszkańcy				
3. Atrakcyjna przestrzeń				
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego do roku 2030 (projekt)				
1. Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy				
2. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo				

3. Zachowane zasoby i walory środowiska				
4. Uruchomione potencjały rozwojowe obszarów funkcjonalnych				
Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (osie priorytetowe)				
1. Komercjalizacja wiedzy				
2. Przesiębiorstwa				
3. Edukacja				
4. Kształcenie zawodowe				
5. Zatrudnienie				
6. Integracja				
7. Zdrowie				
8. Konwersja				
9. Mobilność				
10. Energia				
11. Środowisko				
Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 -2020				
1. Właściwie funkcjonująca rodzina				
2. Integrująca rola polityki społecznej				
3. Aktywni seniorzy				
4. Włączenie społeczne osób niepełnosprawnych				
Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013–2016 z perspektywą do roku 2020 (cele perspektywiczne)				
1. Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego				
2. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz p odniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa				
3. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody				
4. Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i zasobów naturalnych				
Strategia rozwoju Gminy Bytów na lata 2015-2025				
1. Poprawa warunków osiedleńczych i wzrost aktywności mieszkańców gminy				
2. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej				
3. Rozwój lokalnej gospodarki				
4. Poprawa wizerunku gminy, ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój kultury i turystyki				
Strategia rozwiązywania problemów społ. Gminy Bytów na lata 2016-2020				
1. Łagodzenie skutków bezrobocia				

2. zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu				
3. Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz poprawa ich jakości życia				
4. Zahamowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i innych uzależnień oraz łagodzenie ich skutków				
5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków				
6. Przyjazna polityka mieszkaniowa i przeciwdziałanie bezdomności				
7. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu				
8. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja				
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Bytów na lata 2015-2020				
1. Poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych związanej ze spalaniem paliw na terenie gminy Bytów				
2. Zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych				
3. Redukcja poziomu zużytej energii finalnej na terenie gminy Bytów, poprzez działania w podniesienie efektywności energetycznej, a także związaną z tym poprawę jakości powietrza w Bytowie				

Matryca wskazująca zgodność podstawowych przedsięwzięć z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy.

Cele strategiczne dokumentów	Zgodność w zakresie podstawowych przedsięwzięć					
	Usługi aktywnej integracji organizowane przez CIS w Bytowie – Zadanie: Reintegracja społeczna i zawodowa	Adaptacja wybranych pomieszczeń w budynku przy ul. Miłej 26 na cele usług aktywnej integracji wraz z zagospodarowaniem terenu	Remont elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem bezpośredniego otoczenia	Odrestaurowanie parku przy ul. Miłej	Przebudowa ulicy Pochyłej	Cross-financing: Realizacja szeregu działań dotyczących kształtowania postaw społecznych dla mieszkańców obszaru „Miła”
Strategia rozwoju Gminy Bytów na lata 2015-2025						
1. Poprawa warunków osiedleńczych i wzrost aktywności mieszkańców gminy						
2. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej						
3. Rozwój lokalnej gospodarki						
4. Poprawa wizerunku gminy, ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój kultury i turystyki						
Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Bytów na lata 2016-2020						
1. Łagodzenie skutków bezrobocia						
2. Zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu						
3. Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz poprawa ich jakości życia						
4. Zahamowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i innych uzależnień oraz łagodzenie ich skutków						
5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków						
6. Przyjazna polityka mieszkaniowa i przeciwdziałanie bezdomności						
7. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu						
8. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja						

Matryca wskazująca zgodność pozostałych planowanych działań (6-53) z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy.

Cele strategiczne dokumentów	Zgodność w zakresie planowanych działań (zgodnie z wykazem w Załączniku nr 3) – pozostałe podstawowe przedsięwzięcia																																	
	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34					
Strategia Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015-2025																																		
1. Poprawa warunków osiedleńczych i wzrost aktywności mieszkańców gminy																																		
2. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej																																		
3. Rozwój lokalnej gospodarki																																		
4. Poprawa wizerunku gminy, ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój kultury i turystyki																																		
Strategia rozwiązywania problemów społ. Gminy Bytów na lata 2016-2020																																		
1. łagodzenie skutków bezrobocia																																		
2. zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu																																		
3. Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz poprawa ich jakości życia																																		
4. Zahamowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i innych uzależnień oraz łagodzenie ich skutków																																		
5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków																																		
6. Przyjazna polityka mieszkaniowa i przeciwdziałanie bezdomności																																		
7. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu																																		
8. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja																																		

Matryca wskazująca zgodność pozostałych planowanych działań (6-53) z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy.

Cele strategiczne dokumentów	Zgodność w zakresie planowanych działań (zgodnie z wykazem w Załączniku nr 3) – pozostałe podstawowe przedsięwzięcia																	
	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Strategia Rozwoju Gminy Bytów na lata 2015-2025																		
1. Poprawa warunków osiedleńczych i wzrost aktywności mieszkańców gminy																		
2. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej																		
3. Rozwój lokalnej gospodarki																		
4. Poprawa wizerunku gminy, ochrona dziedzictwa kulturowego, rozwój kultury i turystyki																		
Strategia rozwiązywania problemów społ. Gminy Bytów na lata 2016-2020																		
1. Łagodzenie skutków bezrobocia																		
2. Zapobieganie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu																		
3. Zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym oraz poprawa ich jakości życia																		
4. Zahamowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i innych uzależnień oraz łagodzenie ich skutków																		
5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków																		
6. Przyjazna polityka mieszkaniowa i przeciwdziałanie bezdomności																		
7. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu																		
8. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja																		

Matryca wskazująca zgodność pozostałych planowanych działań (1-52) z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytów – Część B Kierunki zagospodarowania przestrzennego – Strefa miejska (tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej)¹³

Kierunki zagospodarowania przestrzennego	Zgodność w zakresie planowanych działań (zgodnie z wykazem w Załączniku nr 3)																												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
lokalizacja zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej																													
możliwość lokalizacji uzupełniającej zabudowy jednorodzinnej																													
lokalizacja uzupełniającej zabudowy usługowej																													
możliwość lokalizacji zabudowy usług publicznych (szkoły, przedszkola, żłobki, itd.)																													
podniesienie atrakcyjności estetycznej poprzez rewitalizację zabudowy w złym stanie technicznym, poprawa wyglądu obiektów poprzez odpowiednie remonty																													
wprowadzanie terenów czynnych biologicznie																													
kreowanie przestrzeni publicznych o znaczeniu lokalnym																													
uwzględnienie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym stanowisk archeologicznych																													

¹³ Dokument przyjęty na mocy uchwały Nr III/15/2014 Rady Miejskiej w Bytowie z dnia 22 grudnia 2014r.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
lokalizacja zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej																							
możliwość lokalizacji uzupełniającej zabudowy jednorodzinnej																							
lokalizacja uzupełniającej zabudowy usługowej																							
możliwość lokalizacji zabudowy usług publicznych (szkoły, przedszkola, żłobki, itd.)																							
podniesienie atrakcyjności estetycznej poprzez rewitalizację zabudowy w złym stanie technicznym, poprawa wyglądu obiektów poprzez odpowiednie remonty																							
wprowadzanie terenów czynnych biologicznie																							
kreowanie przestrzeni publicznych o znaczeniu lokalnym																							
uwzględnienie zasad ochrony konserwatorskiej, w tym stanowisk archeologicznych																							